

e-issn: 2602-3806

Econder
International Academic Journal

Econder

Econder

Cilt/Volume: 5 - Sayı/Issue : 1
Haziran/ June- 2021

Econder International Academic Journal

Econder Uluslararası Akademik Dergi

Cilt/Volume:5 Sayı/ Issue: 1

Haziran/ June 2021

ISSN: 2602-3806

Editör/ Editor

Hayrettin KESGİNGÖZ

Alan Editörü

Hayrettin KESGİNGÖZ

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof.Dr. JoseRamosPires MANSO, Prof.Dr. JoseLuis MIRALLO, Prof.Dr. Jaime De Pablo VALENCIANO, Prof.Dr. Georgi MARINOV, Doç.Dr. Maciej MILCZANOWSKI, Dr. Aradhana KUMARI, Dr. Nadia MANSOUR, Prof.Dr. Abdullah KARAKAYA, Prof.Dr. Levent AYTEMİZ, Prof. Dr. Gülay GÜNAY, Prof.Dr. Ahmet GÜRBÜZ, Prof.Dr. Ali Fuat ERSOY, Prof.Dr. Kemal YILDIRIM

Adres/Address

Merkez- KAHRAMANMARAŞ

e-posta:econderjournal@gmail.com

“Econder International AcademicJournal yılda iki kez yayınlanan hakemli, akademik uluslararası bir dergidir. Econder’de yayınlanan yazıların bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayın dili Türkçe olmakla beraber diğer dillerde de yazılar yayınlanmaktadır. Yayınlanan yazıların bütün yayın hakları Econder’e ait olup, yayıncının izni olmadan kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz ve elektronik ortama taşınamaz. Yazıların yayınlanıp yayınlanmamasından yayın kurulu sorumludur.”

Dergimizin tarandığı uluslararası endeksler;

**EBSCO,ERIH PLUS, ScientificIndexing Services, SOBIAD, BielefeldAcademicSearch Engine
(BASE), ResearchBib, idealonline**

Danışma Kurulu/ Advisory Board

- Abdülkadir ATAR, Dr. Öğretim Üyesi, (Karabük Üniversitesi)
- Ahmet İNKAYA, Dr. Öğretim Üyesi, (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
- Ahmet KAMACI, Doç. Dr, (Bartın Üniversitesi)
- Ali BAŞARAN, Dr. Öğretim Üyesi, (Karabük Üniversitesi)
- Arif Selim EREN, Dr. Öğretim Üyesi, (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)
- Benizaed, Ayyad ZAED, Dr. Öğretim Üyesi (Higher Institute of Marine Sciences Techniques Sabratha)
- Bülent ALTAY, Dr. Öğretim Üyesi, (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
- Burcu BERKE, Doç. Dr. (Niğde Halisdemir Üniversitesi)
- Duygu KIZILDAĞ, Prof. Dr. (İzmir Demokrasi Üniversitesi)
- Ekrem GÜL, Prof. Dr. (Sakarya Üniversitesi)
- Ersin MÜEZZİNOĞLU, Doç. Dr. (Karabük Üniversitesi)
- Esmail ABOUNOORI, Prof. Dr. (Mazarandaran University)
- Erol KUTLU, Prof. Dr. (Anadolu Üniversitesi)
- Feridun KAYA, Doç. Dr. (İzzet Baysal Üniversitesi)
- Georgi MARINOV, Prof. Dr. (University of Economics Varna)
- Hüseyin KARAMELİKLİ, Doç. Dr. (Karabük Üniversitesi)
- İsmail AYDOĞUŞ, Prof. Dr. (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
- Kemal YAMAN, Doç. Dr. (Karabük Üniversitesi)
- Latif PINAR, Doç. Dr. (Karabük Üniversitesi)
- Mahmut Nevfel ELGÜN, Dr. Öğretim Üyesi (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
- Mehmet Murat TUNÇBİLEK, Dr. Öğretim Üyesi, (Karabük Üniversitesi)
- Meltem KILIÇ, Dr. Öğretim Üyesi, (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)
- Mohammad ORAYF, Prof. Dr. (King Abdulaziz University)
- Nagmi AIMAR, Dr. Öğretim Üyesi (Higher Institute of Marine Sciences Techniques Sabratha)
- Naib ALAKBAROV, Dr. Öğretim Üyesi, (Uşak Üniversitesi)
- Nurettin AYZAZ, Doç. Dr. (Karabük Üniversitesi)
- Nusret GÖKSU, Prof. Dr. (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)
- Oğuz YILDIRIM, Prof. Dr. (Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi)
- Orhan KÜÇÜK, Prof. Dr. (Kastamonu Üniversitesi)
- Ozodbeg KARAMATOV Doç. Dr. (Kastamonu Üniversitesi)
- Pınar Altıok GÜREL Doç. Dr. (Nişantaşı Üniversitesi)

Rui Alexandre CASTANHO, Prof. Dr. (University of Extremaduro)

Salih YEŐİL, Prof. Dr. (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)

Selim Adem HATIRLI, Prof. Dr. (Süleyman Demirel Üniversitesi)

Selim İNANÇLI, Prof. Dr. (Sakarya Üniversitesi)

Taner AKÇACI, Prof. Dr. (Gaziantep Üniversitesi)

Yusuf BOZGEYİK, Dr. Öğretim Üyesi, (Gaziantep Üniversitesi)

Zafer KANBEROĐLU, Prof. Dr. (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Yabancı Dil Editörü/English Editor

Yağmur MATYAR, ArŐ, Grv. (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)

İçindekiler/Contents

1	Jenerik/Generic
-	
5	

Makaleler/Articles

6	Yaşar KÖSE, Sakar Omar ALİ
-	Para ve Maliye Politikalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri: Irak Ekonomisi Üzerine Ampirik Bir Çalışma
32	Effects of Monetary and Fiscal Policies on Economic Growth: An Empirical Study On The Iraqi Economy
33	Erol TEKİN
-	Türkiye'de Start-up Ekosistemi Üzerine Bir Değerlendirme
48	An Investigation on Startup Ecosystem in Turkey
49	Nagmi M. Moftah AIMER
-	Üst Orta Gelirli Ülkelerde Ekonomik Büyüme ile Finansal Gelişme Arasındaki Nedensellik Yönü
68	The Direction of Causality between Economic Growth and Financial Development in Upper Middle-Income Countries
69	Amanberdi BEGJANOV
-	Türkmenistan'ın İran'la Enerji İhracatı Anlaşmaları
80	Turkmenistan's Energy Exportation Deals With Iran
81	Ayşe KAŞIKIRIK
-	Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartını İmzalayan Belediyelerin Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Perspektifi
101	Combating Violence Against Women Perspective of Municipalities Signing the European Charter for Equality of Women and Men in Local Life

Yayın Esasları/Publishing Policies

102	Yayın Esasları/Writing and Publishing Policies
-	
107	Publication Principles & Representation of Footnotes and Reference

Econder |

International Academic Journal

[Econder], 2021, 5 (1): 6/32

Para ve Maliye Politikalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri: Irak
Ekonomisi Üzerine Ampirik Bir Çalışma

&

Effects of Monetary and Fiscal Policies on Economic Growth: An
Empirical Study On The Iraqi Economy

Yaşar KÖSE

Doç.Dr., Türk Hava Kurumu Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü
Assoc.Prof.Dr., University of Turkish Aeronautical Association, Faculty of
Business Administration, Department of Business Administration
ykose@thk.edu.tr

Orcid ID: 0000-0003-0073-2095

Sakar ALİ

Dr., Türk Hava Kurumu Üniversitesi SBE, İşletme ABD
Dr, University of Turkish Aeronautical Association, Institute of Social
Science, Business

sacarkader@yahoo.com

Orcid ID: 0000-0003-0073-2095

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types : Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received : 17.02.2021

Kabul Tarihi / Accepted : 30.04.2021

Yayın Tarihi / Published : 30.06.2021

Yayın Sezonu : Haziran

Pub Date Season : June

Cilt / Volume: 5 Sayı – Issue: 1 Sayfa / Pages: 6-32

Atıf/Cite as: Köse, Y , Alı, S . (2021). Effects of Monetary and Fiscal Policies on Economic Growth: An Empirical Study On The Iraqi Economy . Econder International Academic Journal , 5 (1) , 6-32 . DOI: 10.35342/econder.881909

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Copyright © Published by Hayrettin KESGİNGÖZ- KSU University, Kahramanmaraş, 46000, Turkey. All rights reserved.

Para ve Maliye Politikalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri: Irak Ekonomisi Üzerine Ampirik Bir Çalışma

Öz

Çalışmanın amacı, para ve maliye politikalarının Irak'taki ekonomik büyüme üzerindeki etkilerini açıklamaktır. Bağımlı değişken ekonomik büyüme oranıdır ve bağımsız değişkenler döviz kuru, enflasyon, parasal bir araç olarak M2, mali araçlar olarak kamu borcu, kamu harcamaları ve devlet geliridir. Veriler Irak Merkez Bankası'ndan alınmıştır ve 2005-2019 dönemini kapsamaktadır. ARDL Bound Test ve OLS, sırasıyla para ve maliye politikalarının büyüme üzerindeki etkilerini tahmin etmek için kullanılmıştır. Para politikası açısından, döviz kurunun ekonomik büyümeye zarar verdiğini, enflasyon ve para arzının ise ekonomik büyümeyi olumlu etkilediğini ortaya koyulmuştur. Maliye politikası açısından bakıldığında, devlet borçlarının ve devlet harcamalarının büyüme üzerindeki etkileri olumsuz, devlet gelirleri ise olumlu olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Maliye Politikası, Para Politikası, Enflasyon, Devlet Gelir ve Harcamaları

Effects of Monetary and Fiscal Policies on Economic Growth: An Empirical Study on The Iraqi Economy

Abstract

The purpose of the study is to explain the effects of monetary and fiscal policies on economic growth in Iraq. The dependent variable is the economic growth rate, and independent ones are exchange rate, inflation, M2 as a monetary instrument, while public debt, public expenditure, and government revenue are as fiscal instruments. The data were obtained from the Central Bank of Iraq and covers the period of 2005-2019. ARDL Bound Test and OLS were used to estimate the effects of monetary and fiscal policies on growth respectively. As for monetary policy, the results revealed that the exchange rate harms economic growth, while inflation and money supply positively affect economic growth. In terms of fiscal policy, the effects of government debt and government spending on growth seemed to be negative, while government revenues seemed to be positive.

Keywords: Economic Growth, Fiscal policy, Monetary Policy, Inflation, Government Revenue, and Spending.

Introduction

Economic growth is the most important issue, especially in developing countries, as it is considered an indicator and a mirror reflecting the general economic situation. There are many inconsistencies and intertwining economic problems that the economist seeks to overcome, the best of which is fiscal and monetary policy.

The fiscal policy attains its place among other policies because of its merit in achieving national economic goals through its tools included in the most important economic management tools. But in fact, this policy was absent from the economic scene for a long time, until it was reborn,

Econder

ECONDER
International Academic Journal
[Issn: 2602-3806]

Cilt / Vol: 5,
Sayı/Issue: 1,
2021

especially after the Great Depression in 1929, thanks to the contribution of the great economist Keynes.. John Maynard Keynes demanded the state's need to intervene in economic activity to move from the pattern of the guardian state to that of the intervening state.

The monetary policy represents the monetary aspect of macroeconomic policies. This requires a high degree of coordination with other economic policy tools, especially with fiscal policy. They are the most used ones preferred in various countries (regardless of the size or type of their economic systems) to achieve economic growth. These policies lead to improving the population's standard of living, providing employment opportunities, and reducing unemployment, as well as stimulating economic performance through increased investment and production.

In that context; the study aims to examine if the fiscal and monetary policies affect the growth in Iraq or not. The conceptual structure of the monetary and fiscal policies was argued in the first part of this study. In the second part of the study, the literature was reviewed. Our examination approach has been stated in the fourth chapter, and the outcomes and their related comments are in the fifth and sixth chapters, respectively. All of the suggestions for the people in charge and prospective studies have been discussed in the final section.

1. Conceptual Framework

Under any regime, the purpose of economic activity is to meet the needs of society. People earn profits, consume, save, and invest. Society pays taxes, and also accordingly the states are supported by all of them. Therefore, money flows, and the different parts' interrelationships can be seen in an economy (Trotman1996:6).

The interaction between the general and the special financial policy, fiscal and monetary policies, is always in a direction that results in the increment in their influences on incomes, interest rates, inflation, exchange rate expenditures, and the rest of the prominent economical earnings. Without considering all possible strategies, we are unable to foretell the impacts of one type. If we are to reach our wanted economic ends of inside and outside equilibrium in the global scale, the related people in charge shall use the special form of financial policy to make an impact on the various aspects of paying methods, such as value, amount and the presence of money. This procedure has been devised to manipulate the money sums in the economy, by acclimatizing the sources of money, and/or the rate of appeal. For this reason, this policy is always being followed by several nations, which acts as an organizer for ensuring the rise and the improvement of the economy overtime. Historically, this fixed plan and the way of joining of money effects in creating the economy returns to Adams

Smith's era, which was developed later by those economists who were studying monetary (Bain and Howells, 2003:14-15).

Monetary economics is a branch of economics based on the economy's capital and monetary ties. It concentrates on the links between money and prices, output, and employment and so is the development of macroeconomics. The relationship between the rate of growth of the supply of money and the rate of inflation has been of particular concern to monetary economists. Some countries have taken many important institutional decisions regarding monetary policy works. One of the most important goals of monetary policy is to know what governments or the central bank can do to improve the way monetary instruments are dealt with to avoid harming the real economy's performance (Ufoeze et al., 2018:2).

The aim of the fiscal policy, is to go through the intentional actions of the government in expenditures and payable taxes to orient the macro-economic factors in the intended path. It contains the stable escalation of the economy, increase in the employment rate, and the decrease in inflation. Due to this, the general policy is planning to decrease the variations and to fix the status of the economy (Ogbole et al., 2011:3-4). If the government's expenditure grows or the taxation collapse, the economy would fall and the business status would become unsuccessful, and vice versa (Dornbusch et al., 2011). So, fiscal policy, as an element of economic policy, contributes to the implementation of the economic program and plays an active role in achieving it, provides theories and solutions, confronts strategies, and makes choices and decisions as well as actions to achieve them (Jeffrey, 2019:4). Hemming et al. (2003) suggest that fiscal policy's effect on economic activity may also depend on structural factors such as internal and external lags, considerations or factors of the political economy, and level of growth.

Despite its simplicity, the exchange rate, which means "the process of exchanging one currency for another," leaves significant impacts, both negative and positive, on the economy when it changes up or down without planning (Eichenbaum et al., 2017). The difficulty lies in how the economy's sustainability affects the outside world and not the other way around—the less durable the economy, the greater control over the outside world via the exchange rate gateway. An unstable economy will need to engage with the outside world to meet its needs (Bernanke, et al., 2008). They stressed that the decline in currency exchange rates does not indicate economic weakness. On this basis, any country can reduce the exchange rate for increasing economic activity at the local and global levels while revitalizing its economy by increasing production and increasing its exports (Riyadh et al., 2017). In some countries, especially developed countries, there is a causal relationship with economic growth. Sometimes, there is a two-way causal relationship, which means that exchange rate fluctuations affect economic growth, and economic growth influences the exchange rate volatility (Korkmaz, 2013:2-3).

One of the most important considerations in the formation of the economy and the financial policies, is the correspondence between the economic surge and the inflation, though we have not yet reached the precise form of this interaction. A moving interaction of the mentioned factors are present both in the developed and developing nations. According to the properties of the region, i.e. earning money from investments or not, the influence of the protuberance alters within different countries. A minus dependence is generally provided between the protuberance and growth, particularly in promoted economies (Foluso et al., 2017). With regards to the developing economies, the growth could improve, in case of the reduced protuberance (Mallik and Chowdhury, 2001; Rapach, 2003; Ben-habib and Spiegel, 2009; Kasim, 2012). According to Wai (1995), another cause for the unpredictable correspondence between the protuberance and the rise of economy, is that their relation is in fact negligible.

The relationship between economic growth and inflation is of great importance in the economy and monetary policy composition. However, the exact relationship between them has not been determined. There is a dynamic relationship between growth and inflation in both developing and developed countries. The effect of inflation on economic growth varies from one country to another, depending on the characteristics of the states as rentier or productive. In general, there is overwhelming support for a negative relationship between inflation and growth, especially in advanced economies (Foluso et al., 2017). As for developing economies, low inflation positively affects growth (Mallik and Chowdhury, 2001; Rapach, 2003; Benhabib and Spiegel, 2009; Kasim, 2012). There is another reason for the causal relationship between inflation and economic growth. Wai (1995) concluded that there is no significant relationship between them.

A vital factor in the macroscopic scale of the economy, is the stockpiling of money, which impacts the rise in the economy through guaranteeing the maintenance of economic chores, regardless of the type of the economical section (i.e. private or state) (Prasert et al., 2015).

A money supply can have a positive effect (Ogunmuyiwa and Ekone, 2010). The monetarists claim that the supply of money is an instrument that gives economic growth a boost based on an unforeseen rise in the stock of money (Jawaid et al., 2011). However, the supporters of the Maynard Keynes theories claim that this effect is of much less importance (Twinoburyo and Odhiambo, 2017). All results indicate that the money supply, negatively or positively, depends on the amount of liquidity offered and the central bank's monetary policy to achieve equilibrium.

Public finance investigators and the great scale economical patterns always worry about the coincidence between the rise in the economy and the government's expenditure, and they emphasize the expenditure impacts on the escalation of the economy. Whether the increasing government's

expenditure help or ruin the escalation in the economy, is a fundamental question to be responded in the growth theory.

Neither the theoretical nor the experimental investigations are able to give a determinant result, without being antithesis. Although the theories of Keynesian and Wagner are in the side with the direct relation between the people's expenditures and the escalation in the economy, laissez-faire supporters are on the opposite side, claiming that this has a negative side by providing no opportunities for developing. The latter view indicates that the total efficiency of the economy will lessen due to the people's expenditure (Nurudeen and Usman, 2010). The decrease in the sectional dissimulations and the improvement of the social dorsal due to the act of the public spending, is making the foundation of the escalation in the economy, according to Josaphat and Oliver (2000). This spending could serve as a merit for the economic escalation, if being outlay in great scales.

Catastrophes such as wars and pandemics, result in the financial breakdowns, and recently several countries are asking the people to pay more for their debts. Due to this, this topic has now become a controversial concept for studying, to examine the influences on the escalation in the economy, particularly after the attempts of Reinhart and Rogoff (2010), which summed up that public debt harms economic growth when it reaches more than 90% of the GDP (Kumar and Woo, 2015). Countries that resort to public debt for short periods have a positive effect because most short-term debts are paid quickly (Elmendorf and Mankiw, 1999). The direct negative effect of growth on public debt in high-debt countries is compounded by an increase in the long-term real interest rate which in turn lowers interest-sensitive demand and contributes to a further rise in the public debt ratio. Public debt has negative and positive effects. First, the debt period is long or short term. Second, the purpose of the debt is for investment, operating expenses, or emergency purposes (Jacobs et al., 2019).

Revenues include two types, the first is revenues collected through taxes and fees, and the second is that they are obtained from natural resources. It is most likely that tax receipts are the most important source of general government revenues in most countries. However, government receipts from non-tax sources call for examination. Non-tax revenues from foreign aid and oil resources contribute to the system's stability in both developed countries and developing countries (Mourre and Reut, 2018). Tax collection in developed or developing countries lacks mechanisms for implementing taxes that help them develop infrastructure and contribute to economic growth. Thus, taxes have one way to generate income in any government to meet citizens' needs. The lack of correct collection methods leads to lower economic growth (Abiola and Asiweh, 2018). In developed countries, taxation is significant because it is one of the important revenues at the core of their development. Taxes are imposed according to sophisticated mechanisms and policies to reach the largest possible revenue

contributing to economic growth as declared by Morrison (2009), the matter is how these revenues are used to contribute to growth.

2. Literature Review

Since the 1970s, monetary policy has had some benefits over fiscal policy and that is because of the lack of political influence, as defined by the central bank. Moreover, fiscal policy also has significant impacts on the economy, particularly in tax and non-tax revenue collection and spending control.

The escalation in the economy will have more positive outcomes, when it comes to the relation between the special and general type of financial policy, according to some researches (Friedman and Meiselman, 1963; Elliott, 1975; Rahman, 2005; Senbett, 2011). For the equilibrium of the economy in macroscopic scales, the special policy of finance is more efficient. However, by referencing to the researches done by (Ajisafe and Folorunso, 2002; Adefeso and Mobolaji, 2010; Ajisafe and Folorunso, 2002; Chowdhury, 1986. Mohammad, et al., 2009), this balance is more related to the expenditures of the government and tax variations than this kind of financial policy.

A scheme has been conducted in Nigeria by Tule et al. (2020), to display the coordination between these financial policies from 2003 to 2017. According to the conclusion, these financial policies boost the growth in the economy, regardless of putting the prices in the peril of being harmed. Thereafter, if we utilize the general kind of financial policy in major projects, the economy would be improved and fasten any activities which is related to the requirement of private section of money profits, in the economy.

Alkasasbeh (2018) found that the relationship between fiscal policy and economic growth is not clear. There is a positive relationship in some cases, while there may be a negative relationship in others. These cases are related to the economic reality of the country. Cyrus (2014) used the (VAR) model in Kenya and found that fiscal policy has a significant impact on economic growth, unlike monetary shocks, which are not significant in Kenya.

With regards to the Jordan, Mugableh (2019) stated that there is a same emotion and interest between the general wealth and the escalation in the economy, which proved to be useful. They extracted the corresponding information from 1978 to 2017, and self-distributed lag models and also the error correction model of Vector has been modified. They obtained that, in the long term, the spending of the government could be beneficial for the economy to level up. More clues for this topic have been investigated by Hasnul (2015) in Malaysia from 1970 to 2014. Accordingly, this spending can be categorized into two section, operating and development spending, and

these results are the outcomes of the OLS. Furthermore, he uncovered the minus correlation of spending and surge in the economy. In this idea, the small improvement in the economy is a result of excessive financial care on residency and the part which is related to the development. It is also interesting to note that other aspects such as education, defense, health care and costs of other activities have no contribution.

According to the study conducted by Bayrak (2019) on Turkey, the optimal value of defense expenditure, which triggers the growth, is 2.5 % of GDP. In other research employed by Bayrak (2020), it was found that the optimal value of public expenditures for Turkey, Bulgaria, and Tunisia seemed to be 23.03%, 22.78%, and 21.77%, respectively.

There could be some periods, in which, according to Onuorah and Akujuobi (2012), the escalation of the economy could fluctuate, and the outside factors act in an antithesis way in the GDP. If we consider Nigeria, for instance, the outcomes of the study exhibit that the expenditure of the population and the escalation in the economy have no statistical correlation. By using the information from 10 selected countries from Central and Eastern Europe from 1995 to 2015 Lupu et al. (2018) showed that in the autoregressive distributed lag (ARDL) model, the coordination between various types of the people's expenditures and the rise in the economy can be uncovered. Moreover, it has found out that if we invest on the education and health care, it is beneficial for the economy, and on the other hand, too much spending on security services, foreign affairs, public services, and social welfare is harmful. However, according to Nyasha and Odhiambo (2019), no precise relation between the government's expenditure and the surge in the economy. Despite this, the process of measurement is directed upward. The same distributed self-regression model (ARDL) has been conducted by Ali et al (2013) from 1972 to 2009 to detect any impacts of the spending of the population on the economy, and the result was positive.

The correlation between the total government's money lent to the people and the variation of the rise in the real GDP was displayed by Reinhart and Rogoff (2010), which was negative in the long term, particularly for the time that this relationship makes up to the 90 percent of GDP. Another study was performed by Ahlborn and Schweickert (2016), which contained three country clusters and their economical organizers were thoroughly various, namely liberal, continental, and Nordic. The outcome was that in the continental system, the proportion of rise is more remarkable than the liberal one, and it causes an abate in the influences of the debts of the people. This type of debt proved to has more goodness than harm. In the Nordic case, however, things are quite different. The correlation is not linear, and this results in a collapse in the GDP to nearly 60 percent of the peoples debt. By utilizing the yearly information in the period of 1961 to 2013, Puig (2013) examined this pay offs of the population on the escalation in the economy, in both short and long terms. With regards to the short term

outcome, according to that particular country, there may be a positive influence, while in the long term it is a downside for the participants of the EA.

Gurdal et al. (2020) made use of the yearly information from 1980 to 2016, in order to find the coordination between the three factors of the population's regular fee, government's expenditure and the rise in the economy, for the United Kingdom, Germany, the United States of America, Italy, Japan, and France. According to the results, those countries that used economic conjuncture of G7 for their taxes, are mightier in their finance and have a higher chance to reach their desired ends. In the case of Nigeria, Cornelius et al. (2016) studied the factors which had impacts on this nation's economy, such as the regular fee of petroleum, non-oil products, taxes, according to the least-squares of multiple regression models. With regards to the outcome, although corporate income tax and the surge were not prominent in terms of any correlations, incomes from non-oil products played a remarkable role. The method of Ordinary Least Squares (OLS) regression has been conducted by Joseph et al. (2020), by using the information from 1981 to 2018, to test any similarity between the government's incomes and improvements in the economy, and it turned out that this income plus value added tax (VAT), which is particularly for the federal, are merits for this improvement.

Some other deductions were discovered by Omodero (2019) from 2009 to 2018, with respect to the general type of financial policy in Nigeria and Ghana. For the prior, M2 has a minute impact on GDP; M3 is a benefit for GDP. Private sector's credits (CPS) were also a merit for GDP. With regards to the former, M2 is a plus point; M3 is a significant harm, CPS is a relatively advantage for GDP. So in order to boost the economy in both nations, these general policies shall be decided by the people in charge, and also M2 and CPS should have a more active role, since they are responsible for the rise in the economy, that as a result leads to an abundant status of occupations and production. By using the information from the past 3 decades, Hameed and Amen (2011) considered how useful this policy can be, in terms of the regression analysis technique, and according to the results, there is a coordination between the two mentioned aspects in Pakistan. Moreover, if the amount of money in hoards increases, it highly benefits the situation of producing domestic items.

Another case in Tanzania, from the information extracted in a period from 1990 to 2011, by Kasidi and Mwakanemela (2013) was performed to reveal any relations between the protuberance and the rise in the economy, and none was observed. But this protuberance could harm the improvement of the economy, which is also not valid for the long term. However, in the Nigeria, based on a study by Osuala and Onyeike (2013), this is a merit, but there is no other great factor other than that. Another researcher, Hasanov (2011), studied any impacts of the protuberance and the rise in the economy

from 2000 to 2009. Based on that, in Azerbaijan's economy, protuberance has a non-linear coordination with the rise in the economy, and this protuberance is rising to 13 percent in GDP levels. If this number grows up, it could be a harm, while any percentages below 13 are highly beneficial on the rise of the GDP.

In case of the influences of the financial stockpiles M2 on the GDP in Pakistan, Ihsan and Anjum's paper (2013) is an examination for this, from 2000 to 2011, and it had negative impacts. Some other models like a formal advanced training course (ARC) model, and a nominal ARC model of the money supply, have been created by Dai and Wu (2013), according to the Solow's model of growth. Money is the cure for the economy to rise and relieve, based on their outcomes. Researchers like Ayodeji and Oluwole (2018), made use of the Jo- hansen Co-Integration test, and Engle Granger Co-Integration test, to display the correlation between the speed of substitution and the rise in the economy for the long times, and their source of information was from 1981 to 2016, and among their factors were the substitution and desired rate, along with the money hoards and the interchangeability of assets and money. For the GDP of the Nigeria, substitution rate and the money hoards were benefits, though not relevant. In China, for various states, this study revealed real exchange rate in the rise in the economy and how these factors approach together, conducted by Chen (2012). They were active panel information obtained from 28 Chinese provinces from 1992 to 2008, and the outcomes showed a merit. For Malaysia, Kogid et al. (2012) studied the impacts of the speed of the substitution by performing data from time series, in the period of 1971 to 2009. Regardless of the type of the rate (nominal and real), the influence does not change. If we also use the long-term ARDL test, we gain advantages, but for the ECM, the results are by chance for the rise in the economy. The last coming output for Malaysia, is that the special kind of financial policy has benefits for boosting the economy.

3. Methodology

Time-series data analysis methods have been implemented in this study. This type of data is comprised of a set of end-to-end data points which provides the data about a given variable in every unit of time which is defined based on the features of the variable itself. It could be gathered in a year, 4 month, month, week, or even day. In the case of the economical information, we can find any data related to how often the shocks are maintained, how readable is the rate of change, how probable is the sudden fluctuations over the particular period, and whether they tend to move slowly and vaguely, with respect to the other factors. Many applications for them can be found, for instance social sciences, finance, economics, physical sciences, and epidemiology (Shrestha and Bhatta .2018:72).

Sometimes, the time series data is in contrast with our postulates of the conventional statistical methods. So researchers use time series analysis, which are that information from the previous model that need a unique set of instruments and procedures, and these models have various types, like ARDL.

In the ARDL approach, we combine factors together, in order to examine any correlation between them, for a long period, and this has a superiority over the classical version of cointegration tests (Nkoro and Uko, 2016). The initial one is that it is independent of the kind of the series (I(0) or I(1)). Next, the error correction model is unlimited (UECM) and we can obtain them by only using a single linear transformation of the ARDL bounds testing. This model is active, regardless of the length of the time. The final advantage, is that it is the most appropriate method for tiny samples (Cetin et al., 2015).

Among the various linear methods for estimating the model parameters (regression parameters), the Ordinary Least Squares (OLS) method which is known as the most widely used and dominant method due to its desirable properties (of course, when the assumptions of this method are met). This method is believed to be established by the famous German mathematician Karl Friedrich Goss. OLS tries to fit the best regression line between the observed data and the data predicted by the model by minimizing the sum of squares of perturbation sentences. This principle is known as the principle of least squares (Zdaniuk. 2014). In this study, the variables used were presented in Table 1.

Table 1: Variables and Definitions

Variables	Definition of Variables	Expected Signes	Resource
Dependent Variable	GDPR GDP Growth Rate		
	EXCR Exchange Rate	+	Central Bank of Iraq
	M2R M2 Money Supply	+	
Independent Variables	INFR Inflation Rate	-	
	PDEPR Public Debt Rate	-	
	GREVR Government Revenue	+	
	GEXPR Government Expenditure	+	

The dependent variable of the study is the GDP. In this study quarterly GDP rate was included as a dependent variable. Independent variables are exchange rate, M2 money supply, inflation rate, public debt, government revenue, and government expenditure respectively. M2, public

debt, government revenue, and government expenditure was calculated to be the quarterly ratio to avoid the effect of inflation.

To measure the effects of monetary and fiscal policies on the growth respectively, the first and second equation below was established and estimated. Variables were estimated using the OLS method. The model is shown in equation 1 and 2;

$$GDPR_t = \beta_0 + \beta_1 EXCR_t + \beta_2 M2R_t + \beta_3 INFR_t + e_t \quad \beta_1, \beta_3 < 0 \quad (1)$$

$$GDPR_t = \beta_0 + \beta_1 PDEPR_t + \beta_2 GREVR_t + \beta_3 GEXPR_t + e_t \quad \beta_1, \beta_3 < 0 \quad (2)$$

In the following parts of the study, firstly ADF and PP Unit Root Tests results will be given. Long-term and Short-term Coefficient Estimations will then be presented. Lastly, other estimation results will be respectively shown.

4. Findings

To apply time series analysis, all series included in the analysis must be stationary. Because both R^2 and t statistics may present misleading results due to the risk of spurious regression in series where stationarity cannot be achieved (Newbold and, Granger 1974; Gujarati and Porter, 2009). The most commonly used method for determining the stationarity of the series is unit root tests (Gujarati, 1999:718-719). In this analysis, all three models of ADF and PP Unit Root Tests (without constant, with constant, with constant and trend) are used. The level values of the unit root tests of the series are presented in Table 1 and the first difference values are presented in Table 2.

Table 1. Unit Root Tests (Level)

Variables	Augmented Dicky Fuller (ADF)			Phillips Perron (PP)		
	None	Constant	Constant and Trend	None	Constant	Constant and Trend
GDPR	-2.540897**	-	-	-2.531990**	-	-
EXCR	-1.364468	-2.821281*	-2.137119	-1.460283	-2.480740	-1.637959
Table1: Continue						
M2R	-1.394134	-2.223509	-	-	-	-
INFR	-2.298521**	-1.954169	-	-	-	-
PDEPR	-2.142762*	-2.238098*	-2.185415	6.336129***	6.481236***	6.462768***
GREVR	-	-	-3.691988**	8.686263***	8.634883***	8.611613***
GEXPR	-2.127913**	-2.610574*	-2.644432	10.48360***	10.70618***	11.50254***
<i>MacKinnon Critical Values</i>						
%1	-2.604746	-3.546099	-4.121303	-2.604746	-3.546099	-4.121303

%5	-1.946447	-2.911730	-3.487845	-1.946447	-2.911730	-3.487845
%10	-1.613238	-2.503551	-3.172314	-1.613238	-2.593551	-3.172314

Note: *, **, *** signs represent .10, .05, and .01 significance level of (α) critical values respectively.

Table 2. Unit Root Tests (1st Difference)

Variables	Augmented Dicky Fuller (ADF)			Phillips Perron (PP)		
	None	Constant	Constant and Trend	None	Constant	Constant and Trend
GDPR	- 10.5435 1***	- 10.4424 9***	- 10.3220 5***	- 10.6316 5***	- 10.5278 8***	- 10.4077 6***
EXCR	- 4.74259 1***	- 4.89186 4***	- 5.27679 4***	- 4.71937 6***	- 4.88000 0***	- 5.24385 3***
M2R	- 9.12725 8***	- 6.37018 5***	- 6.30052 5***	- 25.3927 4***	- 25.2855 2***	- 24.9495 7***
INFR	- 2.41463 9***	- 2.30757 5***	- 2.23458 7***	- 5.23380 3***	- 5.23627 0***	- 5.22358 9***
PDEPR	- 12.6619 4***	- 12.5469 1***	- 12.4504 9***	- 15.4096 6***	- 15.2503 7***	- 15.1104 4***
GREVR	- 19.4304 9***	- 19.2597 9***	- 19.0874 1***	- 32.8874 0***	- 32.5723 6***	- 32.2502 9***
GEXPR	- 15.0044 3***	- 14.8622 4***	- 14.7468 1***	- 44.1806 1***	- 43.7386 7***	- 43.6830 7***
<i>MacKinnon Critical Values</i>						
%1	- 2.60544 2	- 3.54820 8	- 4.12426 5	- 2.60544 2	- 3.54820 8	- 4.12426 5
%5	- 1.94654 9	- 2.91263 1	- 3.48922 8	- 1.94654 9	- 2.91263 1	- 3.48922 8
%10	- 1.61318 1	- 2.59402 7	- 3.17311 4	- 1.61318 1	- 2.59402 7	- 3.17311 4

Note: *, **, *** signs represent .10, .05, and .01 significance level of (α) critical values respectively.

The unit root test results revealed that GDP was I(0), Exchange Rate was I(1), M2 was I(0), Inflation was I(1). Due to different stationary levels of series, ARDL Bound Test was chosen and executed as the right estimation method for equation 1 (Pesaran and Shin, 1999). Additionally, as for the second equation above (see equation 1), all variables were observed as stationary at level [I(0)]. In other words, in addition to GDP, public debt, government revenue, and government expenditure were seen as stationary [I(0)] respectively. Also, the Least Squares (LS) method was conducted in equation 2.

To test the monetary policies' impacts on the growth, equation 3 below was created and thereafter estimated.

$$\Delta GDPR = \beta_0 + \sum_{n=1}^m \beta_{1i} \Delta GDPR_{t-i} + \sum_{n=1}^m \beta_{2i} EXCR_{t-i} + \sum_{n=1}^m \beta_{3i} M2R_{t-i} + \sum_{n=1}^m \beta_{4i} INFR_{t-i} + \beta_5 GDPR_{t-1} + \beta_6 EXCR_{t-1} + \beta_7 M2R_{t-1} + \beta_8 INFR_{t-1} + \mu_t \quad (3)$$

The Long-run and short-run coefficients of the variables were estimated and presented in Table 3. According to the results; there were not seen any autocorrelation, heteroscedasticity, and normality problems. Additionally, the model was observed to be set-up right. As a result, the results can be said reliable.

Table 3: Long-term and Short-term Coefficient Estimations

Long-term Coefficient				
Variable	Coefficient	Standart Error	t-statistics	p-value
EXCR	-29.397482	7.503264	-3.917959	0.0003
M2R	0.115956	0.049838	2.326646	0.0250
INFR	0.189289	0.048036	3.940549	0.0003
C	35.222924	8.704121	4.046695	0.0002
Short-term Coefficient				
$\Delta(GDPR(-1))$	0.127377	0.129754	0.981680	0.3320
$\Delta(GDPR(-2))$	0.302405	0.125657	2.406587	0.0207
$\Delta(GDPR(-3))$	0.275766	0.107815	2.557766	0.0143
$\Delta(EXCR)$	25.800468	6.513436	3.961115	0.0003
$\Delta(EXCR(-1))$	16.483365	7.754098	2.125762	0.0396
$\Delta(EXCR(-2))$	12.836839	7.690445	2.125762	0.0396
$\Delta(EXCR(-3))$	22.347876	7.538900	2.964342	0.0050
$\Delta(INFR)$	0.047041	0.031685	1.484665	0.1453
Table4: Continue				
$\Delta(INFR(-1))$	-0.129278	0.032634	-3.961419	0.0003

Table4: Continue

$\Delta(M2R)$	0.047376	0.019420	2.439526	0.0191
ECM (-1)	-0.735154	0.123722	-5.941994	0.0000

Table 3 (Continue) Results of Diagnostic Tests

R ²	0.655787	X ² _{JB}	0.779316 (0.6772)
Adjusted R ²	0.538251	X ² _{BG}	0.042440 (0.9585)
F-statistics	5.365324 (0.0000)	X ² _{BPG}	0.334532 (0.9850)
DW	2.012074	X ² _{Ramsey}	1.427901 (0.1611)

Note: X²_{JB} represents normality, X²_{BG} represents autocorrelation, X²_{BPG} represents

heteroscedasticity and X²_{Ramsey} represent model set-up errors.

When the long-term coefficients are examined; It was observed that the exchange rate, M2 money supply, and inflation rate were effective on growth. Among these, the effect of the exchange rate is negative, while the effect of others is positive.

Considering short-term coefficients; the exchange rate, inflation rate, and M2 money supply seem to be effective in the short run on GDP. Based on the results of the correction model which is a large negative number, one can readily conclude that the model works properly, and the local deviations that occur are going to be stabilized in longer periods. A shock that will occur in the short term comes to balance after about 4 months.

The graphs of CUSUM and CUSUMQ (Brown et al., 1975) were developed to determine whether there is a break in the model that has been examined and the result is presented in Figure 1. As can be seen, the long-term coefficients are consistent since the residual variances at the 5% significance level do not exceed the critical limits (Tatli and Lebe, 2017:18); In other words, it is possible to state that the relationship between GDP and money supply, inflation and Exchange rate is consistent in the long run.

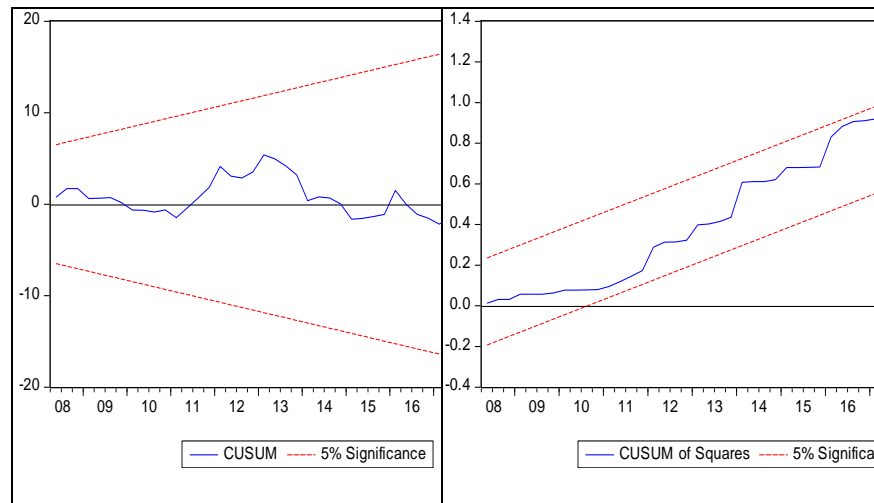

Figure 1. CUSUM and CUSUMQ Graphics

In unit root tests (see Table 1 and Table 2), it was observed that the series of public debt, public revenues, and public expenditures were stationary at level. Therefore, the effect of these variables on growth was estimated using the Ordinary Least Squares (OLS) method, and thereafter the results are presented in Table 4.

Table 4: Results of OLS Method Estimations

Variable	Coefficient	Standart Error	t-statistics	p-value
PDEPR	-0.062951	0.023915	-2.632296	0.0110
GREVR	0.052092	0.016431	3.778977	0.0004
GEXPR	-0.019400	0.153117	-2.059487	0.0600

Results of Diagnostic Tests

R ²	0.510349	DW	1.231994
Adjusted R ²	0.485116	X ² _{JB}	1.524512 (0.7241)
F-statistics	63.22480	X ² _{BG}	0.260965 (0.7713)
F probability	(0.00000)	X ² _{BPG}	0.152254 (0.9278)

Note: X²_{JB} represents normality, X²_{BG} represents autocorrelation, X²_{BPG} represents heteroscedasticity and X²_{Ramsey} represent model set-up errors.

According to the results; public debt and government expenditure have a negative effect on growth, while government revenue seems to have positive effects on growth. The signs of the variables were observed to be consistent with economic theory and economic expectations.

Moreover, there were not any observed normality, heteroscedasticity, and also autocorrelation problem in the model. All of these results of the residual diagnostic test were given just below Table 5.

To clarify the short-term effects of independent variables on growth, we conducted firstly VAR model, then estimated the VEC model, and finally executed Wald Test to examine if the independent variables affect growth in the short term or not.

The optimal length lag results were presented in Table 5. As seen in Table 6, the optimal length lag seems to be 4.

Table 5. Optimal Length Lag

Lag	LogL	LR	FPE	AIC	SC	HQ
0	-980.4872	NA	4.15e+10	35.79953	35.94552*	35.85599
1	-948.4780	58.19848	2.32e+10	35.21738	35.94732	35.49966
2	-929.7186	31.37934	2.12e+10	35.11704	36.43093	35.62513
3	-907.7494	33.55297	1.75e+10	34.89998	36.79782	35.63389
4	-879.6472	38.83221 *	1.18e+10*	34.45990*	36.94169	35.41963*
5	-865.2778	17.76572	1.36e+10	34.51919	37.58494	35.70474

The VAR stability condition test result was presented below. In Table 6 and Figure 2, appeared to be less than "1" and no roots lie outside the unit circle, which means that the VAR model satisfies the stability condition.

Table 6. Optimal Length Lag

Root	Modulus
-0.939803	0.939803
0.032814 - 0.896367i	0.896967
0.032814 + 0.896367i	0.896967
-0.724863 - 0.453485i	0.855029
-0.724863 + 0.453485i	0.855029
-0.374116 - 0.745111i	0.833759
-0.374116 + 0.745111i	0.833759
0.738475 - 0.365029i	0.823766
0.738475 + 0.365029i	0.823766
0.780791 - 0.237081i	0.815992
0.780791 + 0.237081i	0.815992
0.477506 - 0.495707i	0.688286
0.477506 + 0.495707i	0.688286
-0.452414 - 0.470703i	0.652871
-0.452414 + 0.470703i	0.652871
0.475430	0.475430

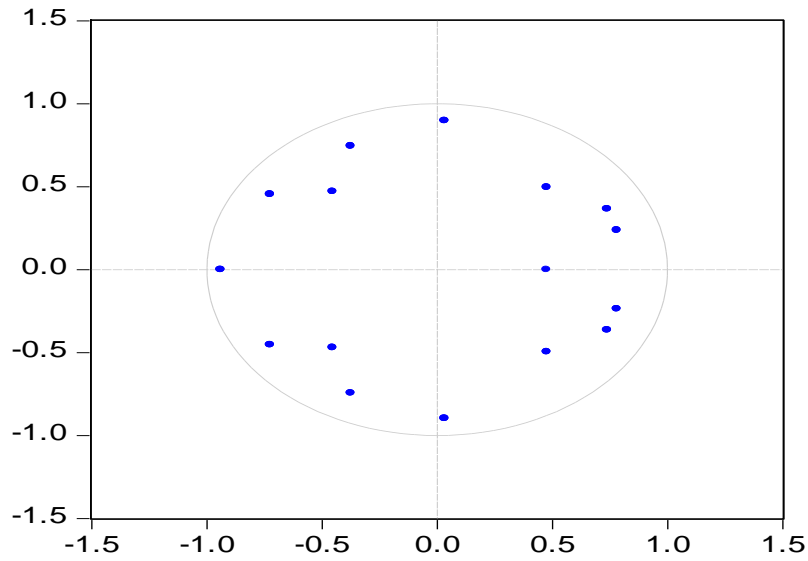

Figure 2. AR Roots Graphic of the VAR Model

According to the VAR diagnostic Test results, there is no autocorrelation, heteroscedasticity, and normality problem in the model.

Table 7. Results of VAR Diagnostic Test

R ²	0.607189	X ² _{JB}	681.8813 (0.3241)
Adjusted R ²	0.445116	X ² _{HTC}	312.9190 (0.4713)
F-statistics	3.767774	X ² _{LM}	18.15564 (0.5278)

Note: X²_{JB} represents normality, X²_{HTC} represents heteroscedasticity, X²_{LM} represents autocorrelation results.

The results of the VEC model are presented in Table 8. As seen in Table 8, the coefficient of the VECM is negative and greater than “2” as an absolute value. This means that any shock that can take place in the short-term may disappear in the long-term.

Table 8. Results of VECM

Error	D(GDPR)	D(EXPR)	D(PDEBR)	D(REVR)
Correction:				
CointEq1	-0.219675 (0.01506) [-2.30645]	-6.297567 (0.85564) [-7.36007]	0.117241 (0.26107) [0.44908]	1.568981 (1.11766) [1.40381]

Note: standart errors are presented in ( ) and t-statistics in [ ].

The short-term relationship among variables is presented in Table 9. According to estimation, it was put forward that the public expenditure, revenue, and debts affect the growth in the short-run.

Table 9. Results of Short-term Relation of Variables

Test Statistic	Value	df	Probability
F-statistic	0.447879	(1, 57)	0.0060
Chi-square	0.447879	1	0.0033

5. Results and Discussions

In this study, the effects of monetary and fiscal policies on growth are examined.

In the first part of the study, the M2 money supply, inflation rate, and exchange rate are monetary policy variables. ARDL Bound Test approach was used to observe the effect of these variables on growth. As a result of the estimation, it has been observed that money supply, inflation, and exchange rate affect growth. While the effect of the Exchange rate among these effects was negative, the effects of the inflation rate and M2 money supply were positive. These results align with economic theory and some studies (Basirat et al., 2014) emphasizing that exchange rates negatively affect economic growth. Xianglan and Xi (2011) indicate the negative effects of the exchange rate in GDP, whereas the positive effects of M2 on GDP. Likewise, Ogunmuyiwa and Ekone 2010 assert that M2 has a positive effect on economic growth.

Some studies in the literature (Mallik and Chowdhury, 2001; Majumder, 2016; Osuala and Onyeike, 2013) assert that inflation is necessary for economic growth. Despite the analyzed findings, which indicate inflation has positive effects on GDP, one of the policies to be followed by the Central Bank is to maintain the price level to avoid large inflation rates and, at the same time, price stability positively affects economic growth.

In the second part of the study, the impact of budgetary policies on total growth is investigated. Government expenditures, government revenues, and government debt are selected as independent variables as fiscal policy tools. Variables were analyzed using the OLS method and their effects on growth were examined. According to the findings; the effects of government debt and government spending on growth were negative, while the effect of government revenues was positive. Our findings are in complete agreement with what Panizza and Presbitero published in 2013. The negative impact of public debt depends more on the composition of the public debt than on the size of the debt itself. The difference in the structure of public debt between countries is what determines its effect, whether negative or positive, as well as the purpose of the debt and the duration of its repeat. Based on the short-term investigation outcomes, public expenditure, public revenue, and public debts affect the growth in the short-run.

The study relied on official and real data of expenditures, revenues, and public debt of Iraq. It was found that both recurrent expenses of the government and public debt have adverse effects on economic growth in the short term. Funds are spent on salaries and social care, while these funds are not directed to productive and investment expenditures. Iraq suffers from a deficit in the infrastructure, therefore economic growth cannot be achieved. These results are supported by some studies (Devarajan et al., 1996; Rahman et al., 2019). As for the revenues, they have a positive effect since Iraq is one of the countries rich in natural resources and is dependent on about 80% of its revenues on oil. Since oil prices from 2005-2018 are on the rise, and the yields were sufficient to meet a need, as is the case in rentier countries. These results are supported by studies of Akacem et al. (2020).

6. Limitations Of The Study And Future Implications

As for the limitations of the study, the data used in this study are limited to the years 2005-2019. In the analysis performed, the effect of other variables on growth was accepted as constant (*ceteris paribus*). Therefore, these restrictions should be taken into account while generalizing the results.

Considering the suggestions for future studies, it is possible to state that the explanatory power of the study can be increased by expanding the data set both in time and in different countries in future studies.

Kaynakça / Reference

- Abiola, J., and A. Moses (2018). Impact of Tax Administration on Government Revenue in a Developing Economy–A Case Study of Nigeria. *International Journal of Business and Social Science Leicester Business School De Montfort University Department of Accounting and Finance Leicester, UK*.
- Adefeso, H.A., and H. I. Mobolaji (2010). The Fiscal-Monetary Policy and Economic Growth in Nigeria: Further Empirical Evidence, *Pakistan Journal of Social Sciences*, 7(2), 137–42.
- Ajisafe, R.A., and B. A. Folorunso (2002). The Relative Effectiveness of Fiscal and Monetary Policy in Macroeconomic Management in Nigeria. *The African Economic and Business Review*, 3(1), 23–40.
- Ahlborn, Markus; Schweickert, Rainer (2016). Public debt and economic growth: Economic systems matter, *Econstor.cege Discussion Papers*, No. 281
- Akacem, M., D.D. Miller, and J.L. Faulkner (2020). *Oil, Institutions, and Sustainability in MENA.*, Springer Nature Switzerland AG 2020.
- Ali S, Fazli R, Umar H.A., and Naveed A. (2013). The composition of public expenditures and economic growth: evidence from Pakistan. *International Journal of Social Economics* The current issue and full-text archive of this journal is available at www.emeraldinsight.com/0306-8293.htm

- Alkawasbeh O.M. A., and N. . Haron (2018). Fiscal Policy and Its Relationship with Economic Growth : A Review Study, *Saudi Journal of Business and Management Studies (SJBMS)*, 3(12), 1318-1323
- Ayodeji, A., and Oluwole, A. (2018). Impact of monetary policy on economic growth in Nigeria. *OpenAccess Library Journal*, 5(2), 1-12.
- Bain, M.K., and P. Howells (2003). *Monetary Economics: Policy and Its Theoretical Basis*. Macmillan International Higher Education.
- Basirat, M., A. Nasirpour, and A. Jorjorzadeh (2014). The Effect of Exchange Rate Fluctuations on Economic Growth Considering the Level of Development of Financial Markets in Selected Developing Countries. *Asian Economic and Financial Review*, 4(4), 517-28.
- Bayrak, R.(2019).Does the Optimal Size of Defense Expenditure Exist?, An Empirical Study on Turkey, *The Journal of Defense Sciences*, May 2019, 18(1), 135-160.
- Bayrak, R. (2020). Optimal Public Expenditure in Sustainable Development, *Sustainable Development: Interdisciplined Approach (Eds: Rıza Bayrak and Mustafa Polat)*, Ankara: Nobel Publications.
- Bernanke, B., Olenka, N., and Frank, R. H. (2008). *Principles of Macroeconomics*. Publisher: McGraw-Hill Education/Australia.
- Benhabib J. and Spiegel M.M. (2009). Moderate inflation and the deflation-depression link, *Journal of money, Credit and Banking*, 41(4),787-798.
- Brown, R L., J. Durbin, and J.M. Evans (1975). Techniques for Testing the Constancy of Regression Relationships over Time. *Journal of the Royal Statistical Society: Series B (Methodological)*, 37(2),149-63.
- Buyandelger, O. E. (2015). Exchange Rate Pass-through Effect and Monetary Policy in Mongolia: Small Open Economy DSGE Model. *Procedia Economics and Finance*, 26, 1185-92.
- Çetin, M., E. Ecevit, F. Seker, and D. Günaydin (2015). Financial Development and Energy Consumption in Turkey: Empirical Evidence from Cointegration and Causality Tests., p.297-314 in *Handbook of Research on Behavioral Finance and Investment Strategies: Decision Making in the Financial Industry*. IGI Global.
- Chen, J . (2012). Real Exchange Rate and Economic Growth: Evidence from Chinese Provincial Data (1992 - 2008). 2012. halshs-00667467f
- Chowdhury, A. R., J. S. Fackler, and W. D. McMillin (1986). Monetary Policy, Fiscal Policy, and Investment Spending: An Empirical Analysis, *Southern Economic Journal*, 52(3), 794-806.
- Congress.gov. H.R.8 - American Taxpayer Relief Act of 2012, <https://www.congress.gov/bill/112th-congress/house-bill/8>, Accessed Date: 23 September 2019.
- Cornelius M. Ojong, Ogar Anthony. Oka Felix Arikpo.(2016). The Impact of Tax Revenue on Economic Growth: Evidence from Nigeria. *IOSR Journal of Economics and Finance (IOSR-JEF)*e-ISSN: 2321-5933, p-

- ISSN: 2321-5925. Volume 7, Issue 1. Ver. I (Jan. -Feb. 2016), PP 32-38
- Cyrus, M. (2014). Monetary and Fiscal Policy Shocks and Economic Growth in Kenya: VAR Econometric Approach. *Journal of World Economic Research*, 3(6), 95- 108.
- Dai F, and Wu. S (2013), Money supply and economic growth under environmental pressure: the strategy for re-growth. *J. Monetary Economics and Finance*, Vol. 6, No. 1, 2013. <https://www.researchgate.net/publication/264813564>.
- Devarajan, S., V. Swaroop, and H. Zou (1996). The Composition of Public Expenditure and Economic Growth. *Journal of Monetary Economics*, 37(2), 313–44.
- Dornbusch, R. Stanley, F. and Richard, S (2011). *Study Guide to Accompany Dornbusch and Fischer Macroeconomics*. New York: McGraw-Hill.
- Lupu, D., Mihai Bogdan Petrisor, Ana Bercu, and Mihaela Tofan (2018). The Impact of Public Expenditures on Economic Growth: A Case Study of Central and Eastern European Countries, *Emerging Markets Finance and Trade*, *European Countries Emerging Markets Finance and Trade*. ISSN: 1540-496X (Print) 1558-0938 (Online) Journal homepage: <http://www.tandfonline.com/loi/mree20>
- Eichenbaum, M., Johannsen, B. K., and Rebelo, S. (2017). Monetary policy and the predictability of nominal exchange rates (No. w23158). National Bureau of Economic Research. <https://www.nber.org/papers/w23158.pdf>
- Elliott, J. Walter. 1975. The Influence of Monetary and Fiscal Actions on Total Spending: The St. Louis Total Spending Equation Revisited. *Journal of Money, Credit and Banking* 7(2):181–92.
- Elmendorf, D., and N. G. Mankiw. 1999. Government Debt. In J. B. Taylor and M. Business Economics National Association for Business Economics. Vol. 50, No. 4
- Woodford (eds.). *Handbook of Macroeconomics*. Vol. 1C. Amsterdam, The Netherlands: North-Holland
- Fridman, M., and D. Meiselman (1963). The Relative Stability of Monetary Velocity and the Investment Multiplier in the United States, 1897-1958, *Stabilization Policies: A series of Research Studies Prepared for the Commission on Money and Credit*, Brown, E.C and Commission on Money and Credit, Eds. 1963, pp 165-268 Gujarati, D.N 2003. *Basic Econometrics*, New York: McGraw- Hill Companies.
- Foluso A. Akinsola, Nicholas M. Odhiambo (2017). Inflation and Economic Growth: a Review of The International Literature, *Comparative Economic Research*, 20(3). *Comparative Economic Research*, Volume 20, Number 3, 2017 10.1515/cer-2017-0019.
- Gujarati, D. N. 2003. *Basic Econometrics*, New York: McGraw-Hill Companies.
- Gujarati, D. N., and D. Porter (2009). *Basic Econometrics*, Mc Graw-Hill International Edition.

- Gujarati, D. N., and D. C. Porter (1999). *Essentials of Econometrics*. Vol. 2. Irwin/McGraw-Hill Singapore.
- Gurdal, T., Aydin, M. Inal V.(2020) The relationship between tax revenue, government expenditure, and economic growth in G7 countries: new evidence from time and frequency domain approach. *Economic Change and Restructuring* <https://doi.org/10.1007/s10644-020-09280-x>
- Hameed, I., and Amen, U. (2011). Impact of Monetary Policy on Gross Domestic Product (GDP). *Interdisciplinary journal of Contemporary Research in Business*, 3(1), 1348-1361.
- Hasanov, F (2011). Relationship Between Inflation and Economic Growth in Azerberbaijani Economy: Is There Any Threshold Effect?, *Asian Journal of Business and Management Sciences*, Vol. 1, No. 1, pp. 1-11, 2011 11 Pages Posted: 19 Sep 2011
- Hasnul, Al Gifari (2015). The Effects of Government Expenditure on Economic Growth: The Case of Malaysia, *MPRA Paper No. 71254*
- Hemming R, Michael K., and Axel S. (2003) Fiscal Vulnerability and Financial Crises in Emerging Market Economies, *Article in IMF Occasional Papers*, International Monetary Fund, Publication Services 700 19th Street, N.W., Washington, D.C. 20431, U.S.A, <https://www.researchgate.net/publication/5120165>.
- Ihsan, I., and Anjum, S. (2013). Impact of Money Supply (M2) on the GDP of Pakistan. *Global Journal of Management and Business Research Finance*, 13(10): 1.Publisher: Global Journals Inc. (USA)Online ISSN: 2249-4588 & Print ISSN: 0975-5853.
- Jan Jacobs, Kazuo Ogawa, Elmer Sterken, and Ichiro Tokutsu 2019. Public Debt, Economic Growth, and the Real Interest Rate: A Panel VAR Approach to EU and OECD Countries.*Applied Economics*. Published online: 30 Sep 2019
- Jawaid, S. T., Quadri, F. S., and Ali, N. (2011). Monetary-fiscal-trade policy and economic growth Pakistan Time Seris Empirical Investigation. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 1(3), 133-138.
- Jeffrey M. Stupak. (2019). Fiscal Policy: Economic Effects Analyst in Macroeconomic Policy. Congressional Research Service <https://crsreports.congress.gov/R45723>.May 16, 2019.
- Joseph, F. I., and C.O. Omodero, (2020). The Nexus Between Government Revenue AND Economic Growth in Nigeria *Economics and Business* ISSN 2256-0394 (online), <https://content.sciendo.com>, Accessed date: 06.08.2020.
- Kasidi, F. Mwakanemela, K. (2013). Impact of inflation on economic growth: A case study of Tanzania, *Asian Journal of Empirical Research*, 3(4), 363-380. <http://aessweb.com/journal-detail.php?id=5004>
- Kasim, M.Mudhher.S. (2012). Monetary Policy of Iraq Building

- Macroeconomic Stability and Maintaining Sound Financial Regime. Deputy Governor Central Bank of Iraq Baghdad-April/2012.
- Kimberly, A. (2018). Monetarism Explained with Examples, Role of Milton Friedman., <https://www.thebalance.com/monetarism-and-how-it-works-3305866>, Accessed date: 02.08.2019.
- Kogid, M., R. Asid, J. Lilly, D. Mulok, and N. Loganathan (2012). The Effect of Exchange Rates on Economic Growth: Empirical Testing on Nominal Versus Real, *The IUP Journal of Financial Economics*, 0(1), 7-17.
- Korkmaz, S. (2013). The Effect of Exchange Rate on Economic Growth. in *Conference paper Oct 2013 Bandirma onyedi Eylul University 42 Publication 165 citation*.
- Kumar, M. S., and J. Woo. 2010. Public Debt and Growth. *IMF Working Paper WP/10/174*. Washington, DC: International Monetary Fund.
- Kweka, J.P. and Oliver M. (2002). Government Spending and Economic Growth in Tanzania, 1965-1996. Research Paper, No. 00/6, The University of Nottingham, Centre for Research in Economic Development and International Trade (CREDIT), Nottingham.
- Majumder, S. C. (2016). Inflation and Its Impacts on Economic Growth of Bangladesh. *American Journal of Marketing Research*, 2(1),17-26.
- Mallik, G., and A. Chowdhury (2001). Inflation and Economic Growth: Evidence from Four South Asian Countries, *Asia-Pacific Development Journal*, 8(1), 123-35.
- Morrison, K.M. (2009). Oil, nontax revenue and the redistribution foundations of regime stability, *International Organisation*, 63(1), 107-138.
- Mourre, G, and Reut A. (2018). Non-tax revenue in the European Union: A source of fiscal risk?, *Int Tax Public Finance*, <https://doi.org/10.1007/s10797-018-9498-z> Springer Science+Business Media, LLC, part of Springer Nature.
- Mugableh, M. I. (2019). Fiscal Policy Tools and Economic Growth in Jordan: Evidence from Time-Series Models, *International Journal of Economics and Finance*, 11(1), 1-7.
- Muhammad, S.D., S.K.A. Wasti, A. Hussain, and I. Lal (2009). An Empirical Investigation between Money Supply Government Expenditure, Output & Prices: The Pakistan Evidence, *European Journal of Economics, Finance, and Administrative Sciences*, (17), 60-68. ISSN 1450-2887 Issue 17 (2009) EuroJournals, Inc. 2009 <http://www.eurojournals.com>.
- Newbold, P., and C. W. J. Granger (1974). Spurious Regressions in Econometrics. *Journal of Econometrics*, 2(2),111-120.
- Nkoro, E., and A. K. Uko (2016). Autoregressive Distributed Lag (ARDL) Cointegration Technique: Application and Interpretation., *Journal of Statistical and Econometric Methods*, 5(4), 63-91.
- Nurudeen, A., & Usman, A. (2010). Government Expenditure and Economic Growth in Nigeria1970-2008: A Disaggregated Analysis. *Business and*

- Economics Journal*, 1–11.
- Nyasha S. and M. Nicholas (2019). The Impact of Public Expenditure on Economic Growth: A review of International Literature, *Folia Oeconomica Stetinensia* 19(2),
- Ogbole F.O., S.N. Amadi ana I.D. Essi (2011). Fiscal policy: Its impact on economic growth in Nigeria *Journal of Economics and International Finance*, 3(6), 407-417.
- Ogunmuyiwa, M. S., and A. F. Ekone (2010). Money Supply-Economic Growth Nexus in Nigeria, *Journal of Social Sciences*, 22(3), 199–204.
- Omodero, C. O. (2019). Effect of money supply on economic growth: A comparative study of Nigeria and Ghana", *International Journal of Social Science Studies*, 7, 16-23.
- Onuorah, A. C, and Akujuobi, L.E. 2012. Empirical Analysis of Public Expenditure and Economic Growth of Nigeria. *Arabian Journal of Business and Management Review (OMAN Chapter)*, 1(11), Vol.1.Na.11.June 2012.
- Osuala, A. E., K. I. Osuala, and S. C. Onyeike (2013). Impact of Inflation on Economic Growth in Nigeria—A Causality Test, *Journal of Research in National Development*, 11(1), 206–16.
- Panizza, U., and A. F. Presbitero (2013). Public Debt and Economic Growth in Advanced Economies: A Survey. *Swiss Journal of Economics and Statistics*, 149(2), 175–204.
- Paul C., R. Van Der Ploeg, M. Spence, and Anthony J. Venables (2010). Managing Resource Revenues in Developing Economies, *IMF Staff Papers*, 57(1), International Monetary Fund
- Pesaran, M. H., Y. Shin, and R. P. Smith. (1999). Pooled Mean Group Estimation of Dynamic Heterogeneous Panels. *Journal of the American Statistical Association*, 94(446), 621–34.
- Prasert, C., Kanchana, C., Chukiat, C., & Monekeo, K. (2015). Money supply influencing on Economic growth wide phenomena of AEC open region, *Procedia Economics and Finance*, 24(2015), 108-115. [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(15\)00626-7](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)00626-7).
- Puig, M.G. (2013). Public debt and economic growth: Further evidence for the euro area. Risccenter Research group–IREA. Av. Diagonal 696; 08034 Barcelona, Spain
- Rahman, M. H. (2005). Relative Effectiveness of Monetary and Fiscal Policies on Output Growth in Bangladesh: A VAR Approach, *Policy Analysis Unit Bangladesh Working Paper WP0601*.
- Rahman, N. H. A., S. Ismail and A. R. Ridzuan (2019). How Does Public Debt Affect Economic Growth? A Systematic Review, *Cogent Business & Management*, 6(1), 1701-339. <https://doi.org/10.1080/23311975.2019.1701339>.
- Rapach D.E. (2003), *International evidence on the long-run impact of inflation*,

- 'Journal of Money Credit, and Banking, 35(1), 23-48.
- Reinhart, Carmen M., Kenneth S. Rogoff. Growth in a Time of Debt. National Bureau of Economic Research 1050 Massachusetts Avenue Cambridge, MA 02138 January. Working Paper 15639 <http://www.nber.org/papers/w15639>.
- Riyadh, M. Lubis, G. Abdul, N, K (2017). Exchange Rate Effect on Gross Domestic Product in the Five Founding Members of ASEAN, *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7(11), ISSN: 2222-6990
- Senbet, D. (2011). The Relative Impact of Fiscal versus Monetary Actions on Output: A Vector Autoregressive (VAR) Approach, *Business and Economics Journal*, 25, 1-11
- Sheilla Nyasha and Nicholas M. Odhiambo. 2019. The Impact of Public Expenditure on Economic Growth: A Review of International Literature. *Folia Oeconomica Stetinensia* Volume 19 (2019) Issue 2
- Shrestha, M. B., and G. R. Bhatta (2018). Selecting appropriate methodological framework, *The Journal of Finance and Data Science*, 4(2), 71-89. Received 1 July 2017; revised 3 November 2017; accepted 6 November 2017 Available online 14 February 2018.
- Tatli, H., and F. Lebe (2017). The Relationship of Naturalgas Consumption, Capital and Employment with Economic Growth in Turkey: Cointegration and Causality Analysis, *İzmir Journal of Economics*, 32(1), 1-28.
- Three, Chapter. (2020). Fiscal Restraint in the Budget Process. 35-42. Received 1 July 2017; revised 3 November 2017; accepted 6 November 2017 Available online 14 February 2018
- Trotman-Dickenson, D. I. (1996). Fiscal Policy in Relation to Economic Growth and the Standard of Living p. 452-58 in *Economics of the Public Sector*. by the Copyright Licensing Agency, 90 Tottenham Court Road, London W1P 9HE.
- Tule M. K, Samuel F. O, Godday. U.E (2020). Monetary and fiscal policy mix in a small open economy: Evidence from Nigeria *Elsevier Business District*, P.M.B. 0187, Garki, Abuja, Nigeria.
- Twinoburyo, E. N., & Odhiambo, N. M. (2017). Monetary policy and economic growth: A review Of International Literature. *Journal of Central Banking Theory and Practice*, 2, 123-137.
- Ufoeze, L. O., S. O. Odimgbe, V. N. Ezeabalisi, and U. B. Alajekwu (2018). Effect of Monetary Policy on Economic Growth in Nigeria: An Empirical Investigation, *Annals of Spiru Haret University, Economic Series*, 9(1), 123-40.
- Wai, U. T, (1995) The Relation between Inflation and Economic Development: A Statistical Inductive Study, *IMF Staff Papers*, 7, 302-317
- Xianglan, M., and L. Xi (2011). The Research of Relationship among Money Supply and Economic Growth and the Price in China [J], *Statistical Research* 3, 65, 232-244.

Zdaniuk, B (2014). *Ordinary Least-Squares (OLS) Model*. Netherland: Springer,
Zengin, G., A. Aktumsek, R. Ceylan, S. Uysal, A. Mocan, G. O. Guler, M. F.
Mahomoodally, J. Glamočlija, A. Ćirić, and M. Soković (2017).
Shedding Light on the Biological and Chemical Fingerprints of Three
Achillea Species (A. Biebersteinii, A. Millefolium, and A. Teretifolia),
Food & Function, 8(3),1152–65.

Econder

International Academic Journal

[Econder], 2021, 5 (1): 33/48

Türkiye’de Start-up Ekosistemi Üzerine Bir Değerlendirme¹
&

An Investigation on Startup Ecosystem in Turkey

Erol TEKİN

Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü

Assoc.Prof.Dr., Kastamonu University, Faculty of Economics and
Administrative Sciences, Department of International Trade and Logistics

etekin@kastamonu.edu.tr

Orcid ID: 0000-0003-1166-7671

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types : Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received : 26.12.2020

Kabul Tarihi / Accepted : 19.02.2021

Yayın Tarihi / Published : 30.06.2021

Yayın Sezonu : Haziran

Pub Date Season : June

Cilt / Volume: 5 Sayı – Issue: 1 Sayfa / Pages: 33-48

Atıf/Cite as: Tekin, E . (2021). Türkiye’de Start-up Ekosistemi Üzerine Bir Değerlendirme . Econder International Academic Journal , 5 (1) , 33-48 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/econder/issue/63254/847279>.

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Copyright © Published by Hayrettin KESGİNGÖZ- KSU University, Kahramanmaraş, 46000, Turkey. All rights reserved.

¹Bu makale 22-24 Temmuz tarihleri arasında gerçekleştirilen 2. Uluslararası İktisat, İşletme ve Sosyal Bilimler Kongresi’nde yazar tarafından sunulan ve özet metni yayınlanan bildirden üretilmiştir.

Türkiye’de Start-up Ekosistemi Üzerine Bir Değerlendirme

Öz

Türkiye’de yeni bir kavram olan start-up kavramının henüz Türkçe tam bir karşılığı yoktur. Bu çalışmanın amacı start-up kavramını daha iyi anlamak ve Türkiye’deki start-up ekosisteminin mevcut durumunu ortaya koymaktır. Bu amaçla Startups-watch ve TC Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi’nin hazırladığı raporlar incelenerek Türkiye’deki start-up ekosisteminin durumu ele alınmıştır. Çalışma sonucunda Türkiye’de son yıllarda Teknoloji Geliştirme Bölgeleri’nin (TGB) sayısının arttığı bulunmuştur. Söz konusu TGB’lerin ülkenin tüm bölgelerine yayılmış olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca hızlandırıcı, kuluçka merkezi ve ortak çalışma alanlarının sayısı da hızla artmaya devam etmektedir. Çıkış yapan start-up sayısı ve değeri her geçen yıl artmakta iken melek yatırımcı seviyesinin ise yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Start-up, Ekosistem, Start-up Ekosistemi, Girişimcilik, Türkiye

An Investigation on Startup Ecosystem in Turkey

Abstract

Start-up is a new concept in Turkey and does not yet have an exact equivalent in Turkish. The aim of this study is to better understand the concept of start-up and discuss the current situation of the start-up ecosystem in Turkey. For this purpose, the reports are prepared by Startups-watch and Presidency of the Republic of Turkey Investment Office has examined and the start-up ecosystem’s situation is discussed in Turkey. As a result of this study, in recent years the number of Technology Development Zones (TDZ) has been found to increase in Turkey. It has been found that the mentioned TDZs are spread to all regions of the country. In addition, the number of accelerators, incubation centers and co-working areas continues to increase rapidly. While the number and value of start-ups are increasing every year, it has been observed that the angel investors level is not at a sufficient level.

Keywords: Start-up, Ecosystem, Start-up Ecosystem, Entrepreneurship, Turkey

Giriş

Bugünün dünyasında yeni işler kurmak ve teknoloji odaklı işlere yönelen girişimcilik faaliyetleri gerçekleştirmek ülkelerin ekonomik kalkınmasının en temel unsurlarından bir tanesidir. Özellikle yaşanan bilgi ve teknoloji çağının hızı yanına bilinmeyen ya da öngörülemeyen Covi-19 gibi yeni zorlukların ortaya çıkmasıyla girişimcilik ekosistemi de değişmeye ve daha önemli hale gelmeye başlamıştır. Dünya Ekonomik Forumu’na (2009) göre, işletmelerin varlığını sürdürdüğü ekosistemi doğru bir şekilde anlamlandırmak ve analiz edebilmek önemlidir. Çünkü ekosistemin bileşenlerini bilmek, ekosistem içerisindeki davranışları anlamak ve ekosistem içerisindeki etkileşimi çözümlenebilmek daha iyi uygulamaların ortaya çıkmasına yol göstermektedir. Ayrıca ekosistemin doğru bir şekilde incelenmesiyle girişimciliği teşvik etmek için orta ve uzun vadede alternatif planların yapılması ve böylelikle ülkelerin gelecekteki gelişimine yön vermek için nitelik ve güçlendirmelerin gerçekleştirilmesi sağlanabilecektir (Hernandez ve Gonzalez, 2016).

2019 yılı itibarıyla Türkiye yaklaşık 83 milyon nüfusa sahip iken bunun yarısı 32.4 yaşın altındadır. Yani nüfusun büyük çoğunluğu genç bireylerden oluşmaktadır (TÜİK, 2020). Bu genç nüfusa ayrıca dijital konusunda oldukça yakından ilgili ve

aktiftir. Öyle ki, Türkiye sosyal mecralarda toplam uygulama indirme sayısına göre mobil uygulamalar için en büyük 7. pazar durumundadır. Ayrıca Türkiye 2003-2019 yılları arasında yıllık ortalama % 5.5 büyüme oranıyla dünyanın en büyük 19. ekonomisi konumundadır (IMF, 2020). Ülkemiz genç bir nüfusa sahip olmasının yanında Güney Doğu Avrupa ve Orta Doğunun parlayan yıldızı olarak çekici bir merkez konumundadır. 2010 yılına kadar Türkiye’de start-up ekosistemi hakkında konuşulacak çok fazla bir şey yok iken o günden bu tarafa Türkiye’de start-up ekosisteminin boyutu ve önemi hızla artmaya başlamıştır (Startup.watch ve T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, 2020).

2010’lu yılların başlangıcında melek yatırımcıların ve girişim sermayesi fonlarının büyümesi sonucunda start-up ekosistemi 100 milyon dolara ulaşmıştır. 2010’ların ikinci yarısında ise başlangıç yatırımları önemli bir çıkış elde ederek ikinci fonlar kullanılmaya başlamıştır. Ayrıca bu dönemde çıkış (exit) süresi 2010 öncesi yıllara göre önemli ölçüde kısalmıştır. Türk start-up ekosistemi 2020’lere gelindiğinde, daha deneyimli ekosistem katılımcılarının varlığı sayesinde potansiyeline hızla ulaşacaktır. Ayrıca Türkiye insan sermayesi ve araştırmalarıyla 2019 Küresel İnovasyon Endeksi’nde 34 üst-orta gelirli ekonomi arasında 7. sırada yer almakta ve yaratıcı çıktılar en güçlü yön olarak göze çarpmaktadır. Bu durum Türkiye’nin start-up ekosisteminin gelişimi için önem arz etmektedir (Dutta, Larvin ve Wunsch-Vincent, 2019). Bu kapsamda çalışmanın amacı ve Türkiye’deki girişimci start-up ekosisteminin mevcut durumunu ortaya koymaktır.

Çalışmanın amacı kapsamında öncelikle kavramsal çerçeve çizilecektir. Ardından yazın taraması gerçekleştirilerek yapılan çalışmalar hakkında bilgiler sunulacaktır. Sonrasında araştırmanın yöntemine değinilecek ve Startup.watch ve T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi’nin birlikte hazırlamış olduğu start-up ekosistemi raporu incelenerek Türkiye’deki ekosistemin sayısal verilerine ilişkin bulgular ortaya konulacaktır. Son olarak sonuç ve öneriler ile çalışma sonlandırılacaktır.

1. Kavramsal Çerçeve

Start-up kavramı Amerika menşeli başlayarak tüm dünyada önem kazanmaya başlayan ve Türkiye’nin daha sonradan öneminin farkına varmaya başladığı bir iş modelini ifade etmektedir. Blank ve Dorf’a (2012) göre, start-up şirketi ölçeklenebilir, tekrarlanabilir, karlı bir iş modeli arayan geçici bir organizasyonu ifade etmektedir. Bu geçici organizasyonun girişimcilik süreci diğer girişimcilik faaliyetlerinden belli aşamalarda ayrılmaktadır. Bu kapsamda Tablo 1 start-up girişimcilik sürecini göstermektedir.

Tablo 1. Start-up Girişimcilik Sürecindeki Aşamalar

Aşama	Açıklama
1. Aşama: Tanımlama	Fikrin geliştirilmesi aşamasıdır. Bu aşamada, büyük miktarlarda paraya ihtiyaç duyulmadığı için finansman büyük bir engel değildir. Finansman genellikle kurucuların kendileri veya arkadaşları ve akrabaları tarafından sağlanır. Ancak, bu aşamada finansman sağlayan bazı melek yatırımcılar olabilir.
2. Aşama: Doğrulama	Asgari uygunlukta ürün ve ekip kurma aşamasıdır. Bu noktada, finansmana ihtiyaç duyulduğunda, start-up konusunda uzmanlaşmış fonlardan ve yatırımcılardan sağlanabilir.
3. Aşama: Etkinlik	İşin başlangıcı ve satış kanallarının tanımlandığı aşamadır. Proje ya da fikir güçlenmeye başlamıştır.. Bu aşamada dış finansman önemlidir,
4. Aşama: Büyüme	Genişlemenin başladığı aşamadır. Büyüme gerçekleştirmek için diğer şirketlerle ittifaklar daha önemli hale geldiğinden, dış finansman desteği burada çok önemlidir. Ayrıca, risk sermayesi burada çok önemli bir rol üstlenmektedir.

Kaynak: (Hernandez ve Gonzalez, 2016: 121)

Tablo 1’e göre dört aşamalı bir süreç izleyen start-up kavramına ilişkin genel kanaat teknoloji kökenli şirketleri işaret etmektedir. Fakat start-up denildiğinde sadece teknoloji odağının akla gelmesi günümüzde teknolojinin hayatımızda sahip olduğu yer ile ilgilidir. Kısacası start-up projelerinin genellikle teknoloji ve yazılım odaklı olması teknolojinin hayatımızdaki yeri ile alakalı bir durum olarak söylenebilir. Aslında uygulamaya bakıldığında finans, pazarlama, tasarım, mimarlık gibi değişik alanlarda da start-upların ortaya çıktığı görülebilir (URL-1). Bu kapsamda Türkiye ve dünyada başarılı bazı start-up örnekleri Tablo 2’de görülebilir.

Tablo 2. Türkiye ve Dünyada Başarılı Start-up Örnekleri

Başarılı Örnekler	
Insider	Xiaomi
Paraşüt	Airbnb
Onedio	Palantir
Iyzico	Snapchat
Sinema	Didi Chuxing
Connected2me	Flipcart
Scorp	SpaceX
FitWell	Pinterest
Segmentify	Dropbox
Kolay İK	

Kaynak: (URL-1)

Start-up'lar her zaman başarı ile sonlanan proje ve fikirlerden oluşmamaktadır. Çeşitli nedenlerle başarısızlık ile sonuçlanan bazı start-up'lar da mevcuttur. Başarısız bazı start-up örneklerini ise Tablo 3'te görmek mümkündür.

Tablo 3. Türkiye'de Başarısız Start-up Örnekleri

Başarısız Örnekler	
Tazedirekt.com	Bargao.com
Pabbuc.com	Bazlia.com
Vipdukkam.com	Beyazkutu.com
Futbolburada.com	Butigo.com
Memurfonu.com	Doktormortgage.com
Sinemaseans.com	Goboti.com

Kaynak: (URL-1)

Tablo 2 ve Tablo 3 incelendiğinde Türkiye'de de dünyada olduğu gibi başarılı start-up örneklerine rastlamak mümkündür. Fakat başarısızlık örneklerine de fazlaca rastlanmaktadır. Dünya üzerinde start-up ekosistemini canlı tutan ve başarılı start-up'lar ortaya çıkaran 10 start-up ekosistemden bahsedilebilir. İstanbul ise bu ekosistemler içerisinde gelişmekte olan bir ekosistem olarak 16. Sırada yer almaktadır (Startup Genome, 2020). Bu ekosistemlerden ilk 10 sıradakiler Tablo 4'te özetlenmektedir.

Tablo 4. Dünyada Başarılı Start-up Ekosistemleri

Ekosistem Adı
1- Silikon Vadisi (San Francisco)
2 & 3- New York & Londra
4- Pekin
5- Boston
6 / 7- Tel Aviv / Kudüs & Los Angeles
8- Şangay
9- Seattle
10- Stockholm
16- İstanbul*

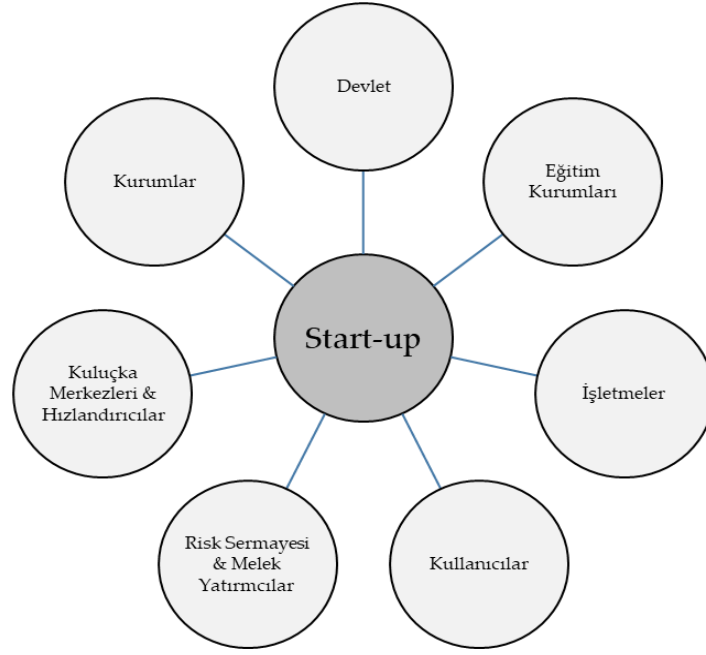
*Gelişmekte olan ülkeler içerisindeki sırasıdır.

Kaynak: (Startup Genome, 2020)

Ekosistem olarak İstanbul’un 16. sırada yer almasının yanında son zamanlarda çıkış yaparak yüksek miktarlarla satılan start-uplar da söz konusudur. Başarılı ve başarısız örneklere bakıldığında girişimcilik ekosistem içerisinde başarıyı etkileyen önemli bazı unsurlar bulunmaktadır. Ekosistem için sorun oluşturan durumlar Feld (2012: 124-125) tarafından şu şekilde ifade edilmektedir.

- Aile ya da yakın çevre
- Sermaye kısıtı ya da yetersizliği
- Devlete ya da kamuya aşırı bağlılık
- Kısa vadeli bakış açısı
- Ön yargı
- Riskten kaçınma kültürü
- Geçmiş başarısızlıklar nedeniyle insanlardan kaçma

Literatür incelendiğinde start-up’lar esas olarak girişimci topluluklarından oluşan bir ekosistem tarafından desteklenmektedir: Bunlar mentorlar, kuluçka merkezleri, hızlandırıcılar, hizmet sağlayıcılar, melek yatırımcılar, risk sermayesi yatırımcıları, üniversiteler, devlet kurumları ve diğer ekosistemlerle olan bağlantılar şeklinde sıralanabilir (Hernandez ve Gonzalez, 2016). Lauzikas vd. (2015) start-up ekosistemi içerisinde yer alan tüm boyutları Şekil 1’deki gibi ifade etmişlerdir.

Şekil 1. Start-up Ekosisteminin Boyutları

Kaynak: (Lauzikas vd. 2015)

2. Literatür Taraması

Yerli ve yabancı alan yazın incelendiğinde yabancı yazında start-up'lar üzerine yapılan çalışmaların yerli çalışmalara oranla fazla olduğu dikkat çekmektedir. Bununla birlikte yerli yazında daha çok teorik bağlam ele alınırken yabancı yazında mevcut durum tespiti ve uluslararasılaşma boyutlarında da çalışmaların varlığında rastlamak mümkündür. Lauzikas vd. (2015) gerçekleştirdiği çalışmada sürdürülebilir start-up ekosistemlerinin start-up girişimcilerinin gelişimine ve dinamiklerine katkıları değerlendirmişlerdir. Start-up ekosisteminin start-up işletmelerin gelişimine nasıl bir etkisinin olduğu sorusundan hareketle Litvanya'da gerçekleştirilen çalışma sonucunda start-up ekosisteminin start-up firmalarını nasıl etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada ortaya çıkan sonuçların Gürcistan, Moldova, Bulgaristan ve Romanya'daki start-up'lara yol göstereceği ifade edilmektedir.

Fraiberg (2017) ise çalışmasında İsrail'deki start-up ekosistemini incelemiştir. Çalışmada uluslar ötesi faaliyet gerçekleştiren start-up uygulamalarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda hızlandırıcılar, ortak çalışma alanları ve sosyal medya gibi aktörlerinin önemini ortaya konulmuştur.

Salamzadeh ve Kesim (2017) İran'daki start-up'lar üzerine gerçekleştirdikleri çalışmada İranda'ki start-up ekosisteminin kapsamlı bir görünümünü ele almışlardır. Araştırma sonucunda girişimler iki seviyede, yani makro seviye ve mikro seviyelerde sınıflandırılmıştır. Ayrıca, çalışma özellikle son birkaç yılda yıkıcı bir şekilde değişen İran'ın start-up ekosistemine katkı sunmaktadır.

Singh, Chauhan ve Dhir (2020) ise Hindistan’ın start-up ekosistemini incelemişlerdir. Bu amaçla Hindistan’ın start-up ekosistemini analiz etmek için Twitter’deki start-up’lar ile ilgili tweet’leri analiz etmişlerdir. Araştırma sonucunda Hindistan’daki start-up ekosisteminin dijital teknolojiye yöneldiğini bulmuşlardır. Ayrıca Hindistan’daki start-up ekosisteminin daha çok olumlu değerlendirildiğini ifade etmişlerdir. Son olarak çalışmada Ayrıca çalışmada Hindistan start-up ekosisteminin geleceği “Digital India” olarak isimlendirilmiştir.

Alan yazın incelendiğinde çok az sayıda çalışmada Türkiye’deki start-up ekosisteminin ele alındığı görülebilir. Bu sınırlı sayıdaki çalışmalara bakıldığında Kalfaoğlu ve Bedük (2018) Türkiye’deki start-up ekosistemin detaylı bir şekilde ele alarak Konya ilinde faaliyet gösteren “OSR Robotics” firmasını incelemişlerdir. Yazıcı (2019) ise çalışmasında Türkiye’de melek yatırımcılık ve start-up’lar üzerinde teorik bir çalışma gerçekleştirmiştir.

Start-up ekosisteminin çok boyutlu yapısı kavramın tek bir açıdan incelenmekten ziyade farklı açılardan incelenmesini gerekli kılmaktadır. Özellikle Türkiye’deki start-up’lara ilişkin alan yazınında çok farklı ve üzerinde durulması gereken kavramlar göze çarpmaktadır. Bunlar kuluçka merkezleri, hızlandırıcılar, teknoparklar, ortak çalışma alanları, melek yatırımcılar şeklinde ifade edilebilir. Bu nedenle çalışmada Türkiye’deki girişimcilik ekosistemi başta olmak üzere alan yazında bahsi geçen birçok açıdan mevcut durumunun ortaya konulması amaçlanmıştır. Durum analizi yapılarak keşifsel daha geniş kapsamlı araştırmalar yapılması ve daha derinlemesine incelemelerin gerçekleşmesinin önü açılarak gelecekte yapılması planlanan araştırmalara da katkı sunulması düşünülmektedir. Ayrıca ortaya çıkacak sonuçlar başta Türki Cumhuriyetleri Balkan coğrafyası olmak üzere bölgede yer alan diğer ülkelere de yol gösterici olabilecektir.

3. Yöntem

Çalışmada ikincil verilerden yararlanılmış olup, start-up ekosisteminin geçmişini ve mevcut durumunu ele alan veriler Startups.watch ve TC Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi tarafından hazırlanan rapordan elde edilmiştir. Bu raporlar çerçevesinde Türkiye’de kuluçka merkezlerinin, hızlandırma programlarının, melek yatırımcıların, ortak çalışma alanlarının durumu ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda aşağıda araştırma kapsamında incelenecek değişkenlere ilişkin tanıtıcı bilgiler sunulmuştur.

İnkübasyon merkezleri olarak da adlandırılan kuluçka merkezleri; ofisle birlikte temel ihtiyaç olarak adlandırılan unsurların sağlandığı, avukatlık ve mali müşavirlik gibi profesyonellik gerektiren işlerin uygun koşullar altında sunulduğu ortamın, girişimcilere 6 ila 36 ay arasında sunulduğu yapıları ifade etmektedir. Bu yapılar idari açıdan profesyoneller tarafından yönetilen yapılardır. İşin yönetim kısmı noktasında girişimciler yalnızlardır. Bu tür yapılar esasen hali hazırda ürün halini almamış fakat fikir aşamasında olan ya da prototip olarak ortaya çıkmış bir girişimin hayata geçirildiği ya da büyütüldüğü bir yapıdır. Türkiye’de kuluçka merkezlerine örnek

olarak İTÜ Çekirdek, Atom Kuluçka, Anaç Ön Kuluçka Merkezi verilebilir. Ortadan bir ürün olmadan başvurunun yapılabildiği bu tür kurumlarda mentorluk, ürün geliştirme, iş modeli hazırlama, insan kaynağı ve teknik konularda destek alabilmek mümkündür (URL-1).

Hızlandırıcı programlar; girişimler için temelde önemli bir destek mekanizmasıdır. Buralar bir işletme kurmak için gerekli olan temel yeteneklerin girişimciye kazandırılmasını, sağlanacak mentorluk ile girişimci ile beraber çalışılmasını ve girişimcinin ihtiyaç duyabileceği kaynaklara erişimin sağlanması noktasında gerekli çevrenin ya da ağı kurulmasını hedefleyen bir destek mekanizması olarak adlandırılabilir. Bu programlarda yola çıkmış ve belli bir aşama kaydetmiş girişimler yer almaktadır. Türkiye’de Etohum, BIC101 gibi programlar hızlandırma programlarına örnek verilebilir. Tabi şu noktaya da dikkat çekmek gerekir ki bu aşamaya gelmiş girişimlerin kuluçka aşamasına göre destek bulma ihtimali daha yüksektir (Öğütçü, 2018).

Ortak çalışma alanları ise; dinamik bir yapının oluşmasına olanak sağlamaktadır. Çünkü fikir sahibi bir girişimcinin farklı yöntemler izleyerek başarıya ulaşması günümüzde daha mümkündür. Bu noktada ortak çalışma alanlarında ofisten bağımsız hareket etme imkânı söz konusudur. Buralarda girişimcilerin ihtiyaç duyduğu birçok kalemin mevcut olmasının yanında bir kampüs havasının oluşarak girişimcileri bir araya gelmesi mümkündür (Yalçın, 2017). Ortak çalışma alanlarının girişimciler için birlikte paylaşımlarda bulunacakları verimli bir ortam sunduğu aşikâr iken kuluçka merkezlerinin girişimciler için emekleme dönemi olarak adlandırılan dönemi sorunsuz geçmeleri için bir fırsat sunduğu ifade edilebilir.

Ekosistemin önemli unsurlarından bir tanesi de melek yatırımcı ağlarıdır. Melek yatırımcı olarak adlandırılan kişiler ile risk sermayedarları beş açıdan farklılaşmaktadır. Bunlar (Gökçen, 2017):

- Yatırım Miktarı
- Profesyonellik
- Yatırımın Kaynağı
- Yönetim Şekli
- Manevi Beklenti şeklinde ifade edilmektedir.

Yatırımcılar ve melek yatırımcı ağlarının gelecek vadeden girişimlerin ivme kazanmasını sağlayan unsurlardır. Bu unsur ayrıca girişimci fikirlere yatırım yaparak onların güçlenmesi noktasında katkı sunmaktadır.

Çalışma kapsamında yukarıda açıklamaları yapılan kavramlar başta olmak üzere start-up ekosisteminin tüm boyutları Türkiye özelinde Tablo ve Şekiller yarımıyla ele alınmaya çalışılmıştır.

4. Bulgular

Türkiye’de son zamanlarda önemi anlaşılan hızlandırıcı programlar girişimci faaliyetlerin başarısı için önem arz eden bir husustur. Türkiye’de hızlandırıcı programların son 10 yıllık süreçteki gelişimi Şekil 2’de görülmektedir.

Şekil 2. Son 10 Yılda Hızlandırıcıların Gelişimi

Kaynak: (Startup.watch ve Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, 2020)

Şekil 2 incelendiğinde 2010 yılında sadece 6 adet olan hızlandırıcı sayısı 2019 yılı itibariyle 57'ye ulaşmıştır. Bu rakamlar Türkiye’de start-up ekosisteminde hızlandırıcıların sayısında önemli bir artışın son 10 yıllık süreçte önemli bir artışın yaşandığını göstermektedir. Hızlandırıcıların yanında özellikle Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinde önemli rol oynayan teknoparkların sayısında da artışın yaşandığı ifade edilebilir. Şekil 3 Türkiye’de son 10 yıllık süreçteki teknoparkların gelişimini özetlemektedir.

Şekil 3. Son 10 Yılda Teknoparkların Gelişimi

Kaynak: (Startup.watch ve Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, 2020)

Şekil 3 incelendiğinde Türkiye’de 2010 yılında 27 adet teknopark varken 2019 yılı itibariyle 85’e ulaşan TGB’lerden aktif faaliyete geçen teknoparkların sayısının 2020 yılında ise 70’e ulaştığı görülmektedir. Söz konusu teknoparkların dağılımına bakıldığında 48 farklı ilde konumlandırıldıkları görülmektedir. Bu durum start-up ekosistemi içinde yer alan bir çok boyutta ülke geneline yayılmayı kolaylaştırmaktadır. Bu teknoparklar Tablo 5’te görülebilmektedir.

Tablo 5. Türkiye’de Faaliyet Gösteren TGB Listesi 2020

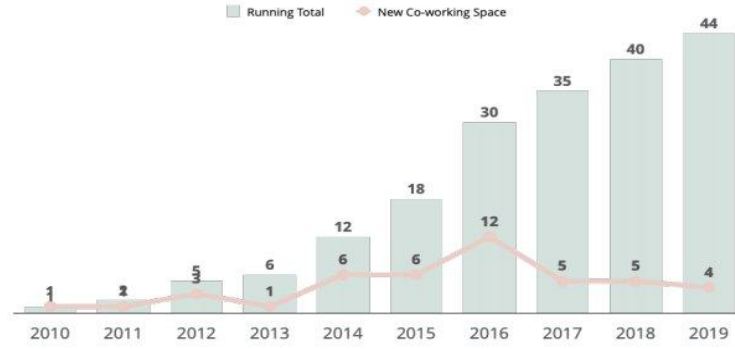
Sıra	Teknoloji Geliştirme Bölgesi	Bulunduğu İl
1	ODTÜ Teknokent TGB	Ankara
2	TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Teknoparkı	Kocaeli
3	Ankara TGB	Ankara
4	İzmir TGB	İzmir
5	GOSB Teknopark TGB	Kocaeli
6	Hacettepe Üniversitesi TGB	Ankara
7	İTÜ Arı Teknokent TGB	İstanbul
8	Eskişehir TGB	Eskişehir
9	Selçuk Üniversitesi TGB	Konya
10	Kocaeli Üniversitesi TGB	Kocaeli
11	Yıldız Teknik Üniversitesi TGB	İstanbul
12	İstanbul Üniversitesi TGB	İstanbul
13	Batı Akdeniz Teknokenti TGB	Antalya
14	Erciyes Üniversitesi TGB	Kayseri
15	Trabzon TGB	Trabzon
16	Çukurova TGB	Adana
17	Mersin TGB	Mersin
18	Göller Bölgesi TGB	İsparta
19	Ulutek TGB	Bursa
20	Erzurum Ata Teknokent TGB	Erzurum
21	Gaziantep Üniversitesi TGB	Gaziantep
22	Ankara Üniversitesi TGB	Ankara
23	Gazi Teknopark TGB	Ankara
24	Fırat TGB	Elazığ
25	Pamukkale Üniversitesi TGB	Denizli
26	Cumhuriyet TGB	Sivas
27	Dicle Üniversitesi TGB	Diyarbakır
28	Trakya Üniversitesi Edirne TGB	Edirne
29	Sakarya Üniversitesi TGB	Sakarya
30	Tokat TGB	Tokat
31	Boğaziçi Üniversitesi TGB	İstanbul
32	Bolu TGB	Bolu
Tablo 5: Devamı		
33	Malatya TGB	Malatya
34	Kütahya Dumlupınar Tasarım TGB	Kütahya

Türkiye’de Start-up Ekosistemi Üzerine Bir Değerlendirme (An Investigation on Startup Ecosystem in Turkey)

35	İstanbul TGB	İstanbul
36	Samsun TGB	Samsun
37	Düzce Teknopark TGB	Düzce
38	Harran Üniversitesi TGB	Şanlıurfa
39	Kahramanmaraş TGB	K. Maraş
40	Namık Kemal Üniversitesi TGB	Tekirdağ
41	Çanakkale TGB	Çanakkale
42	İzmir Bilim ve Teknoloji Parkı TGB	İzmir
43	Yüzüncü Yıl Üniversitesi TGB	Van
44	Çorum TGB	Çorum
45	Dokuz Eylül TGB	İzmir
46	Bozok TGB	Yozgat
47	Kırıkkale Üniversitesi TGB	Kırıkkale
48	Marmara Üniversitesi TGB	İstanbul
49	Ege Teknopark TGB	İzmir
50	Konya TGB	Konya
51	Afyon-Uşak Zafer TGB	Afyon
52	Niğde Üniversitesi TGB	Niğde
53	Celal Bayar Üniversitesi TGB	Manisa
54	Ankara Teknopark TGB	Ankara
55	Muallimköy TGB	Kocaeli
56	Adnan Menderes TGB	Aydın
57	Kapadokya TGB	Nevşehir
58	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi MAKÜ-BAKA TGB	Burdur
59	Zonguldak TGB	Zonguldak
60	OSTİM Ekopark TGB	Ankara
61	Gaziantep OSB TGB	Gaziantep
62	Hatay TGB	Hatay
63	Gebze Teknik Üniversitesi TGB	Kocaeli
64	Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Teknokenti	İstanbul
65	Dudullu OSB Boğaziçi Üniversitesi TGB	İstanbul
66	Balıkesir Üniversitesi TGB	Balıkesir
67	ASO Teknopark TGB	Ankara
68	Karaman TGB	Karaman
69	Muğla TGB	Muğla
70	Kastamonu Üniversitesi TGB	Kastamonu

Kaynak: (T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2020)

Start-up’ları başarıya ulaşması noktasında hızlandırıcıların yanında önemli bir rol oynayan ve farklı bakış açıları kazandırmayı hedefleyen ortak çalışma alanlarının da son yıllarda sayısında bir artış yaşanmaktadır. Şekil 4 Türkiye’de son 10 yıllık süreçte ortak çalışma alanlarının gelişimini göstermektedir.

Şekil 4. Son 10 Yılda Ortak Çalışma Alanlarının Gelişimi

Kaynak: (Startup.watch ve Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, 2020)

Şekil 4 incelendiğinde son 10 yıllık süreçte ortak çalışma alanlarının sayısı 2010 yılında 1 iken 2019 yılında bu sayı 44'e yükselmiştir. Ortak çalışma alanları girişimcilerin bir arada bulunduğu verimli bir ortam sunduğundan start-up'ların başarılı fikirler geliştirmesine yardımcı olabilecektir. Ortaya çıkan prototip ya da ürünün ticarileştirilmesi noktasında önemli yer tutan melek yatırımcılar ve girişim sermayesi fonlarının gelişimi de önemlidir. Çünkü elde edilen ürün ya da prototip için ticarileştirme imkânı olmadığında girişimin ortaya çıkması mümkün olmamaktadır. Şekil 5 Türkiye'de son 10 yıllık süreçte melek yatırımcı ve girişim sermayesi fonlarının gelişimini gösterirken Şekil 6 kurumsal girişim sermayedarlarının sayısını göstermektedir.

Şekil 5. Melek Yatırımcı ve Girişim Sermayesi Fonlarının Gelişimi 2010-2019

Kaynak: (Startup.watch ve Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, 2020)

Türkiye'de melek yatırımcılık konusunun yeteri kadar ilgi görmediği aşikârdır. Her ne kadar son zamanlarda konuya olan ilgi artmış olsa da dünya standartlarında bir melek yatırım ağına sahip olabilmek için epeyce bir yol kat etmek gerekmektedir. Türkiye'deki melek yatırımcıların sektörel dağılımına bakıldığında ise ilk sırada yazılım ve uygulama geliştirme yer alırken; bunu e-ticaret, veri tabanı faaliyetleri, elektronik makine imalatı takip etmektedir (Kurnaz ve Bedük 2017).

Şekil 6. Son 10 Yılda Kurumsal Girişim Sermayesinin Gelişimi

Kaynak: (Startup.watch ve Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, 2020)

Start-uplar için önemli hususlardan bir tanesi de exit denilen çıkış yapan girişimlerdir. Türkiye’de son yıllarda start-up ekosisteminde olumlu gelişim olduğunu gösteren çıkış yapan girişimlerin miktarına bakıldığında son yıllarda önemli miktarlarda çıkışın yapılmaya başlandığı görülebilir. Şekil 7 son 10 yılda Türkiye’de çıkış yapan start-up’ların miktarlarını özetlemektedir.

Şekil 7. Son 10 Yılda Çıkış (Exit) Yapan Girişimlerin Miktarı

Kaynak: (Startup.watch ve Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, 2020)

5. Sonuç ve Öneriler

Türkiye’de önemli start-up’ların varlığı söz konusu iken genç nüfusa sahip olması daha başarılı start-up’ların çıkması için oldukça önemlidir. Son 10 yıllık süreçte Türkiye’deki start-up ekosisteminin gelişmesinde üniversiteler ve teknoparklar önemli yere sahip olduğunu ifade etmek doğru olacaktır. Ayrıca son yıllarda girişimcilik ekosistemi içerisinde start-up’lara yönelik hızlandırıcıların sayısının artması noktasında teknoparkların önemli bir yeri vardır. Bu noktada YÖK’ün üniversitelere tanımladığı girişimci üniversite rolünü yerine getirirken start-up’lar için de önemli bir hızlandırıcı olarak faaliyet yürütmektedirler.

Özellikle son yıllarda çıkış yapan (örn, Peak, Trendyol, Yemek Sepeti, Gram Game, Gittigidiyor) önemli girişimlerin olduğunu görmek mümkündür. Ayrıca Türkiye’de 16 adet melek yatırımcı ağı var iken 476 kayıtlı melek yatırımcının bulunduğu ifade edilmektedir. Dünya Melek Yatırım Forumu (WBAF) tarafından düzenlenen dünya kongresi kapsamında her yıl farklı ülkelerden yüzlerce melek yatırımcının Türkiye’de bir araya gelmesi bir fırsat olarak ifade edilebilir. Öyle ki, Türkiye 2019 yılı itibarıyla 500 milyon avrodan fazla yatırım ile Avrupa’nın 5. büyük melek yatırım pazarı olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu çerçevede ekosistemin başarısının yanında ekosistem içerisindeki tüm unsurların start-up’lara bakış açılarının da önemli olduğu ifade edilebilir. Çünkü devlet politikasının start-up’ları destekleyici olmasının yanında başarısızlığa götüren ve yukarıda ifade edilen olumsuzlukları ortadan kaldırmak için üniversitelerde yeni ve yenilikçi fikirlerin desteklenerek girişimci yetiştirmeye yönelik programların oluşturulması yararlı olabilir. Start-uplar, hızlı bir şekilde inovasyona giden düşük maliyetli bir yol olarak görülse de, yeni teknoloji tabanlı girişimler kurma sürecini hızlandırmaya istekli girişimciler tarafından kurulmalıdır (Hernandez ve Gonzalez, 2016). Bu çerçevede Türkiye’de de Teknoparkların ve Teknoloji Transfer Ofisleri yadsınamaz derecede önemlidir.

Tüm bunlar çerçevesinde Türkiye’de son 10 yıllık süreçte start-up ekosisteminin gelişiminin önemli seviyelere geldiği görülmektedir. Bu noktada üniversitelere de önemli roller düştüğünün ifade etmek doğru olacaktır. Çünkü özellikle genç nüfusun büyük çoğunluğunun üniversitelerde eğitim gören gençler olduğu aşikârdır. Bu gençlerin fikirlerinin hayata geçirilmesi ve başarılı start-up’ların ortaya çıkması da mümkündür. Kısacası özellikle 2006 yılı sonrası kurulanlar olmak üzere Anadolu’daki üniversitelerin ihtisas alanları öncelikli kuluçka merkezlerini oluşturmaları başarının artması için önemli olabilecektir. Yine daha köklü üniversiteler olarak ifade edilen üniversiteler bünyesindeki TGB’ler ile yani TGB’lerin birçok projede eşleştirilmesi ve belli imkânların ortak kullanımının sağlanması da başarı için önem arz edebilir. Ayrıca girişimcilik ekosisteminin gelişmesine yönelik TÜBİTAK proje duyurularının artması da önemli bir diğer husustur. Gelecekte yapılacak çalışmalarda Türkiye’deki start-up’lar üzerinde ampirik bazı araştırmalar gerçekleştirilebilir. Bununla birlikte tenkoparklar özelinde start-up ekosistemi ele alınabilir.

Kaynakça

- Blank, S. ve Dorf, B. (2012). *The Startup Owner’s Manual: The Step-By-Step Guide for Building a Great Company*. California: K & S Ranch.
- Dutta, S., Larvin, B. ve Wunsch-Vincent, S. (2019). *Global Innovation Index 2019: Who Will Finance Innovation?*. Cornell University, INSEAD, and the World Intellectual Property Organization.
- Feld, B. (2012). *Startup Communities: Building An Entrepreneurial Ecosystem In Your City*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons.

- Fraiberg, S. (2017). Start-up nation: Studying transnational entrepreneurial practices in Israel’s start-up ecosystem. *Journal of Business and Technical Communication*, 31(3), 350-388.
- Gökçen, Y. (2017). *Melek Yatırımcılık ile Girişim Sermayesi Yatırımcılığının Farkları Nelerdir?*. <https://www.startupnedir.com/melek-yatirimcilik-ile-girisim-sermayesi-yatirimciliginin-farklari-nelerdir/>. Erişim Tarihi: 18.12.2020.
- Hernández, C. ve González, D. (2016). Study of the start-up ecosystem in Lima, Peru: Collective case study. *Latin American Business Review*, 17(2), 115-137.
- IMF (2020). <https://www.imf.org/>. Erişim Tarihi: 18.12.2020
- Kalfaoglu S. ve Bedük A. (2018). Türkiye’nin start-up ekosisteminin incelenmesi “osr robotics” firması örnek olay. *Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(9), 25-40.
- Kurnaz, G. ve Bedük, A. (2017). Türkiye’de ve Dünyada melek yatırımcılık. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 20(1), 27-40.
- Laužikas, M., Tindale, H., Bilota, A., ve Bielousovaitė, D. (2015). Contributions of sustainable start-up ecosystem to dynamics of start-up companies: the case of Lithuania. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 3, 8-24.
- Öğütçü, H. (2018). *Kuluçka Merkezi ve Hızlandırma Programı nedir?*. <https://egirisim.com/2018/03/08/kulucka-merkezi-ve-hizlandirma-programi-nedir-kisaca-ozetledik/>. Erişim Tarihi: 18.12.2020.
- Salamzadeh, A. ve Kesim, H. K. (2017). The enterprising communities and startup ecosystem in Iran. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*. 17(4). 456-479.
- Singh, S., Chauhan, A., ve Dhir, S. (2019). Analyzing The Startup Ecosystem of India: A Twitter Analytics Perspective. *Journal of Advances in Management Research*. 17(2). 262-281.
- Startup Genome (2020). *The Global Startup Ecosystem Report (GSER 2020): The New Normal for the Global Startup Economy and the Impact of COVID-19*. Crunchbase.
- Startup.watch ve Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi (2020). *The State of Turkish Startup Ecosystem 2020*. (1). Erişim tarihi: 01.09.2020 <https://www.invest.gov.tr/en/library/publications/lists/investpublications/the-state-of-turkish-startup-ecosystem.pdf>. Erişim Tarihi: 20.12.2020.
- TÜİK (2020). <http://www.tuik.gov.tr/>. Erişim Tarihi: 14.08.2020
- URL 1. <https://startupjobs.istanbul/>. Erişim Tarihi: 14.08.2020
- WEF. (2009). *Educating The Next Wave of Entrepreneurs*. Cologny/Geneva: World Economic Forum.
- Yalçın, E. F. (2017). *12 Maddede Ortak Çalışma (Co-Working)*. <https://startiphukuku.com/12-maddede-ortak-calisma-co-working/>. Erişim Tarihi: 18.12.2020.
- Yazıcı, M. (2019). *Türkiye’de melek yatırımcılık ve start-uplar*. 4. Uluslararası Girişimcilik, İstihdam ve Kariyer Kongresi, 17-20 Ekim 2019, Bodrum / Muğla / Türkiye.

Econder |

International Academic Journal

[Econder], 2021, 5 (1): 49/68

The Direction of Causality between Economic Growth and Financial Development in
Upper Middle-Income Countries

&

Üst Orta Gelirli Ülkelerde Ekonomik Büyüme ile Finansal Gelişme Arasındaki
Nedensellik Yönü

Nagmi M. Moftah AIMER

PhD., Higher Institute of Marine Sciences Techniques Sabratha

e-mail: : najmimuftah@gmail.com

Orcid ID: 0000-0003-1739-2509

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types : Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received : 24.12.2020

Kabul Tarihi / Accepted : 20.02.2021

Yayın Tarihi / Published : 30.06.2021

Yayın Sezonu : Haziran

Pub Date Season : June

Cilt / Volume: 5 Sayı – Issue: 1 Sayfa / Pages:49-68

Atıf/Cite as: Aimer, N . (2021). The Direction of Causality between Economic Growth and Financial Development in Upper Middle-Income Countries . Econder International Academic Journal , 5 (1) , 49-68 . DOI: 10.35342/econder.846319.

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Copyright © Published by Hayrettin KESGİNGÖZ- KSU University, Kahramanmaraş, 46000, Turkey. All rights reserved.

The Direction of Causality between Economic Growth and Financial Development in Upper Middle-Income Countries¹

Abstract

The aim of this study is to investigate the relationship between economic growth and financial development for the period 1980 - 2017 in Upper-Middle-Income countries by employing panel (FMOLS, DOLS and GMM) and panel Granger-causality tests by Toda-Yamamoto. The results confirmed that domestic credit to private sector (percentage of GDP) and broad money (percentage of GDP) have a positive effect on economic growth. As a result, it can be said that financial development accelerates economic growth. In addition, the results showed that unidirectional causality running from economic growth to financial development in the countries of Jordan, Morocco, Belize, Botswana, China, Guatemala, Paraguay, Peru, and Thailand. While, the unidirectional causal relationship is running from financial development to growth in the countries of Algeria, Egypt, Saudi Arabia, Dominican Republic, Malaysia, South Africa and Turkey. In contrast, there is no causal relationship in Oman, Tunisia, Brazil, Mauritius and Mexico.

Keywords: Economic growth, FMOLS, Causality, Upper Middle-Income, Granger

Üst Orta Gelirli Ülkelerde Ekonomik Büyüme ile Finansal Gelişme Arasındaki Nedensellik Yönü

Öz

Bu çalışmanın amacı, 1980-2017 dönemi için Üst Orta Gelirli ülkelerde ekonomik büyüme ve finansal gelişme arasındaki ilişkiyi Toda-Yamamoto'nun panel (FMOLS, DOLS ve GMM) ve panel Granger-nedensellik testleri kullanarak araştırmaktır. Sonuçlar, özel sektöre verilen yurtiçi kredinin (GSYİH yüzdesi) ve geniş paranın (GSYİH yüzdesi) ekonomik büyüme üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu doğruladı. Sonuç olarak finansal gelişmenin ekonomik büyümeyi hızlandığı söylenebilir. Ayrıca Ürdün, Fas, Belize, Botswana, Çin, Guatemala, Paraguay, Peru ve Tayland'da ekonomik büyümeden finansal gelişmeye doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi bulunmuştur. Cezayir, Mısır, Suudi Arabistan, Dominik Cumhuriyeti, Malezya, Güney Afrika ve Türkiye'de finansal gelişmeden büyümeye doğru tek yönlü nedensellik ilişkisi bulunmaktadır. Buna karşılık Umman, Tunus, Brezilya, Mauritius ve Meksika'da nedensellik ilişkisi bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik büyüme, FMOLS, Nedensellik, Üst Orta Gelir, Granger

Introduction

One of the most important goals that all countries want to do is to achieve economic growth by increasing the level of national income. To achieve sustainable economic growth, it is needed to increase investments. It is clear that investments can be increased through well-developed financial systems. In this context, whether financial development is decisive in achieving economic growth has become an important research topic in the literature. With the acceleration of globalization trend in the post-1980 period, the importance of financial markets increased and the belief that financial markets were one of the major drivers of economic growth became widespread.

Several researches have been done by concentrating on the relationship between economic growth and development of financial sector, it seems explicit or implicit that

¹ This is revised version of research presented in 2nd Econder International Congress.

an efficient financial system activates economic development or that financial sector development is an effective tool for promoting sustainable growth (Patrick 1966; Aimer 2016 and Taghizadeh-Hesary et al. 2019). It is thought that financial markets direct funds to investments so that economic growth can be provided (Durusu et.al. 2017). Addition to this, well-developed financial system supports entrepreneurs and entrepreneurial projects, increase the profits of firms, decrease the negative effects of economic crisis and reduce information asymmetry. Mckinnon and Shaw hypothesis claims that institutionalization of the liberal financial market causes an increase in savings, a decrease in interest rates and finally an increase in economic growth. However, neoclassical growth theories do not give any role to financial development. According to neoclassical models the impact of financial markets on growth is temporary (Çeştepe & Yıldırım, 2016)

Similarly, the academic controversy over the link between economic growth and financial development has been present since the beginning of the financial system. This relationship has been widely searched by many scholars. Generally empirical models searched whether well-developed financial markets promote the efficiency of scarce resource usage and allocation (Durusu et.al. 2017). Among the various conceptualized trends are the works whose stance affirms that the financial sector is a fundamental element for the growth of a country, among which (Schumpeter 1911, McKinnon 1973, Jung 1986, King & Levine, 1993b; 1993a, Odedokun 1996, Mc Kinnon 1973, Arestis & Demetriades 1997, Levine 1999, Shaw 1973, Yang 2019).

In this aspect, it becomes evident that there are four basic views in explaining the relationship between economic growth and financial development. According to the first view, growth leads to development. At first economic growth occurs and then the financial system grows due to most of researches studied relationship between these two variables. According to the second view, in the beginning financial development is achieved and then the economy grows (Kandır et.al. 2007; İnançlı et.al. 2016). Thus, economic growth is realized with the support of the financial system. According to the third view, there is a mutual interaction between financial development and growth (Çeştepe & Yıldırım, 2016). According to the fourth opinion, there is no significant relationship between them (Robinson 1952, Lucas 1998, Stern 1989, Kar et.al. 2011, Karamelikli & Kesgingöz, 2017). In shortly, there is no consensus on the relationship between them.

In this paper, we discuss the issue of causality between economic growth and financial development using panel data of upper-middle-income countries for the period 1980-2017. Our goal is to; first, decide to clarify whether or not there is a long run relationship for the economies of upper-middle-income countries. The remainder of this paper is organized as follows: In the second part, a brief review of a relevant sample of empirical works on the subject is offered; then, subsequently, the data and the econometric methodology that support the empirical analysis are described, the results of which are shown below; Finally, the conclusions are presented.

1. Economic Growth and Financial Development

Acquiring information, enforcing contracts and transactions have costs that lead to develop financial markets. By the development of financial markets, new types of financial contracts appear, their volumes increase, numbers and size of financial intermediaries increase (Levine, 2004). The reason of financial development can be accepted as the difficulties in obtaining information about financial investment decisions and the information asymmetries between parties (Çeştepe & Yıldırım, 2016). It is absolute that as financial sector develop, firms have opportunity to find funds for their investments and this causes economic growth and development for states. Capital requirements are one of the barriers to entry for markets and firms need to find funds to solve this problem (Dilek & Top, 2012, p.776). In developed countries, firms have several opportunities to find funds for their investments. For example, in developed countries stock markets are working efficiently.

Schumpeter (1911) and Andriesz et al. (2005) attests that credit serves industrial development and is an important condition for the creation and development of innovation and therefore economic growth. According to Schumpeter (1911) technological innovations are ultimately important motor for economic growth, however technological innovations can not be done automatically. Innovations can be reached through technologically based researches. Factors such as financial intermediary services which support innovations benefit economic growth. Patrick (1966) declares that there can be two way relationships between them. This relationship from economic growth to financial development can be occurred because by the economic growth, financial needs of firms and entrepreneurs will increase. By the other way, establishment of new financial institutions, finance sector can be motor of economic growth. Modern financial systems make it easy entrepreneurs to find funds needed for new establishments and solve information asymmetries in financial markets.

Additionally, the World Bank's World Development Report (Jones and Rodgers 2011) provides a qualified research of the link between finance and growth, emphasizing the development of the financial institutions and intermediaries to enhance growth. For Gurley & Shaw (1967), financial innovation that accompanies financial development reduces investment risk and the costs of financial intermediation and stimulates savings. Levine (1997 and 1999) argues that financial intermediaries, through the services they provide, stimulate economic growth through factor productivity and capital accumulation.

The traditional theory of finance and development postulates a direct relationship between the financial sector and development. This theory has recently been extended to suggest a direct relationship between the performance of financial markets and economic growth. Empirical evidence has produced results that demonstrate the presence of a two-way impact

between both sectors (Odedokun 1996). On the other way Lucas (1998) have alternative view to relationship between financial development and economic growth. According to Lucas (1998), financial development can't be a fundamental reason of long run economic growth. Development of financial institutions can lead to waste of scarce resources by withdrawing from effective economic areas.

The great volatility in the behaviour of international financial markets during the last decades has been mainly a reflection of the global economic crisis (Singh 1997). Turning into the variable mostly considered by investors to make their decisions and causing a change in the composition of income on a global scale: investments in capital markets have been favoured over direct investment.

2. Upper-Middle Income countries

The process of decline in economic cycles not only occurred in emerging economies, but the dynamism in the economic activity of developed countries also showed the same trend. Yang (2019) claims that financial development has positive impact on growth through total factor productivity and physical capital stock. Ercan et.al (2013) mentions that developments in financial markets can increase the performances of state and private sector. International financial markets, both emerging and developed, exhibit greater fragility in relation to the performance shown by the world's most powerful economy, that of the United States, which has historically held the role of the world's largest investor. In view of this, much has been said in studies conducted by various international financial institutions on the role that the economic performance of USA plays in international financial markets. If the US economy expands, it encourages export and economic activity, but as soon as the activity is depressed the Federal Reserve of the United States contracts capital inflows, therefore, it is affected more degree to those countries whose commercial relations are closer as is the case of Mexico and Canada.

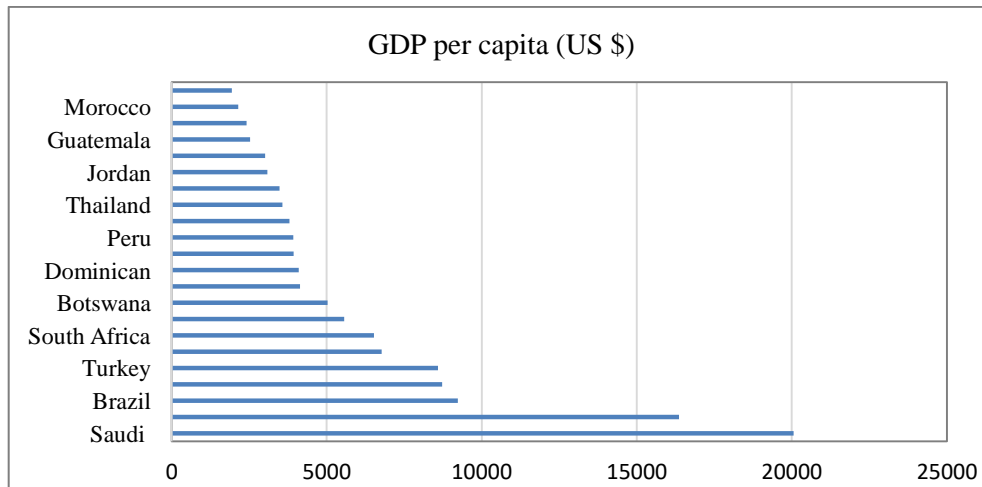
There are empirical researches which claim that well-developed financial system helps to allocate funds for innovations and to support GDP growth (Yang, 2019). Table 1 shows GDP per capita (US\$), General Government Final consumption (GGF), Domestic Credit to private sector (DCPS), and Broad Money (BROM) of upper middle income countries.

The level of the upper-middle-income countries, Saudi Arabia recorded the first rank among the highest middle-income countries in the average per capita real GDP by about \$ 20059.82 during the period 1980-2017, Oman follows with \$ 16,358.33. Finally, Egypt ranked last among the countries in the average per capita GDP Total, with an average per capita share of about \$ 1935,653 during the period (1980 - 2017). While South Africa ranked first among the highest middle-income countries in the average domestic credit for the private sector (percentage of GDP) with an estimated rate of 112.23%, Malaysia followed by 106.60% during the period 1980-2017. Botswana ranked last among Countries in the average domestic credit to the private sector (% of GDP), where the ratio of average domestic credit to the private sector (% of GDP)

about 17.90% during that period. In the context, of final consumption expenditure, Saudi Arabia ranked first among the countries with the highest average middle income in general government final consumption expenditure (% GDP) at a rate of 25.72% during the period 1980-2017, 23.96% in Oman, the Dominican Republic ranked last among the Countries in the average public final consumption expenditure of the general government (% of GDP), where the percentage of the average final public consumption spending of the general government (% of GDP) reached 7.78% during that period. With regard to broad money (% of GDP), China ranked first among the countries that achieved the highest average broad money (% of GDP) with a rate of 120.59% during the period 1980-2017, Malaysia by 119.47%, and finally, Ecuador ranked last among the countries in the average broad money (% of GDP), where the proportion of Broad money (% of GDP) 23.82% during that period (see Table 1 & Figure 1).

Table 1: Averages of Variables from 1980 to 2017 by Countries

	Economic growth	Financial Development		
	<i>GDP per capita (US \$)</i>	<i>DCPS (%)</i>	<i>GGF (%)</i>	<i>BROM (%)</i>
Algeria	3928.947	27.38372	16.64681	61.87153
Egypt	1935.653	34.5365	12.34938	83.69637
Jordan	3087.218	68.35402	22.49132	113.0581
Morocco	2143.278	43.66583	17.70041	73.4223
Oman	16358.33	33.73933	23.96421	33.57103
Saudi	20059.82	27.55917	25.72329	47.70292
Tunisia	3013.127	63.68994	17.00278	53.57835
Belize	3472.85	43.20144	15.23574	54.00033
Botswana	5021.663	17.90311	23.12397	33.87327
Brazil	9228.819	52.06449	16.8502	53.24812
China	2416.416	101.1002	13.98081	120.591
Dominican Republic	4093.396	25.56742	7.783077	29.78034
Ecuador	4141.097	20.0349	12.87542	23.82095
Guatemala	2524.343	22.0306	8.07158	32.51671
Malaysia	6773.543	106.6011	13.19876	119.4705
Mauritius	5567.069	57.24645	13.68613	77.94637
Mexico	8726.261	20.13636	9.982079	27.42855
Paraguay	3793.115	22.13179	8.547442	26.1789
Peru	3922.19	22.84247	11.03477	30.41618
South Africa	6524.38	112.2362	18.51774	60.09709
Thailand	3566.892	102.2405	13.24103	93.14096
Turkey	8590.893	28.07518	11.92541	36.4984

Figure 1: Averages of GDP Per Capita from 1980 to 2017 by Countries

Despite the great interest raised around the relationships between the financial development systems and the growth, some issues are not entirely clear in the theoretical and empirical analysis of this important link; For example, the fact that it is not known precisely whether liberalized stock markets have been really important for economic growth stands out.

Despite the progress shown by theoretical developments in this area, they also do not establish the direction of causality between growth and development. Such is the case of McKinnon (1988), who questions: "What is the cause and what is the effect? Is the financial sector a promoter of economic development, or does it simply follow the growth of the real product that is generated by other factors?" To date there is no consensus that financial development determines growth of economies, or if the opposite occurs, or if both processes are determined reciprocally. Recently, a series of empirical works have attempted to establish the direction of causality between growth and financial development. Some tend to confirm a positive association between them while others tend to reject.

3. Literature review

To understand the true interaction between growth and financial development, several empirical studies have been carried out. Most empirical work shows that countries with high-interest rates and high investment rates have a more developed financial sector. Thus, in countries where the growth rate is low, the level of intermediation is also low. Otherwise, in countries where the level of the financial sector is developed, there is an effective allocation of real resources to productive sectors of growth.

In this respect, Svaleryd and Vlachos (2005) show an analysis of the effects of financial development on industrial specialization in *OECD* countries, among other things, that financial development is a major cause of industrial specialization. Savvides (1995) shows that the M_2/GDP financial development indicator has a positive effect on growth when in the analysis of the link

between financial development and economic development the political freedom variable is not taken into account.

Goldsmith (1969) uses the value of the assets of financial intermediaries - divided by the GNP - to measure economic development by assuming positive correlation between the supply-quality of financial services and the size of the financial system. Using data from 35 countries during the years between 1860-1963, the author notes that nexus between financial development and growth is evident in prolonged periods although there are situations, for some countries, in which periods of faster growth have been accompanied by a financial development rate higher than the group average taken. Despite these results, and in terms of the relationship between economic growth and the structure of the financial system, the author cannot find some type of causality at the level of the selected countries.

King & Levine (1993a, 1993b) tried to explain the failure of the Goldsmith research. In their research they studied on 80 countries covering years between 1960 and 1989 and also they benefited from financial development indicators differs from the research of Goldsmith. In these researches it is found that higher level of financial development supports economic development and they observed a significant positive effect of the ratio of liquid assets in the financial sector to national income.

Additionally, a robust correlation of the degree of financial development with growth, investment and capital is concluded (Menyari 2019: 191). The authors show that at the 1% level each financial development indicator is positively correlated with each indicator of economic development. To address the inverse causality between growth and financial development, the authors have regressed the growth rate of GDP per capita on the share of assets in GDP. As a result, development has a positive and significant impact on growth over the period 1960 to 1989. Consequently, they concluded from their study that financial development can predict growth, that the high level of financial development is linked to future improvement in the effective allocation of capital and the rate of accumulation. However, their study, although significant, does not give a clear idea of the relationship between these two economic entities because the fact that initial financial development predicts long-term growth is not enough to decide on causality. De Gregorio and Guidotti (1995) arrive at the same result by considering as an indicator of financial development the ratio of credit to the private sector over GDP.

Rajan and Zingales (1996) used industrial data to assess the impact of financial development on growth. They argue that financial development alleviates market imperfections that impede business access to credit. Using panel data from several industrial sectors in a sample of 41 countries from 1980 to 1990, the results show that financial development has a stronger effect on the average growth rate of value added.

However, for some authors, financial development is the pure consequence of economic growth. One of the great of this current is Robinson (1952) who

thinks that financial markets and adequate institutions emerge when the process of economic growth causes a demand for financial services that induce the expansion of the financial system. For Patrick (1966), financial development causes growth in the early stages of development, but this effect gradually diminishes during development and reverses. Indeed, if entrepreneurs anticipate future economic growth, which will lead to increased demand for financial services, they could invest in the creation of financial intermediation activities in anticipation of future profits. The financial sector is, therefore, developing in response to growth prospects in the real sector (Antzoulatos et al. 2008). The financial system is developed by growth but it precedes it. Demetriades and Hussein (1996) estimate in their study that in several of the 16 countries in their sample, causality seems to go from growth to financial development and not vice versa.

Other economists have examined the mutual impact of finance and growth and suggest that the two variables are mutually causal and the work of Greenwood and Smith (1997) focused on this study. Greenwood and Smith (1997), Demetriades and Hussein (1996), observed a two-way relationship between growth and financial development. Goldsmith (1969) in his study showed that growth and financial development are linked by indigenouslyness.

Spears (1992) studied the link between economic growth and financial development for sub-Saharan countries including WAEMU countries. He showed that the financial intermediation (measured by M2 / GDP) because of Granger, GDP per capita growth in Kenya and Malawi, Cameroon, Côte d'Ivoire. Burkina Faso has the distinction of having a bidirectional causality.

Luintel and Khan (1999) find a negative correlation between growth and financial development in seven countries. They show that the correlation decreases and becomes insignificant for OECD countries. Guidotti and De Gregorio (1992) extend King and Levine (1993b) sample by dividing the sample into 3 groups of countries according to the income level per capita. They show that the correlation between development and growth increases and becomes significant as the initial income per capita decreases. By reducing the sample to only Latin American countries, they surprisingly observed a negative impact of financial development on growth. Loayza and Ranciere (2004) suggest a positive relationship between finance and growth versus a negative relationship in the short run. They believe that this change in the impact of financial development on growth in the short and long run is strongly linked to the financial fragility they measure through the recurrence of economic crises and the volatility of the financial development indicator.

Kandır et.al. (2007), used 1988-2004 Turkish data in their research by employing Johansen cointegration, error correction and causality methods. According to their results, development of financial sector did not support economic growth in Turkey.

Durusu et.al. (2017), estimated a long run relationship in the period 1989-2011 of 40 countries. This research found that financial development positive long run effects on GDP per capita.

Although the majority of the literature reports a positive relationship between growths and finance in long-term, some articles challenge this semi-consensus. Demetriades and Hussein (1996) studied a sample of 16 countries using time-series techniques and found no evidence of a causal link between growth and finance. However, in about half of the countries studied, they found bidirectional causation.

In summary, the link between growth and financial development has been analyzed from different perspectives and through different econometric techniques such as regression analysis, time-series techniques and data panel methods, mainly. The choice of technique to be used has generally been subject to the objective pursued by the author (the authors) and the scope proposed for the study, a particular country or for a party of countries. One of the advantages of using time series techniques such as unit root and cointegration tests and causality by methodology of TY-DL such as the one used in this paper, and whose results are reported in later pages, is that they allow answering questions such as the direction of causality between the indicator of growth and finance, whose determination in the upper-middle-income countries case is our main objective.

4. Data and the Sample used

In this research, the relationship between economic growth financial development was analyzed for 22 upper-middle-income countries (Algeria, Egypt, Jordan, Morocco, Oman, Saudi, Tunisia, Belize, Botswana, Brazil, China, Thailand, South Africa, Dominican Republic, Paraguay, Ecuador, Guatemala, Malaysia, Mauritius, Mexico, Peru and Turkey) between 1980-2017. In this study, GDP per capita representing economic growth as the dependent variable, the ratio of credit provided to private sector to GDP as a proxy of financial development, broad money (% of GDP) as a percentage of GDP, and general government final consumption expenditure as a percentage of GDP as independent variables. All variables used in the *logarithmic* formula.

Domestic credit to the private sector, which is defined as the value of credit provided by financial intermediaries, to the private sector divided by GDP, financial intermediaries include all financial institutions (banks etc.). Private Credit is a commonly used measure in the literature (Levine *et al.* 2000)

General government final consumption expenditure (% of GDP), which represents the size of the government or the public sector, and this study was taken with the final public government consumption spending as a percentage of GDP.

The panel data analysis method was applied in the study, the empirical model used in the study is shown in Eq. (1):

$$\ln GDPPC_{it} = f(\ln DCPS_{it}; \ln BROM_{it}; \ln GGF_{it}) \quad (1)$$

Where $i=1, \dots, 22$ denotes the country and $t=1980, \dots, 2017$ denotes the time period. This paper considers Causality between financial development and economic growth

for a panel of 22 Upper Middle-Income Countries (Algeria, Egypt, Jordan, Morocco, Oman, Saudi, Tunisia, Belize, Botswana, Brazil, China, Dominican Republic, Turkey, Thailand, Ecuador, Guatemala, Malaysia, Mauritius, Peru, Mexico, Paraguay and South Africa). We analyzed the model between 1980 and 2017, the longest time period for which data are available for the variables.

5. Research Methodology

5.1. FMOLS, DOLS, GMM Panel.

In this step, we estimate the long run relationship between the variables of interest, when the variables are cointegrated. The classical method for estimating a cointegration vector is that of ordinary least squares (OLS). However, using OLS to estimate the long-term equation on panel data leads to biased estimates (Pedroni 2001a and 2001b). To solve this problem, Pedroni (2001b) proposes the fully modified ordinary least squares estimator (FMOLS) while Kao & Liu (2000), Mark and Sul (2003) recommend the dynamic ordinary least squares estimator (DOLS). Because these estimators are complementary, we use them both to determine the long-term relationship. The FMOLS estimator is based on a non-parametric approach, which takes into account the possible existence of a serial correlation while solving the problem of endogeneity of the regressors. In contrast, the DOLS estimator uses a parametric adjustment for errors by increasing the statistical regression with lags and leads and contemporary values of the regressors in prime differences. These estimators provide consistent estimates of the standard error. It was obtained by (Pedroni 2001a) from the following Eq. 2:

$$\begin{aligned} \ln(GDPPC_{it}) &= \beta_{0i} + \beta_1 \ln(DCPS_{it}) + \beta_2 \ln(BROM_{it}) + \beta_3 \ln(GGF_{it}) \\ &+ \sum_{j=-k}^k \gamma_{ij} \Delta \ln(DCPS_{i,t-j}) \\ &+ \sum_{j=-k}^k \delta_{ij} \Delta \ln(BROM_{it}) + \sum_{j=-k}^k \eta_{ij} \Delta \ln(GGF_{it}) + e_{it}, \quad i \\ &= 1, \dots, 22; t = 1980, \dots, 2017 \end{aligned} \tag{2}$$

Where, e_t is the white noise term and Δ is the first difference. While for DOLS specification γ_{ij} , δ_{ij} and η_{ij} are coefficients of current, β_1 , β_2 and β_3 .

The system GMM (Generalized Moments Method) estimator method, which is one of the dynamic panel data methods and developed by Arellano and Bover (1995), was used to analyze the relationship in question. An important advantage of the GMM method, which is widely used in the prediction of dynamic models, is that it takes into account the country-specific effects that cannot be observed and the problems that arise due to the internality of the independent variables in the lagged dependent variable models. In GMM estimators, the lagged values of the dependent variable are added to the model as an independent variable, thus providing the opportunity to solve such econometric problems. Accordingly, the system GMM approach, which is widely used in the estimation of dynamic panel data models, was preferred in the

study. Within the framework of the dynamic panel approach, according to the system GMM approach, the variables used in the study are modeled as follows:

$$\ln (GDPPC_{it}) = \beta_i + \beta_1 \ln (DCPS_{it-1}) + \beta_2 \ln (BROM_{it}) + \beta_3 \ln (GGF_{it}) + \delta_i + \gamma_i + \epsilon_{it} \quad (3)$$

5.2. Toda-Yamamoto (TY) (1995) Causality

The most frequently used definition of causality in econometrics is Granger's definition (Granger 1969). In the presence of non-stationary series, the F causality test in a VAR is not valid. Toda and Yamamoto (1995), Dolado and Lütkepohl (1996) have proposed an alternative method for testing causality which, unlike the standard Granger test, involves the estimation of an augmented VAR model with additional delays determined by the maximum order of integration of the series.

In order to test for the causality the procedures recommended by Toda & Yamamoto (1995), Dolado and Lütkepohl (1996), require estimating the following VAR ($k+d_{max}$) model:

Real GDP, equations (4 and 5):

$$\ln GDPPC_t = a_0 + \sum_{i=1}^{k+d_{max}} a_{1i} \ln GDPPC_{t-i} + \sum_{i=1}^{k+d_{max}} b_{1i} \ln DCPS_{t-j} + \epsilon_{1t} \quad (4)$$

$$\ln DCPS_t = c_0 + \sum_{i=1}^{k+d_{max}} c_{1i} \ln DCPS_{t-i} + \sum_{i=1}^{k+d_{max}} d_{1i} \ln GDPPC_{t-j} + \epsilon_{2t} \quad (5)$$

where $\ln GDPPC$ is natural logarithm of real GDP; $\ln DCPS$ represents natural logarithm of domestic credit to private sector (% of GDP). a_0 and c_0 are constants; a_{1i} , b_{1i} , c_{1i} and d_{1i} are the parameters of the model; k is indicating the optimum lag length. This is determined according to information criteria such as AIC and SIC; d_{max} is the maximum order of integration. ϵ_{1t} and ϵ_{2t} are the error terms. For the bivariate VAR Eq. (4 and 5) above, the null hypotheses (H_0) and alternative hypotheses (H_1) are defined respectively and as follows:

$$H_0: \ln GDPPC_t \text{ does not Granger cause } \ln DCPS_t, \text{ if } \sum_{j=1}^l b_{1j} = 0$$

$$H_1: \ln GDPPC_t \text{ does Granger cause } \ln DCPS_t, \text{ if } \sum_{j=1}^l b_{1j} \neq 0$$

$$H_0: \ln DCPS_t \text{ does not Granger cause } \ln GDPPC_t, \text{ if } \sum_{j=1}^l b_{2j} = 0$$

$$H_1: \ln DCPS_t \text{ does Granger cause } \ln GDPPC_t, \text{ if } \sum_{j=1}^l b_{2j} \neq 0$$

6. Results and Discussion

6.1. Panel Unit Root Test

In this context, the variables in the model and the horizontal cross-sectional dependence properties of the model were investigated by Levin & Lin (1993), Maddala & Wu (1999), Im *et al.* (1997), Choi (2001). Table 1 shows unit root results, the statistics solidly confirm that the three series (*lnGDPPC*, *lnDCPS*, *lnBROM*, *lnGGF*) are the first difference process.

Table 2. Unit Root Tests

Test	lnGDPPC	LnDCPS	lnBROM	lnGGF
Levin, et al.	-4.46***	-1.02	-0.90	-1.74**
Breitung t-stat	1.01	-1.83**	-1.13*	-1.96**
Im, Pesaran	-2.88***	-1.69**	-1.47*	-1.64**
ADF- F. χ^2	88.85***	62.77**	59.36**	60.06*
PP- Fisher χ^2	52.99	40.16	61.93**	51.60
	D(lnGDPPC)	D(LnDCPS)	D(lnBROM)	D(lnGGF)
Levin, et al.	-7.40***	-7.70***	-10.45***	-10.10***
Breitung t-stat	-8.85***	-11.39***	-9.78***	-8.61***
Im, Pesaran	-8.73***	-12.19***	-11.90***	-11.47***
ADF- F. χ^2	157.46***	225.85***	217.83***	207.35***
PP- Fisher χ^2	361.13***	412.01***	952.92***	649.25***

Note: significance at ***:1%, **:5% and *:10% levels.

For all the variables, we can not reject the null hypothesis of the absence of the panel unit root at the level. In $I(1)$, this hypothesis is rejected for (*lnGDPPC*, *lnDCPS*, *lnBROM*, *lnGGF*) of the analysis. The test used to confirm that the series is stationary from the first differences, which leads us to conclude that the panel series are all integrated of order one or $I(1)$. The verification of stationarity properties for all panel variables leads us to study the existence of a long-term relationship between them. The results suggest, by the majority, that the null hypothesis of non-cointegration at 10% significance is rejected, in favor of the existence of a co-integration relationship between the variables. Having obtained the results of applying the cointegration panel test according to Pedroni and seeking to corroborate these, the Kao test is performed, which indicates the existence of a cointegration vector to the extent that variables are included in the analysis. The results obtained when applying this test are the following:

Table 3. Kao Residual Cointegration Test

	<i>t-Statistic</i>	<i>Prob.</i>
ADF	-3.494	0.000
Residual variance	248176.0	
HAC variance	519758.5	

Table 4 shows the estimated coefficients of the long run relationship of equation (1) at the panel level.

Table 4. Long Run Equation

	FMOLS	DOLS	GMM
<i>LNDPCS</i>	0.078(7.295)***	0.084(1.789)***	0.084(2.982)***
<i>LNBROM</i>	0.618(70.950)***	0.562(7.888)***	0.591(15.258)***
<i>LNGGF</i>	-0.097(-7.320)***	-0.046(-0.550)***	-0.107(-2.158)**
C			6.097(43.254)***
	$R^2= 0.88$	$R^2= 0.94$	$R^2= 0.88$

Notes: Dependent Variable: *LNGDPPC*. The number in parentheses denotes t-statistical. *, **, *** denotes significant level at 1%; 5% and 10%, respectively.

We employ both FMOLS, DOLS and GMM to obtain much more robust results as discussed in the methodological section.

Table 4 reports the estimated elasticities of long-term GDP. The results of the FMOLS, DOLS and GMM estimates are quite close to each other. Moreover, the results of upper-middle-income countries indicate that both domestic credit to private sector (% of GDP) and broad money (% of GDP) have a positive impact on per capita GDP in the long run. Where a 1% increase in GDP per capita increases both domestic credit to private sector (% of GDP) and broad money (% of GDP) by \$ 0.07 and 0.61, respectively.

First, increased broad money (% of GDP) will increase economic growth in upper-middle-income countries. The general government final consumption expenditure (% of GDP) variable (*LNGGF*) was negative and significant throughout the study period. This shows that if government expenditure is effectively allocated to improve public affairs, then an increase in government expenditure will actually promote economic growth (Levine & Renelt 1992, Bekaert *et al.* 2001). There is a positive and important role for the broad money in the growth of the economy, as increasing broad money would lead to reducing the financing gap, and then increasing the volume of investment and effective total demand in both consumer and investment aspects. Therefore, positive repercussions on the growth of GDP, and the greater the broad money, it means that there is an increase in the national saving rate and is the most important indicator in financing investment and accelerating economic growth.

Also, general government final consumption expenditure (% of GDP) has a negative impact on per capita GDP, as a 1% increase in general government final consumption expenditure (% of GDP) leads to a decrease in per capita GDP in the long run by \$ (-0.09). The results indicate that the influence of private credit on economic growth turns out to be positive and significant, evidencing mastery of the hypothesis of the leading offer in underdeveloped countries. As shown in Table 5, the results of the control variables are similar to those of previous researches. All control variables have the expected sign and are statistically highly significant; this is consistent with economic theory. The empirical results of Granger Causality test by

Toda & Yamamoto (1995) methodology is estimated through MWALD test for each country and for all countries (Table 5).

Table 5. Results of Granger Causality by Toda–Yamamoto

Countries	H ₀ : <i>lnGDPPC</i> dose not cause <i>lnDCPS</i>		H ₀ : <i>lnDCPS</i> dose not cause <i>lnGDPPC</i>	
	Chi-sq	P-value	Chi-sq	P-value
Algeria	3.463	0.325	20.727***	0.000
Egypt	1.816	0.769	8.930*	0.062
Jordan	8.544*	0.073	5.143	0.272
Morocco	4.761*	0.092	0.365	0.833
Oman	0.000	0.981	1.182	0.276
Saudi	0.381	0.826	5.934*	0.051
Tunisia	0.069	0.792	0.415	0.519
Belize	9.952***	0.006	2.301	0.316
Botswana	7.810*	0.098	3.140	0.530
Brazil	5.664	0.129	1.365	0.713
China	14.506**	0.024	6.045	0.418
Dominican	4.316	0.229	9.092**	0.028
Ecuador	8.655**	0.034	7.985**	0.046
Guatemala	29.228***	0.000	0.495	0.992
Malaysia	10.583	0.157	20.546***	0.004
Mauritius	8.412	0.297	9.185	0.239
Mexico	6.218	0.717	7.623	0.572
Paraguay	5.717*	0.057	0.845	0.655
Peru	15.018***	0.000	0.689	0.708
South Africa	0.678	0.712	5.930*	0.051
Thailand	19.301***	0.003	8.872	0.180
Table5: Continue				
Turkey	0.847	0.357	3.575*	0.058
Panel	27.008***	0.000	1.829	0.767

Note: *, **, *** significant level at 1%, 5% and 10%, respectively.

The bidirectional causal relationship between the two variables in Ecuador. In Ecuador there have been strong changes in financial management, these changes are appreciated since the 70's, beginning of a liberalization of financial policies, going through the strongest crisis that occurred in the late nineties, and then arrive at an apparent financial stability until a possible development and deepening that began in the middle of the 2000s until today.

In contrast, the study showed that unidirectional causality running from growth to financial development in Jordan, Morocco, Belize, Botswana, China, Guatemala, Paraguay, Peru, and Thailand. This finding is consistent with (Demetriades and Hussein 1996; King and Levine 1993b,).

The unidirectional causal relationship is running from financial to growth in Algeria, Egypt, Saudi Arabia, Dominican Republic, Malaysia, South Africa and Turkey.

There is no causal relationship in Oman, Tunisia, Brazil, Mauritius and Mexico. The results of the study showed a difference in the direction of the relationship according to the studied state, where the study found that the relationship is heading in some countries from economic growth to financial development while the relationship in others was bidirectional, whereas in some countries there is no causal relationship between these two variables. This explains the results differences result from the different levels of financial development and the characteristics of financial institutions in each country, in addition to the various economic policies applied.

7. Conclusions

Firms, which want to invest, should find funds with lowest costs. As financial markets emerge, firms have more opportunities to find funds for their investments. It is observed that developed countries have effective financial markets. So the relationship between growth and financial markets come to agenda. There exits many researches about this relationship in literature. We analysed the relationship between growth and financial development and for upper-middle-income countries for the period from 1980-2017. We used panel fully modified least squares (FMOLS), panel dynamic least squares (DOLS), panel generalized method of moments (GMM) to obtain long-run parameter estimates. We take GDP growth per capita representing economic growth as a dependent variable while taking domestic credit provided by the financial sector as a percentage of GDP domestic credit to the private sector as a percentage of GDP and general government final consumption expenditure as a percentage of GDP as independent variables.

When the results obtained for the upper-income countries are evaluated, it is seen that the domestic credit to private sector (% of GDP) and broad money (% of GDP) have a positive effect on growth. Thus, the general government final consumption expenditure (% of GDP) has a negative effect on economic growth. Finally, we concluded that financial development accelerates economic growth. Moreover, in order for the financial system to make a significant contribution to economic growth, the level of development of the countries must be at a certain level. Again, a well-functioning and developed financial system is needed to sustain economic growth in a stable manner.

In addition, our results indicated that unidirectional causality coming from economic growth to financial development in Jordan, Morocco, Belize, Botswana, China, Guatemala, Paraguay, Peru, and Thailand. However, the one-way causal relationship is coming from financial development to economic growth in Algeria, Egypt, Saudi Arabia, Dominican Republic, Malaysia, South Africa and Turkey. In contrast, there is no causal relationship in Oman, Tunisia, Brazil, Mauritius and Mexico. These results confirmed previous researches. In literature there exists four

types of researches. Some of them claim one way causal relationship while others claim two way causal relationship and no causal relationship between growth and development of financial sector.

Finally, it is prudent to note that the empirical contributions on the relationship between private credit and GDP are important, but a structural change analysis is necessary for causal relationships in upper-middle-income countries. Therefore, future research should focus on the different reforms that changed the banking system in upper-middle-income countries to determine the contribution they make to the causal relationship between private credit and GDP. In this way, the strong transformations of the formal and informal rules that determine financial and economic performance will be taken into account.

References

- Aimer, N. M. M. (2016). Crude Oil Prices and Economic Development in Libya. *Energy Economics Letters*, 3(3), 30–41.
- Andriesz, E., Asteriou, D., & Pilbeam, K. (2005). The linkage between financial liberalization and economic development: empirical evidence from Poland. *Journal of Economic Integration*, 383–399.
- Antzoulatos, A. A., Thanopoulos, J., & Tsoumas, C. (2008). Financial System Structure and Change-1986-2005 Evidence from the OECD Countries. *Journal of Economic Integration*, 977–1001.
- Arellano, M., & Bover, O. (1995). Another look at the instrumental variable estimation of error-components models. *Journal of Econometrics*, 68(1), 29–51.
- Arestis, P., & Demetriades, P. (1997). Financial development and economic growth: assessing the evidence. *The Economic Journal*, 107(442), 783–799.
- Bekaert, G., Harvey, C. R., & Lundblad, C. (2001). Emerging equity markets and economic development. *Journal of Development Economics*, 66(2), 465–504.
- Choi, I. (2001). Unit root tests for panel data. *Journal of International Money and Finance*, 20(2), 249–272.
- Çeştepe, H., & Yıldırım, E. (2016). Türkiye’de finansal gelişme ve ekonomik büyüme ilişkisi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 12(12), 12-26.
- De Gregorio, J., & Guidotti, P. E. (1995). Financial development and economic growth. *World Development*, 23(3), 433–448.
- Demetriades, P. O., & Hussein, K. A. (1996). Does financial development cause economic growth? Time-series evidence from 16 countries. *Journal of Development Economics*, 51(2), 387–411.
- Demetriades, P. O., & Luintel, K. B. (1996). Financial development, economic growth and banking sector controls: evidence from India. *The Economic Journal*, 106(435), 359–374.
- Dilek, S. & Top, S. (2012). Is Setting Up Barriers To Entry Always Profitable for Incumbent Firms. *Procedia Social and Behavioural Sciences*. 58. 774-782
- Dolado, J. J., & Lütkepohl, H. (1996). Making Wald tests work for cointegrated VAR systems. *Econometric Reviews*, 15(4), 369–386.
- Durusu-Ciftci, D., Ispir, M. S., & Yetkiner, H. (2017). Financial development and economic growth: Some theory and more evidence. *Journal of Policy*

- Modeling*, 39(2), 290-306.
- El Menyari, Y. (2019). Financial Development, Foreign Banks and Economic Growth in Africa. *African Development Review*, 31(2), 190–201.
- Ercan, C., Dayı, F. & Akdemir, E. (2013). Kamu Sağlık İşletmelerinde Finansal Performans Değerlemesi: Kamu Hastaneleri Birlikleri Üzerine Bir Uygulama. *Asia Minor Studies*. 1(2). 54-71
- Goldsmith, R. W. (1969). *Financial structure and development*.
- Granger, C. W. J. (1969). Investigating causal relations by econometric models and cross-spectral methods. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 424–438.
- Greenwood, J., & Smith, B. D. (1997). Financial markets in development, and the development of financial markets. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 21(1), 145–181.
- Guidotti, M. P. E., & De Gregorio, M. J. (1992). *Financial development and economic growth* (Issues 92–101). International Monetary Fund.
- Gurley, J. G., & Shaw, E. S. (1967). Financial structure and economic development. *Economic Development and Cultural Change*, 15(3), 257–268.
- Im, K. S., Pesaran, M. H., & Shin, Y. (1997). Testing for Unit Roots in Heterogeneous Panels', University of Cambridge. *Revised Version of the DAE Working Paper*, 9526.
- İnançlı, S.; Altıntaş, N. & İnal, V. (2016). Finansal Gelişme ve Ekonomik Büyüme İlişkisi. *Kastamonu Üniversitesi İİBF Dergisi*. 14, 36-49
- Jagdish Prasad Bist | (2018) Financial development and economic growth: Evidence from a panel of 16 African and non-African low-income countries, *Cogent Economics & Finance*, 6:1, 1449780
- Jones, G. A., & Rodgers, D. (2011). The World Bank's World Development Report 2011 on conflict, security and development: a critique through five vignettes. *Journal of International Development*, 23(7), 980–995.
- Jung, W. S. (1986). Financial development and economic growth: international evidence. *Economic Development and Cultural Change*, 34(2), 333–346.
- Kandır, S. Y., İskenderoğlu, A. & Önay, G. (2007). Finansal gelişme ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin araştırılması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 311–326.
- Kao, C., & Liu, S.-T. (2000). Fuzzy efficiency measures in data envelopment analysis. *Fuzzy Sets and Systems*, 113(3), 427–437.
- Kar, M., Nazlıoğlu, S., & Agır, H. (2011). Financial development and economic growth nexus in the MENA countries: Bootstrap panel Granger causality analysis. *Economic Modeling*, 28, 685–693.
- Karamelikli, H , Kesgingöz, H . (2017). Finansal Gelişme Bileşenlerinin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği . *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* , 6 (1) , 683-701
- King, R. G., & Levine, R. (1993a). Finance, entrepreneurship and growth. *Journal of Monetary Economics*, 32(3), 513–542.
- King, R. G., & Levine, R. (1993b). Finance and growth: Schumpeter might be right. *The Quarterly Journal of Economics*, 108(3), 717–737.

- Levin, A., & Lin, C.-F. (1993). Unit root tests in panel data. *Dept. of Economics, University of California-San Diego*.
- Levine, R. (1997). Financial development and economic growth: Views and agenda. *Journal of Economic Literature*, 35(2), 688–726.
- Levine, Ross. (1999). Law, finance, and economic growth. *Journal of Financial Intermediation*, 8(1–2), 8–35.
- Levine, Ross, Loayza, N., & Beck, T. (2000). Financial intermediation and growth: Causality and causes. *Journal of Monetary Economics*, 46(1), 31–77.
- Levine, Ross, & Renelt, D. (1992). A sensitivity analysis of cross-country growth regressions. *The American Economic Review*, 942–963.
- Levine, Ross (2004), “Finance and Growth: Theory and Evidence”, Working Paper 10766, <http://www.nber.org/papers/w10766>
- Loayza, N., & Ranciere, R. (2004). *Financial development, financial fragility, and growth*. The World Bank.
- Lucas, R. E. (1998). On the mechanics of economic development. *Econometric Society Monographs*, 29, 61–70.
- Luintel, K. B., & Khan, M. (1999). A quantitative reassessment of the finance–growth nexus: evidence from a multivariate VAR. *Journal of Development Economics*, 60(2), 381–405.
- Maddala, G. S., & Wu, S. (1999). A comparative study of unit root tests with panel data and a new simple test. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 61(S1), 631–652.
- Mark, N. C., & Sul, D. (2003). Cointegration vector estimation by panel DOLS and long-run money demand. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 65(5), 655–680.
- McKinnon, J. (1988). Reliability and validity in field research: some strategies and tactics. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 1(1), 34–54.
- McKinnon, R. I. (1973). Money and Capital in Economic Development (Washington, DC: Brookings Institution, 1973). *McKinnon Money and Capital in Economic Development 1973*.
- Menyari, Y.E. (2019). Financial Development, Foreign Banks and Economic Growth in Africa. *African Development Review*. 31(2). 190-201
- Odedokun, M. O. (1996). Alternative econometric approaches for analysing the role of the financial sector in economic growth: Time-series evidence from LDCs. *Journal of Development Economics*, 50(1), 119–146.
- Patrick, H. T. (1966). Financial development and economic growth in underdeveloped countries. *Economic Development and Cultural Change*, 14(2), 174–189.
- Pedroni, P. (2001a). Fully modified OLS for heterogeneous cointegrated panels. In *Nonstationary panels, panel cointegration, and dynamic panels* (pp. 93–130). Emerald Group Publishing Limited.
- Pedroni, P. (2001b). Purchasing power parity tests in cointegrated panels. *Review of Economics and Statistics*, 83(4), 727–731.
- Rajan, R. G., & Zingales, L. (1996). *Financial dependence and growth*. National bureau of economic research.
- Robinson, J. (1952). *The Generalization of the General Theory, in: The Rate of Interest and Other Essays* (MacMillan, London).

- Savvides, A. (1995). Economic growth in Africa. *World Development*, 23(3), 449–458.
- Schumpeter, J. A. (1911). *The theory of economic development (Theorie der wirtschaftlichen Entwicklung)*. Opie, Redvers (trans.) Cambridge: Harvard University Press.
- Shaw, E. S. (1973). *Financial deepening in economic development*.
- Singh, A. (1997). Financial liberalisation, stockmarkets and economic development. *The Economic Journal*, 107(442), 771–782.
- Spears, A. (1992). The role of financial intermediation in economic growth in Sub-Saharan Africa. *Canadian Journal of Development Studies/Revue Canadienne d'études Du Développement*, 13(3), 361–380.
- Stern, N. (1989). The economics of development: a survey. *The Economic Journal*, 99(397), 597–685.
- Svaleryd, H., & Vlachos, J. (2005). Financial markets, the pattern of industrial specialization and comparative advantage: Evidence from OECD countries. *European Economic Review*, 49(1), 113–144.
- Taghizadeh-Hesary, F., Phi, N. T. M., Hong, H. H. T., & Chu, V. T. (2019). Does Financial Integration Matter for Financial Development? Evidence from the East Asian and Pacific Region. *Journal of Economic Integration*, 34(4), 591–618.
- Toda, H. Y., & Yamamoto, T. (1995). Statistical inference in vector autoregressions with possibly integrated processes. *Journal of Econometrics*, 66(1–2), 225–250.
- Yang, F. (2019). The impact of financial development on economic growth in middle-income countries. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 59, 74–89.

Econder |

International Academic Journal

[Econder], 2021, 5 (1): 69/80

Türkmenistan'ın İran'la Enerji İhracatı Anlaşmaları

&

Turkmenistan`s Energy Exportation Deals With Iran

Amanberdi BEGJANOV

Dr., Jawaharlal Nehru University,

Russian and Central Asian Studies Center,

dovlath@gmail.com,

Orcid ID: 0000-0002-2813-9253

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types : Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received : 24.09.2020

Kabul Tarihi / Accepted : 01.10.2020

Yayın Tarihi / Published : 30.06.2021

Yayın Sezonu : Haziran

Pub Date Season : June

Cilt / Volume: 5 Sayı – Issue: 1 Sayfa / Pages: 69-80

Atıf/Cite as: Begjanov, A . (2021). Turkmenistan`s Energy Exportation Deals With Iran . Econder International Academic Journal , 5 (1) , 69-80 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/econder/issue/63254/799446>.

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Copyright © Published by Hayrettin KESGİNGÖZ- KSU University, Kahramanmaras, 46000, Turkey. All rights reserved.

Türkmenistan'ın İran'la Enerji İhracatı Anlaşmaları

Öz

İran, bağımsızlığından sonra Türkmenistan'ın egemenliğini tanıyan ilk ülkelerden biriydi ve sonraki gelişmeler için iyi bir adımdı. O zamandan beri samimi ilişkiler kaydettiler. Ancak bu, ilişkilerin ihtilafsız olduğu anlamına gelmemektedir. Aynı modele sahip birkaç anlaşmazlık olmuştur. Bu tartışmalar neredeyse enerji ilişkileriyle sınırlıydı. Bu çalışma, enerji sektöründeki tartışmaları bağımsız bir değişken olarak ve Türkmenistan-İran ilişkilerini bağımlı değişken olarak ele almakta ve iki ülke arasındaki ilişkilerin diğer alanları ve genel olarak ilişkilerin örüntüsü üzerinde herhangi bir etkisinin olup olmadığını açıklamaya çalışmaktadır. Bu alandaki son gelişmeleri açıklamaktadır. Enerji ilişkilerinin ve ondan kaynaklanan sorunların tartışılmasından sonra, çalışma etkilerini ve güncel olarak nasıl ele alınacağını tartışılacaktır. Araştırmanın bulguları sonuç bölümünde verilmiştir. Beklentilerin aksine, değişkenin etkileri aslında olumsuzdur.

Anahtar Kelimeler: Türkmenistan, İran, Enerji, Anlaşmazlık, İhracat

Turkmenistan's Energy Exportation Deals With Iran

Abstract

Iran was one of the first countries, who recognized the sovereignty of Turkmenistan, after its independence, which was the good omen for the subsequent developments. Since then, they have recorded cordial relations. However, it does not mean the relations were free of disputes. This study takes those disputes in the energy sector as an independent variable, Turkmenistan-Iran relations as a dependent variable and seeks to explain whether it had any effects on other spheres of relations between the two countries and on the pattern of relations overall, taking into account the latest developments in this sphere. After a discussion of the energy relations and those problems emanating from it, the study will discuss its effects and how it is used to be handled up to date. The findings of the research will be discussed in the conclusion part. Contrary to the expectations, the effects of the variable actually negative.

Keywords: Turkmenistan, Iran, Energy, Dispute, Export

Introduction

Iran was one of the first countries, who recognized the sovereignty of Turkmenistan, after its independence, which was the good omen for the subsequent developments. Since then, they have recorded cordial relations. However, it does not mean the relations were free of disputes. There have been several disputes with the same pattern. These disputes were almost confined to energy relations. This study takes those disputes in the energy sector as an independent variable and Turkmenistan – Iran relations as a dependent variable and seeks to explain whether it had any effects on other spheres of relations between the two countries and on the pattern of relations overall, taking into account the latest developments in this sphere. After a discussion of the energy relations and those problems emanating from it, the study will discuss its effects and how it is used to be handled up to date. The findings of the research

will be discussed in the conclusion part. Contrary to the expectations, the effects of the variable actually negative.

1. Natural-Gas Exports and Disputes

The disputes in energy deals between two countries were mostly on payments and price bargaining that never passed a certain threshold, it cannot be regarded as a distorting effect on the relations. This kind of disputes has happened in the past, and recently starting from 1st January Turkmenistan shut down of gas exports over the delaying payments that have left during sanction era. However, in March 2018 sides reached the resolution of the problem and gas exports are resumed. These kinds of problems have quick resilience capacity in the Turkmenistan-Iran energy relations are supporting this study's premise that two sides could develop favourable relations over the years that makes disruption of the relation difficult. The price disputes are always confined to the parleys or disputes between two national gas or oil companies rather than making it an interstate problem.

With a proven 34 trillion cubic meter reserves, Iran occupies one of the world's largest natural gas reserve (Bruegel 2015). However, due to sanctions, it could not attract enough investments in its gas sector. Thus, most of the South Pars gas fields remained untapped during the sanction years. Iran's northern part had suffered, due to lack of gas provision. In order to alleviate the problem, Iran resorted to purchasing gas from Turkmenistan, which was more cost-effective than laying a pipeline from the Southern region to the Northern region. Upon the necessity of pipeline infrastructure, construction of the first pipeline between the two countries had been planned. The long process of discussion finally culminated with clinching the agreement in 1995, for 25 years. It is known as Korpedje-Kurt Kuyy pipeline with total length 200 km with a diameter of 1,000 millimetres (Turkmenistan.ru, 2005). The construction of the pipeline had continued for two years. On 29 December 1997, the natural gas pipeline was inaugurated by Presidents Niyazov and Khatami. Shipment of annual 8 bcm gas was planned in 1998. Fifty per cent of Iran financed project was contracted as a loan. The construction of the pipeline was carried by the National Iranian Oil Company, with contracted repayment schedule with gas sale to the country.

Korpedje-Kurt Kuyy pipeline started to function in 1998. Due to the lack of investments in Korpedzhe onshore natural gas field, the planned initial amount of 5 bcm natural gas was elusive. Gas deliveries had remained quite meager for some time. Turkmenistan was charging USD \$40 per thousand cubic meters to pay back Iranian USD \$190-million expenditure for building the pipeline. The amount was lower than Turkmen gas at the European market. The dispute happened in April and May 2000, that the National Iranian Gas Company had decided to cut natural gas imports from Turkmenistan by half (RadioFreeEurope, 2000). Eventually, Turkmenistan retreated from

its claim to increase the charge of natural gas to Iran in order not to jeopardize its future plan to export 16 bcm to Turkey and 14 bcm to Europe through Iran. The price dispute on exported gas reoccurred several years later again. International gas price hike led Turkmenistan to demand a higher oil-linked price for thousand cubic meters from Iran in 2008. At first, Iran hesitated, then agreed to pay in 2009, upon a fierce bargain. The new price was fixed as USD 140\$ per thousand cubic meters, was still lower than the price set for natural gas exports to Russia, which was around USD 240 \$ per thousand cubic meters. Turkmenistan and Iran witnessed several disputes on pricing natural gas but, those disputes had never passed a certain threshold to be considered within distorted relations.

Due to the smallness of the total capacity of the constructed pipeline and lack of investment in the Korpedzhe gas field, Turkmenistan could not deliver Iranian annual demanded volumes of natural gas. To overcome the shortage of supply, the Construction of the new pipeline was decided in July 2009 (Trend News Agency,2009). The Dovelabad field was planned as a new source of gas supply to overcome the existing shortage in the delivery of gas supply to Northern Iranian provinces. The construction of Dovletabat – Sarahs - Songbast pipeline was initially considered as Dovletabad – Sarahs Khangiran pipeline, it starts from the Dauletabad natural gas onshore field in Turkmenistan a and extends to Khangiran in Iran, there it was planned to be connected to the Iranian gas pipeline system. The total annual capacity of the second pipeline is 12 billion cubic meters. Construction of the Dovletabad – Sarahs Khangiran part of the pipeline was completed in October 2009. Presidents of both countries, Gurbanguly Berdimuhamedow and Mahmoud Ahmadinejad attended the inauguration ceremony of the pipeline on 6 January 2010. The inauguration ceremony was held at the village of Salypyar in Serakhs district of the Mary province of Turkmenistan. The second phase of the pipeline, which starts from Khangiran in Iran and extends to Songbast in Iran, was completed in November 2010. The inauguration ceremony was held in Iran with an attendance of Presidents, Ahmadinejad, and Berdimuhamedov. The 190 km long natural gas pipeline shall meet gas demands of north-eastern Iran, namely Semnan, Mazandaran, Golestan, Khorasan-Rezavi, North Khorasan, and South Khorasan provinces (Turkmenistan.ru, 2010). The aggregate amount of the two aforementioned pipelines` capacity is 20 billion cubic meters per annum.

2. Turkmenistan`s Oil Swap Agreements with Iran and Interruptions

Under a swap deal with Iran, Turkmenistan used to send oil to the Iranian coastal port of Neka for transportation to the refineries in Iran in exchange for Tehran's exportation of equivalent volumes of its own oil at Turkmenistan`s behest (Azernews ,2015). Iran had swapped oil from Turkmenistan 1998-2009 for 11 years, during this

period Iran had earned USD \$880 million from oil swap operations but had stopped it due to price dispute. Iran used to charge a transit fee of USD \$ 1.1 per barrel from Turkmenistan but later reneging the deal has increased it to USD \$5.5 per barrel. The reason of increase was maybe the Iranian economic crisis because of sanctions on the country by U.S and EU, or Iranian retaliation of Turkmenistan`s increase of gas price in 2008 -2009. But it is not clear whether it is just correlation or causation of one the other. Turkmenistan did not want to pay such amount as a transit fee.

Turkmenistan had exported oil under swap agreements with Iran through various means of transportation such as railway, marine, and pipeline from Neka to Rey. In 1995, Argentinean Company Bridas had initiated exporting swap oil from Turkmenistan to Iran. However, it was stopped after a short time. In 1998, Monument Resources Petroleum co. (Now Lasmo Oil PLC) had started in exporting 4000 b/d swap oil from Burun field in Turkmenistan to Neka Port on Caspian coast in Iran. The amount had reached the 70 000 b/d in 2005. In 1998, Dragon Oil PLC had started to export 6000 b/d oils under swap agreement with Iran from Cheleken field of Turkmenistan. In April 2000, Dragon Oil had managed a clinching swap deal with Iran for 10 years. Burren Energy Company had also involved in exporting oil to Iran through swap agreement. The amount of oil has exported to Iran reached 85000 b/d in 2001, which makes 3671597 metric tons per year. The swap deal continued until 2009.

There had been the swap deal with Iran before 2009 in oil trade. In 2009, Iran ceased importing crude oil from Turkmenistan. Not tightened sanctions on Iran were the real cause of the cessation of oil export to Iran. The reason was the Iranian demand of more transit fee made the swap trade less profitable and resulted in derail of oil exports from the country, shifting Turkmen oil via tanker to Azerbaijan in 2010 to contribute BTC pipeline. In fact, Sanctions have affected the swap deal indirectly: economic recession of Iran due to sanctions has compelled Iran to increase the transit fee for the swap oil to five times more than it used to be and Turkmenistan was not found new tariff remunerative enough.

In subsequent periods, fresh initiatives have been taken by Iran to resume the swap deal with Turkmenistan, for instance, Iranian Oil Minister Bijan Namdar Zanganeh discussed the issue with Rashid Meredow, the foreign minister of Turkmenistan, on May 7, 2016, during his visit to Tehran (Newsbase,2016). Resumption of swap deal is essential. Iran's oil production virtually depends on southern regions. The distance between the southern provinces to Northern regions is nearly 1800 km and the supply of oil to refineries in Tehran and Tabriz cities expensive (Azernews, 2015). The Iranian authorities have been improving the capacity of the refineries of Tehran and Tabriz to develop practices of a swap with the four Caspian Basin states, which had used to receive the oil unloaded from Caspian tankers at the Port of Neka.

Turkmen oil was started to be shifted via tanker to Azerbaijan in 2010 to contribute BTC pipeline. Transportation of Turkmen oil via BTC is carried out in accordance with the contract signed between Dragon Oil company with SOCAR Trading. 5.6 million metric tons of oil were transported through BTC in 2014, increased substantially from 2013 amount of 3.3 million metric tons (Trend News Agency, 2015). After incrementing of transit fee in 2010, Turkmenistan shifted export route from Iran to BTC pipeline. The country found the BTC route more economically attractive than erstwhile swap deal with Iran.

Turkmenistan and Iran cooperation in the oil sector is improving, after seven-eight years of hiatus. Dragan Oil company, which is owned by Dubai-based Emirates National Oil Company, Around 6,000 tons of Turkmen crude oil was discharged by Russian tanker at the port of Neka on August 3, 2017, which was first swap operation through Iran since 2010 (Financial Tribune, 2017). The Dragon Oil Company used to ship the crude oil it produces from an offshore development at the outlying place of the in western Turkmenistan to Neka and used to receive Iranian oil from Khrag Islan in the Persian Gulf. The company moved about 80 per cent of the crude it pumps through a swap deal with Iran. Turkmenistan had stopped the oil shipment through Iran upon the latter's increase of transit fees.

Turkmenistan and Iran cooperation in the natural gas sector is improving, after 2017 dispute over payment of natural gas exported to Iran, Iran has resumed gas swap with Turkmenistan since March 28, 2018, after President Rouhani's official visit to Turkmenistan. Turkmenistan is a "strategic partner" of Iran in the energy sector and Iran's Petroleum Ministry, Amir Hossein Zamani-nia, Deputy Petroleum Minister for International and Commercial Affairs, said the two countries could start in joint exports of energy to India, Pakistan and littoral states of the Persian Gulf (Xinhuanet, 2018). Iran's government also, well-received Turkmenistan's proposal to develop three offshore natural gas fields in the Caspian Sea. The country has developed the infrastructure of the port in the city of Neka, around 200 km distance from Tehran, and improved its oil and gas swap capacity. Turkmenistan-Iran cooperation has been improving despite the ebb and flows sector-wise in the last fifteen years.

3. Electricity Exports

In 2003, Turkmenistan signed a tripartite agreement with Iran and Turkey for electricity cooperation. As per the terms of the contract, Turkmenistan is to deliver both countries 500 million kWh via the Balkanabat-Gonbad-Hoj-Bashkal line. The Turkmen-Iranian part of the project or Balkanabad-Gonbad section was constructed in 1999 by the Iranian company Tavanir, and the Iranian-Turkish section of the project,

Hoj-Bashkal part in 2003 by the Turkish company Tetas (Peyrouse and Sebastien , 2012). Exports to Iran have been continued through power transmission lines with 400 kilovolts through Mary-Mashhad and Balkanabat-Aliabad lines (Trend News Agency, 2015). New steam-gas power station within Mary state Electric Power Station was inaugurated on 8 September 2018 (Yorite Habarcymyz ,2018). During his official visit to Turkmenistan, President Hassan Rouhani in March 2018 visited the Power Plant to see its new installed steam-gas power station, which would increase power export volume to Iran. Iran has a 400 kilovolt (kV) line with Turkmenistan for the exchange of electricity (P, Stobdan, 2014). Additional power exports to Iran will be supplied by Mary Power Plant. In the power sector, there have not been any big disputes over payment and pricing compared to other energy sectors.

4. Turkmenistan-Iran Cultural Relations

Almost every year cultural days of Turkmenistan is organized in Iran and Cultural days of Iran in Turkmenistan with huge participation of artists and audiences. Turkmenistan and Iran celebrated Nowruz (spring festival) together in 2019. It was celebrated at the border of two countries on 4 April at Gowdan-Bajgiran crossing point and has been noted to the point that cultural interactions are “borderless”, transcending physical limitations of any state. Since, its official inclusion to the UNESCO’s Representative List of the Intangible Cultural Heritage in 2016 (Real Iran, 2016), Nowruz celebrations are taking place robustly. Apart from the spring festivals, one of the cultural ties between the two countries are pilgrimages to the holy places and shrines of Sufi saints. Annually representative delegation makes a pilgrimage to the shrine of Magtymguly (Berdimuhamedow, 2010) who is regarded national hero and great poet in both Turkmenistan and among Turkmen minorities of Iran. Two states also have been taking part in annual international book fairs organized in Ashgabat (Yazberdiyew, Almaz, 2019). Those kind of activities have become part of the routine political culture over the years.

Iran has taken part in sports activities, championships and competitions organized in Turkmenistan. Iranian sports teams were able to win 36 Gold, 23 Silver and 59 Bronze medals in aggregate with a total of 118 medals Wikipedia (2017), securing third place, after Turkmenistan and China in Asian Indoor and Martial Arts Games Championship in Ashgabat, Turkmenistan, which was held from 17 to 27 September 2017. Two nations’ football teams used to match occasionally.

On 21 February 2011, V specialized fair of the Islamic Republic of Iran and “Turkmen –Iran entrepreneurs’ conference” was held to uphold the concrete trade agreements (Berdimuhamedow, 2015) and to initiate and further trade facilities between two states. Specialized exhibition of goods of the Islamic Republic of Iran held in Ashgabat on 27th November 2007, which was the great event testifying about the successful

development of bilateral relations and trust of both states (Berdimuhamedow, 2010). In 2010 Turkmen national production fair held in Iran. The conference of entrepreneurs and fairs between the two states has been organized almost every year and it has become part of the extended political practice.

5. Dispute Resolutions

Due to a dispute over the payment overdue on exported natural gas to Iran In 2017, the natural gas exports to Iran were shut down. Ashgabat claimed that Iran owes the country \$1.8 billion from sales between 2007 and 2008 (Caspian News, 2019). The payments were delayed due to sanctions on Iran. The natural gas exports to Iran resumed in 2018 and similarly, oil exports to Iran also resumed in 2017. During Rouhani's official visit in March 2018, 13 agreements were signed covering a wide array of bilateral fields, including arts, culture, education, agriculture, and aviation, however, the main issue was energy (The Diplomat , 2018). Turkmenistan is a "strategic partner" of Iran in the energy sector and Iran's Petroleum Ministry, Amir Hossein Zamani-nia, Deputy Petroleum Minister for International and Commercial Affairs, said the two countries could start in joint exports of energy to India, Pakistan and littoral states of the Persian Gulf (Xinhuanet , 2018) Iran's government also, well-received Turkmenistan's proposal to develop three offshore natural gas fields in the Caspian Sea. Iran has developed the infrastructure in the port in the city of Neka, around 200 km distance from Tehran, and improved its oil and gas swap capacity. Turkmenistan-Iran cooperation in the energy sector has been developing in the last fifteen years, despite the hindrances.

Turkmenistan cut natural gas supply to Iran on 1 January 2017 due to disputes over the payment on exported natural gas to Iran around \$1.8 (Caspian News, 2019). Iran offered to pay its debt through highway construction in Turkmenistan via its state-owned company but Turkmenistan resisted on cash over services. The two national companies sought arbitration in International Court, Turkmen Gaz was demanding, not payment for exported gas is a breach of the contract, while NIGC of Iran was claiming that cut of natural gas supply is not lawful as per agreement. The court came out with a decision for both sides, but details of the decision would not to be divulged as per arbitration rule without the consent of the National Iranian Gas Company and State Concern "Turkmengaz". Reaction of the Ministry of Oil of IRI's to the decision was positive claiming that in the decision no winner or lost. It is noted that the decision views in cases of "Turkmengaz" prove to be true, while in other parts the opinions of the National Iranian Gas Company has also supported. The press release of the Ministry of Oil of the Islamic Republic of Iran views it: "This decision will pave

a way for the further development of relations between two friendly and neighboring countries” (Gulamov, 2020). Based on the source of the Oil Ministry and the National Iranian Gas Company (NIGC), Islamic Republic News Agency reports that Iran has been convicted for not paying for gas it imported from Turkmenistan during the years 2007- 2013. As per the verdict, Iran should pay around 2 billion USD to the country to settle its debts (Amanov, 2020). It is important to note that such kind of disputes over payment or pricing have happened several times. The national companies of countries have learned how to tackle deadlock in energy diplomacy.

Conclusion

There have been disputes over pricing and payments between the two countries in energy deals, but the disputes have not passed a certain threshold. They have occurred only in bilateral energy relations, whereas multilateral relations were smooth. The sectoral disputes have not affected relations and activities in other sectors, for instance, during the payment disputes of 2017 on exported natural gas, the relations in cultural, sports, humanitarian and economic relations were smooth. Similarly, during the crisis in oil swap deals in 2010 -2017, the relations in other streams of energy have continued without disruption. The disputes in natural gas exports have not affected the relations in the oil sector and vice versa. The power sector was not affected from disputes in the oil and natural gas sectors. Routine cultural activities, and activities in the non-energy sector have continued. The sector-wise crises have not affected relations in other sectors and relations between the two countries overall.

Despite the occasional sector-wise disputes, two countries were able to maintain favorable relations in other fields, confining the problems between two national energy companies, not elevating it to the state level, which shows that the importance of Turkmenistan for Iran is not limited with the energy sector and similarly the importance of Iran for Turkmenistan is beyond the energy deals. Geographical location, political and strategic compulsions, historical connections and mutual economic interests of the two countries` were the compelling factors in maintaining good relations.

References

Altyn Asyr TV channel, (2019), “Watan Habarlar Gullygy”, 04.04.2019

Amanov, N (2020), “International Court of Arbitration rules Iran pay around \$2 billion to Turkmenistan for earlier delivered gas”, Accessed on 10 July, 2020. URL: <https://orient.tm/en/international-court-of-arbitration-rules-iran-pay-around-2-billion-to-turkmenistan-for-earlier-delivered-gas/#:~:text=Cities%20Network%20project-.International%20Court%20of%20Arbitration%20rules%20Iran%20pay%20around%20>

%242,Turkmenistan%20for%20earlier%20delivered%20gas&text=%E2%80%9CAs%20p
er%20the%20verdict%2C%20the_debt%E2%80%9D%2C%20the%20source%20says.

Azernews (2015), "Iran's oil, gas, power transit proposal for Turkmenistan", Accessed on 24 November 2016, URL: <http://www.azernews.az/region/79048.html>

Azernews (2015), "Iran's oil, gas, power transit proposal for Turkmenistan", Accessed on 24 November 2016, URL: <http://www.azernews.az/region/79048.html>

Azernews (2015), "Iran's oil, gas, power transit proposal for Turkmenistan", Accessed on 24 November 2016, URL: <http://www.azernews.az/region/79048.html>

Berdimuhamedow, G (2010), To New Heights of Progress Selected Works 1, Ashgabat, Turkmen State Publishing Service. pp-88

Berdimuhamedow, G (2010), To New Heights of Progress Selected Works 1, Ashgabat, Turkmen State Publishing Service. pp-233

Berdimuhamedow, G (2015), Turkmenistanyn Bitaraplygy Parahatcylygyn we Osusin Syyasaty, Ashgabat, Türkmen Döwlet Neşiryat gullugy. pp-319

Bruegel (2015), "Iran: a new natural gas supplier for Europe?", Accessed on 18 December 2016, URL: <http://bruegel.org/2015/10/iran-a-new-natural-gas-supplier-for-europe/>

Caspian News (2019), "Iran-Turkmenistan Trade Turnover Surpasses \$300 M", Accessed on 11 January 2020, URL: <https://caspiannews.com/news-detail/iran-turkmenistan-trade-turnover-surpasses-300-m-2019-1-29->

Caspian News (2019), "Iran-Turkmenistan Trade Turnover Surpasses \$300 M", Accessed on 11 January 2020, URL: <https://caspiannews.com/news-detail/iran-turkmenistan-trade-turnover-surpasses-300-m-2019-1-29->

Djalili, M. R and Kellner, T (2009), Yeni Orta Asya Jeopolitigi, Uzmen Resat, Istanbul: Bilge Kultur Sanat Yayin Dagitim, p.221

Financial Tribune (2017), "Neka Port Resumes Oil Swap After Seven Years", Accessed on 19 October 2019, URL: <https://financialtribune.com/articles/energy/70265/neka-port-resumes-oil-swap-after-seven-years>

Gulamov, J (2020), "The International Court of Arbitration has made a decision on the gas dispute between Iran and Turkmenistan", Accessed on 5 July 2020, URL: <https://orient.tm/en/the-international-court-of-arbitration-has-made-a-decision-on->

[the-gas-dispute-between-iran-and-turkmenistan/#:~:text=Iran%20and%20Turkmenistan-,The%20International%20Court%20of%20Arbitration%20has%20made%20a%20decision%20on,dispute%20between%20Iran%20and%20Turkmenistan&text=For%20adoption%20of%20a%20joint,the%20International%20Court%20of%20Arbitration.](#)

Newsbase (2016), "Iran Pursues Oil, Gas Swaps with former Soviet Republics", Accessed on 24 November 2016, URL: <http://newsbase.com/topstories/iran-pursues-oil-gas-swaps-former-soviet-republics>

P, Stobdan, (2014), Central Asia: Democracy, Instability and Strategic Game in Kyrgyzstan, New Delhi: Pentagon Press, pp-131

Peyrouse, Sebastien (2012), Turkmenistan: Strategies of Power, Dilemmas of Development, New York: M.E Sharpe , Inc, p. 206

RadioFreeEurope (2000), "Turkmenistan: Ashgabat Backs Tehran in Caspian Dispute", Accessed on 15 October 2016, URL: <http://www.rferl.org/a/1095234.html>

Real Iran (2016), Nowruz enters UNESCO list of Intangible Cultural Heritage, Accessed on 7 November 2019, URL: <http://realiran.org/nowruz-enters-unesco-list-of-intangible-cultural-heritage/>

The Diplomat (2018), "What is Iran's Interest in Maintaining Relations With Turkmenistan?", Accessed on 21 January 2020, URL: <https://thediplomat.com/2018/03/what-is-irans-interest-in-maintaining-relations-with-turkmenistan/>

Trend News Agency (2009), "Turkmen gas pipeline to Iran constructed", Accessed on 28 November 2016, URL: <http://en.trend.az/business/energy/1578667.html>

Trend News Agency (2015), "Turkmen oil Transportation via BTC Increases", Accessed on 4 November 2016, URL: <http://en.trend.az/azerbaijan/business/2424933.html>

Trend News Agency (2015), "Turkmenistan to increase electricity export", Accessed on 12 November 2016, URL: <http://en.trend.az/business/economy/2421125.html>

Turkmenistan.ru (2005), "Saparmurat Niyazow inaugurates gas compressors station at Korpeje natural gas field", Accessed on 28 November 2016, URL: http://www.turkmenistan.ru/?page_id=3&lang_id=en&elem_id=7108&type=event&sort=date_desc

Turkmenistan.ru (2010), "Presidents of Turkmenistan and Iran inaugurate new gas pipeline Sarahs-Sangbast", Accessed on 10 March 2016, URL: <http://www.turkmenistan.ru/en/articles/14371.html>

- Wikipedia (2017), "Iran at the 2017 Asian Indoor and Martial Arts Games", Accessed on 25 November 2019, URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Iran_at_the_2017_Asian_Indoor_and_Martial_Arts_Games
- Xinhuanet (2018), "Iran, Turkmenistan resume gas swap operation", Accessed on 19 October 2019, URL: http://www.xinhuanet.com/english/2018-04/09/c_137096216.htm
- Xinhuanet (2018), Iran, Turkmenistan resume gas swap operation, Accessed on 19 October 2019, URL: http://www.xinhuanet.com/english/2018-04/09/c_137096216.htm
- Yazberdiyew, Almaz (2019), "Doganlyk ýurtlaryň bilelikdäki neşir işleri", Accessed on 12 August 2020, URL: <https://www.atavatan-turkmenistan.com/teswirler/doganlyk-urtlaryn-bilelikdki-nesir-isleri/>
- Yorite Habarcymyz (2018), Elektrik Togy- Nur Akymy, Diyar, 10: 1-2

Econder |

International Academic Journal

[Econder], 2021, 5 (1): 81/101

Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartını İmzalayan Belediyelerin
Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Perspektifi

&

Combating Violence Against Women Perspective of Municipalities
Signing the European Charter for Equality of Women and Men in Local
Life

Ayşe KAŞIKIRIK

İstanbul Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Doktora Öğrencisi
Istanbul University, Political Science and Public Administration PhD
Student

aysekasikirik@yahoo.com

Orcid No: 0000-0003-0624-1107

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types : Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received : 05.05.2021

Kabul Tarihi / Accepted : 11.05.2021

Yayın Tarihi / Published : 30.06.2021

Yayın Sezonu : Haziran

Pub Date Season : June

Cilt / Volume: 5 Sayı – Issue: 1 Sayfa / Pages: 81-101

Atıf/Cite as: A . (2021). Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartını İmzalayan Belediyelerin Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Perspektifi . Econder International Academic Journal , 5 (1) , 81-94 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/econder/issue/63254/933325>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Copyright © Published by Hayrettin KESGİNGÖZ- KSU University, Kahramanmaraş, 46000, Turkey. All rights reserved.

Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartını İmzalayan Belediyelerin Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Perspektifi

Öz

Dünyanın hemen hemen her ülkesinde kadınlar gündelik yaşamlarının her alanında şiddete veya cinsiyet temelli ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Türkiye’de de kadına yönelik şiddet yaygın bir insan hakları ihlalidir ve kaynağı toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Merkezi hükümete ve yerel yönetimlere kadına yönelik şiddetin önlenmesinde önemli sorumluluklar düşmektedir. Yerel yönetimler vatandaşların gündelik hayat pratiklerine en yakın kamu kurumları olarak şiddetle mücadelede kritik aktörlerin başında gelmektedir. Çalışmanın amacı, “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı”nu imzalayan belediyelerin, 2020-2024 stratejik planlarını toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele perspektifiyle incelemektir. Bu çalışmada, Türkiye’de “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Şartı”nu imzalayan belediyelerin stratejik planları kategorik olarak içerik analizi ile değerlendirilerek, elde edilen bulgular karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yaşam, Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı, Belediyeler, Kadına Yönelik Şiddet, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Combating Violence Against Women Perspective of Municipalities Signing the European Charter for Equality of Women and Men in Local Life

Abstract

In almost every country of the world, women are exposed to violence or gender-based discrimination in all aspects of their daily lives. In Turkey, violence against women is a common human rights violation and its source is gender inequality. Important responsibilities fall on the central government and local administrations in preventing violence against women. Local governments, as the closest public institutions to the daily life practices of citizens, are among the critical actors in combating violence. The aim of the study is to examine the 2020-2024 strategic plans of the municipalities that have signed the "European Charter for Equality of Women and Men in Local Life" with the perspective of combating gender-based violence. In this study, the strategic plans of the municipalities that signed the "European Charter of Men and Women in Local Life" in Turkey were evaluated categorically with content analysis and the findings obtained were presented comparatively.

Keywords: Local Life, European Charter of Equality of Men and Women in Local Life, Municipalities, Violence Against Women, Gender Equality

Giriş

Yerel yönetimler (özellikle belediyeler), kentte yaşayan tüm yurttaşların mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamaktan ve çözüme kavuşturmaktan sorumludur. Cinsiyet körü politikalar kadınların ve erkeklerin farklı ihtiyaç ve gereksinimleri olduğunu, bu nedenle kadınların kentsel hizmetlerden beklentilerinin farklılaşacağı gerçeğini ihmal etmektedir. Belediyeler uyguladıkları plan, program, politika ve hizmetler ile yerelde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına katkıda bulunabileceği gibi halihazırda var olan eşitsizliği derinleştirerek, kronik

hale getirebilir. Bu nedenle, yerel yönetimlerin bakış açısı toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında kritik öneme sahiptir (Kaşıkırık & İzci, 2019: 12-13).

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, T.C. Anayasası'nın 10. Maddesi olan "Kanun Önünde Eşitlik İlkesi", 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Kanunu, 11. Kalkınma Planı, Sürdürülebilir Kalkınma için Küresel Amaçlar, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi (CEDAW), Birleşmiş Milletler Pekin Deklarasyonu, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi), Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR)-Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı, 5393 Sayılı Belediye Kanunu kadına yönelik şiddetle mücadele edilmesine ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik önemli yasal dayanaklardır. Bu hukuki belgeler belediyelere kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve mücadelesi için kritik sorumluluklar yüklemiştir.

Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı, 2006'da CEMR genel kurulunda sunulmuştur. Bu Şart, Avrupa'daki yerel ve bölgesel yönetimler için hazırlanmıştır. Söz konusu yönetimlerin ortaklıklar kurarak vatandaşları için daha fazla eşitliği ve kapsayıcılığı hayata geçirmeleri amacıyla hazırlanmıştır. İmzacı taraflar, Şart'ta yer alan taahhütleri uygulamaya davet edilmektedir (CCRE, 2006: 3-4).

Bu çalışmada, Türkiye'de Şart'ı imzalayan belediyelerin 2020-2024 stratejik planları "toplumsal cinsiyete dayalı mücadele" perspektifi ile incelenmiştir. Aynı zamanda, çalışmada Şart'ı imzalayan belediyelerin kadına yönelik şiddetle mücadelede daha etkin olmaları hem de bu konuda Şart'ta öne sürülen taahhütlerin uygulanabilmesi için somut öneriler sunulmuştur. Çalışmanın, yerel yönetimlerde toplumsal cinsiyet eşitliğine ve belediyelerde kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadeleye önemli değerler sunması öngörülmektedir.

1. Toplumsal Cinsiyet ve Kadına Yönelik Şiddet

Cinsiyet her birimizin doğarken yanımızda getirdiğimiz özelliklerdir. Kız ya da oğlan bebekler olarak dünyaya geliriz. Bu sebeple, cinsiyet temelli özellikleri biyolojik olgu olarak kabul ederiz. Ancak, cinsiyet ilişkileri ve rolleri toplumdan topluma büyük değişiklikler göstermektedir ve bu değişiklikleri, biyolojik farkla açıklamak mümkün değildir. Toplumsal cinsiyet, içinde bulunduğumuz ailenin ve toplumun bizlere yüklediği sorumlulukları, rolleri, beklentileri ve anlamları ifade etmektedir. Bu nedenle toplumsal cinsiyet, toplumdan topluma ve tarihsel süreç içerisinde değiştiği gibi, sosyo-ekonomik ve kültürel faktörlere bağlı olarak da değişiklik göstermektedir (Bora, 2009: 6-7).

(DSÖ)'ye göre şiddet, "fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması" olarak tanımlanmaktadır (2002). İstanbul Sözleşmesi'nin 3. Maddesi'nde "kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet", "bir kadına karşı, kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet" olarak tanımlanmaktadır (COE, 2011:5).

Kadına yönelik şiddet temel insan hakları ihlalidir ve temel nedeni toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Bir başka ifadeyle, kadınlarla erkekler arasında yüzyıllardır var olan eşitsiz güç ilişkileridir. Bu nedenle, toplumdan topluma ve kültürden kültüre kadına yönelik şiddetin uygulanma biçimi değişiklik göstermektedir. Kadına yönelik şiddet türleri; fiziksel şiddet, cinsel şiddet, ekonomik şiddet, psikolojik şiddet, dijital şiddet, flört şiddeti ve ısrarlı takiptir (www.morcati.org.tr, 2021).

Geleneksel olarak toplumsal cinsiyet algısında kadınlar ile erkeklere farklı görevler verildiğini görmekteyiz. Kadın daha çok edilgen bir yapıda olduğu için, yaşamında karşılaşılabileceği sorunlarda sessiz kalmayı benimser, ailenin üyeleri ile eşinin istekleri karşısında kabullenici davranışlarda sergiler, ancak bunu erkeklerde görmek pek mümkün olmamakla birlikte erkek hem saldırgan hem de aktif davranışlar içerisinde görülür (Kul Uçtu & Karahan, 2016:288).

Ekonomik ve sosyal düzeni derinden sarsan Covid-19 pandemisi kadına yönelik şiddeti travmatik boyutlara taşımıştır. Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) tarafından "Gölge Pandemi" olarak tanımlanan Covid-19 ile kadına yönelik şiddet en az %25 artmıştır. Bu bağlamda, 2020 yılında artan ekonomik belirsizlikler, sosyal stresler ve uzun süre evde kalma ile birleşince küresel düzeyde kadınlara ve kız çocuklara yönelik her türlü şiddet katlanarak artmıştır (UN, 2020: 17).

DSÖ verilerine göre, dünyada her 3 kadından biri (%30'u) şiddete maruz kalmaktadır (2021). Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü iş birliği ile yapılan, TBMM'ye sunulan "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmaları"nın sonuçlarına göre, Türkiye'de 10 kadından 4'ü şiddete maruz kalmaktadır. Ayrı yaşayan veya boşanmış kadınların %75'inin fiziksel şiddet uğradığı tespit edilmiştir. Çocuk yaşta evlenenler şiddetin her türüne maruz kalırken, çocukluğunda cinsel istismara uğrayanlar %9'dur (2021).

2. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Belediyeler

Kadınlar ve erkekler aynı kentte yaşamalarına rağmen kentle kurdukları bağ aynı değildir. Kentte kullandıkları mekanlar, kullanma saatleri, kullanma sıklığı ve kullanma biçimleri farklılık göstermektedir. Çünkü kadın ve erkeklerin farklı deneyimleri vardır ve bu nedenle ihtiyaçları farklılaşmaktadır. Bu farklılığı dikkate almadan hazırlanan yerel politikalar,

yaklaşımlar ve hizmet sunumları hemşerilerin hepsini kapsamayacak ve muhtemelen kadınları eksik hemşeri haline getirecektir. Yasalar önünde eşitlik ve “herkese eşit muamele” yaklaşımı yüzyıllardır var olan eşitsizlikleri çözmekte yeterli değildir. Halbuki, belediyelerin kadınların deneyimlerini, ihtiyaçlarını ve birikimlerini dikkate alarak politikalar geliştirmesi daha etkili, daha ekonomik ve hedefe yönelik (toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı) hale gelmesine önemli katkılar sunacaktır (Bora, 2009: 16-18).

Belediyeler, kadınların gündelik hayatlarına en yakın kamu kurumları olarak, kadınların yerel hayatta karşılaştıkları zorluklara ve engellere çözüm üretebilecek en yetkili kuruluşlardır. Her yerelliğin kendine has koşulların olduğunu kabul edince, belediyelerin yerelde eşitliğin ve kapsayıcılığın sağlanmasındaki rolü daha anlaşılır olmaktadır. Demokratik, eşitlikçi, kapsayıcı ve toplumsal gelişimi destekleyen politikalar doğrultusunda toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir perspektifle yönetilen kentler ve yaşam alanları, tüm vatandaşların yaşam kalitelerinin yükselmesini sağlar (Kaşıkırık & İzci, 2019: 10-12).

Yasalar belediyelere kadınlara yönelik şiddetle mücadele konusunda, önleyici, koruyucu, destekleyici & güçlendirici çalışmalar yapmaları konusunda sorumluluklar yüklemiştir. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 3. Maddesine göre belediye “Belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve malî özerkliğe sahip kamu tüzelkişisidir”. Bu doğrultuda, belediyelerin plan, program, politika ve hizmetleri, kadın ve erkek tüm vatandaşların gündelik yaşamlarının her alanıyla doğrudan ilişkilidir. Belediye Kanun'un 14. Maddesi'ne göre; “Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadırlar. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler”.

Ancak, sığınma evi açmayan belediyelere yasal bir zorunluluk yüklenmediği için mevcutta az sayıda belediyenin sığınma evi vardır. Büyükşehir belediyelerine bağlı sadece 9, il ve ilçe belediyelerine bağlı 23 olmak üzere toplam yalnızca 32 sığınma evi bulunmaktadır ve bunların da büyükşehir, il veya ilçe nüfusu düşünüldüğünde kapasiteleri çok yetersiz kalmaktadır (www.evrensel.net, 2021).

3. Literatür İncelemesi

Belediyelerde toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele konusunda yapılan çalışmalar incelendiğinde belediyelerin bu alandaki politika ve faaliyetlerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Yerel yönetimlerde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması üzerine öncül çalışmalar yapan Alkan, şiddetten arındırılmış

güvenli bir kentte yaşamanın herkes için temel bir hak olduğunu ve kadınlar için “güvenlik” kavramının erkeklerden farklı ve “daha fazla” anlam içerdiğini vurgulamıştır (Alkan, 2003: 15-16). Yazar bir başka çalışmada belediye hizmetlerinin kadınların güçlenmesindeki rolüne dikkat çekmiştir. “Eşitlik ve herkese eşit mesafede kamu hizmeti” bakış açısına sahip belediyeciliğin kadınlar lehine olumsuz sonuçlar yaratabileceğini vurgulamıştır. Bu olumsuz sonuçların gerçekleşmemesi için belediyeler tarafından alınabilecek önlemler ve somut öneriler sunulmuştur (Alkan, 2009: 19).

Yerel yönetimlerde toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine en güncel çalışmalardan biri Biriciklioğlu tarafından 2020 yılında yapılmıştır. Çalışmanın amacı, “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı”nı Türkiye’de imzalayan belediyelerin, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda yaptıkları faaliyetleri, bu Şart’taki taahhütler açısından analiz etmektir. Bu çalışmada belediyelerin faaliyetlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğini bütüncül bir bakış açısıyla ele almadığı ve Şart’ın imzalanması ile toplumsal cinsiyet eşitliğini yönelik faaliyetler arasında doğrusal bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Biriciklioğlu, 2020: 21-53).

Erdinç tarafından 2017 yılında yapılan çalışmada Şartın içeriği, yerel yönetimlerin “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı” çerçevesinde yükledikleri sorumluluklar ve Şartın uygulama alanı analiz edilmiştir. Şart’ın belediyelerde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için kapsamlı taahhütler içerdiği ve uygulandıkça toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleşmesine önemli katkılar sunacağı sonucuna ulaşılmıştır (Erdinç, 2017: 125-150).

Lorosdağı ve Sumbas tarafından 2015 yılında yapılmış olan çalışmada, belediyelerin kadına yönelik şiddetle mücadeleyle yönelik olarak yürüttükleri hizmetler ve faaliyetler, Türkiye’de 2004 ve 2009 yerel seçimlerinde kadın belediye başkanı seçilmiş belediyeler özelinde incelenmiştir. Yapılan çalışmada, kadına yönelik şiddetle mücadelenin yerel ölçekte başarılı sonuçlar vermesi, toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısının benimsenmesine bağlıdır.

Akademik çalışmalara ek olarak, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri öncülüğünde yürütülen projeler Türkiye’de yerel yönetimlerde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında ve kadınların güçlenmesinde önemli katkılar sunmuştur.

Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA.DER)’nin, Birleşmiş Milletler’in Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını ve Kadın Dostu Kentler projesini temel alarak hazırladığı “Kadın Dostu Belediye Taahhütname”, 2009’dan itibaren seçim öncesi dönemde belediye başkan adaylarının ve seçildikten sonra belediye başkanlarının imzasına sunuluyor. 12 maddeden oluşan taahhütname, belediye başkanlarının katılımcı yöntemle toplumsal cinsiyete duyarlı politika üretmelerini ve uygulamalarını teşvik etmeyi amaçlıyor. Taahhütname; belediye bünyesinde ve hizmetlerinde cinsiyetçi eğilim,

ayrımcılık, şiddet ve baskı ile mücadele edilmesi, belediyenin stratejik planlarının kadınların ihtiyaçları dikkate alınarak ve katılımcı yöntemle hazırlanması, “Danışma ve Dayanışma Evi” kurulması, ihtiyaca cevap verecek kapasitede sığınma evi açılması gibi maddeleri içeriyor (www.kader.org.tr, 2021).

30 yıldır kadına yönelik şiddetle mücadele için çalışan Mor Çatı tarafından 2020’de hazırlanan rapora göre, belediyelerin yıllar içinde iyi uygulamaları hayata geçirdikleri ancak çoğunlukla sorumluluklarını yerine getiremedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle Covid-19 nedeniyle artan kadına yönelik artan şiddet vakalarında, kadınların destek mekanizmalarına kolay ulaşamamalarının, belediyelerin sorumluluklarını yerine getirmemelerinin ve kadına yönelik şiddetle mücadeleyi ana gündemleri yapmayışlarının payı olduğu belirtilmiştir (www.morcati.org.tr, 2020).

Yapılan literatür taramasında, çalışmaların genellikle yerel yönetim hizmetlerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine olumlu veya olumsuz katkısına odaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda, Şart’ın imzalanması ile belediyelerdeki toplumsal cinsiyet eşitliğinin gelişiminin izlenmesi yönelik çalışmaların az olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmanın özgün yönü Şart’ı imzalayarak “Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliğini” taahhütte bulunan belediyelerin, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele perspektiflerinin stratejik planlarına yansımadır.

4. Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı

CEMR, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Dünya Teşkilatı’nın (UCLG) Avrupa bölge teşkilatıdır. Yerel ve bölgesel bağlamda en geniş temsile sahip Avrupa topluluğudur. Köklü bir tarihe sahip olan CEMR, Avrupa’da yerinden yönetim, yerel yönetim özerkliği ve vatandaş katılımının geliştirilmesine katkıda bulunan çalışmalar yürütmektedir (www.tbb.org.tr, 2021a). CEMR günümüzde, 70 yıllık deneyimiyle 41 ülkeden 60 üye birlik aracılığıyla, 100,000 belediye ve bölgesel yönetimi temsil etmektedir (www.ccre.org, 2021a).

CEMR’in Avrupa’da yerel ve bölgesel düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak üzere 2006 yılında başlattığı “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı”, hem siyasi bir belge hem de pratik bir araçtır. Yerel ve bölgesel hükümetleri eşitlik taahhüdünde bulunmaya ve Şart’ta belirlenen ilkeleri uygulamaya teşvik etmektedir. Şart, kadın ve erkek eşitliği için farklı alanlarda izlenebilecek somut yöntemler sunmaktadır: siyasi katılım, istihdam, kamu hizmetleri, şehir planlama, vb. 2021 itibarıyla, 32 Avrupa ülkesinde 1600’ün üzerinde yerel ve bölgesel hükümet Şartı imzalamıştır (www.ccre.org, 2021b).

CEMR Avrupa yerel ve bölgesel yönetimlerini bu Şart'ı imzalamaya ve uygulamaya, kadın-erkek eşitliği ilkesini hayata geçirme konusunda taahhütte bulunmaya ve taahhütleri uygulamaya davet etmektedir. Şart üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde imzacı tarafların çalışmalarında benimsemeyeceği temel ilkeler yer almaktadır. Bu ilkeler aşağıda sıralanmıştır:

1. Kadın-erkek eşitliği temel bir haktır.
2. Kadın-erkek eşitliği, çoklu ayrımcılık ve dezavantajlar hususlarının gerektiği biçimde ele alınmasını temin etmek.
3. Kadınların ve erkeklerin karar alma süreçlerine dengeli katılımları demokratik bir toplum için ön koşuldur.
4. Toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının tasfiyesi kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında temel önem taşımaktadır.
5. Yerel ve bölgesel yönetimlerin tüm faaliyetlerine toplumsal cinsiyet bakış açısının yerleştirilmesi kadın-erkek eşitliğinin ilerletilmesi için gereklidir.
6. Eylem planları ve programları için gerekli kaynağın tahsisi kadın-erkek eşitliğinin ilerletilmesi için gereklidir.

İkinci bölümde imzacı taraflardan Şart'ın hükümlerinin uygulanması amacıyla gerçekleştirmesi beklenen adımlar bulunmaktadır. Bu adımlar arasında 2 yıl içerisinde geniş katılımlı bir yöntemle "Eşitlik Eylem Planı"nın hazırlanması, kamuoyu ile paylaşılması, kaydedilen ilerlemenin düzenli raporlanması ve Avrupa'daki yerel yönetimler ile kadın-erkek eşitliğini sağlama noktasında iş birliği içerisinde bulunulması yer almaktadır.

Üçüncü bölüm yerelde kadın-erkek eşitliğinin sağlanması konusunda somut taahhütleri içermektedir. Bu bölüm 8 alt başlık ve 30 maddeden oluşmaktadır. İmzacı taraf, farklı ihtiyaçlara sahip kadınların politik ve kamusal karar alma mekanizmalarının tüm aşamalarına dahil edilmesini, dengeli katılımlarını ve eşit temsillerini taahhüt etmektedir. Bu bölümde yer alan 8 ana başlık ve maddeleri şunlardır:

1. Demokratik Hesap Verebilirlik (Siyasi temsil, siyasi ve medeni hayata katılım, eşitlik için kamusal taahhüt, eşitliği geliştirmek için ortaklarla çalışma, kalıp yargılarla mücadele, iyi idare ve istişare taahhütlerini içermektedir)
2. Eşitlik için Genel Çerçeve (Toplumsal cinsiyet değerlendirmesi, çoklu ayrımcılıkla mücadele taahhütleri yer almaktadır)
3. İşveren Rolü (Kadınların çalışma yaşamına eşit katılımı, eşit haklara sahip olması, iş yerinde cinsel tacize karşı mücadele, iş ve özel yaşamın dengelenmesi konularında taahhütleri kapsamaktadır)
4. Kamu İhaleleri ve Sözleşmeleri (Kamu ihalelerine ilişkin görevlerin ve yükümlülüklerin yerine getirilmesinde kadın-erkek eşitliğinin sağlanması taahhütlerini düzenlemektedir)

5. Hizmet Sunum Rolü (Eğitim ve yaşam boyu öğrenme, sağlık, sosyal bakım ve hizmetler, çocuk bakımı, bakmakla yükümlü olunan diğer bireyler için bakım hizmetleri, sosyal içerme, barınma/konut, kültür/spor ve rekreasyon, emniyet ve güvenlik, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve insan kaçakçılığı konularına ilişkin taahhütleri içermektedir)
6. Planlama ve Sürdürülebilir Kalkınma (Kentsel ve yerel planlama, mobilite ve ulaşım, ekonomik kalkınma ve çevre alanlarındaki taahhütleri düzenlemektedir)
7. Düzenleme Rolü (Düzenleme görevlerinin yürütülmesinde, kadınların ve erkeklerin özel ihtiyaçlarını ve koşullarını dikkate almayı taahhüt etmektedir)
8. Eşleştirme ve Uluslararası İş birliği (Yerel ve bölgesel yönetimlerin yürüttüğü eşleştirme faaliyetlerini ve Avrupa ve diğer uluslararası işbirliği çalışmaları taahhütlerini içermektedir)

Türkiye Belediyeler Birliği (TBB), Şart'ı imzalamak isteyen belediyelere destek olacağını duyurmuştur (TBB, 2021b).

5. Türkiye’de Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartını İmzalayan Belediyelerin Stratejik Planları Üzerine Bir Araştırma

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na göre stratejik plan “kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren plan” olarak tanımlanmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanunu’na nüfusu 50.000 ve üzerindeki belediyeler ile 5216 sayılı Kanunu’na büyükşehir belediyeleri stratejik plan hazırlamakla yükümlüdür. Stratejik plan belediyelerin geleceğini yönlendirebilecek iki araç stratejik planlama ve imar planlamasıdır (www.sp.gov.tr, 2021).

Belediyeler yerel düzeyde eşitliğin ve kapsayıcılığın sağlanmasında öncü kuruluşlar arasındadır. Yerel düzeyde eşitliğin kurumsallaşmasında belediye bütüncül bir sosyal politika yaklaşımı benimsemelidir. Bu yaklaşım belediyenin misyon, vizyon, temel ilkeler ile stratejik planına yansıtılmalıdır.

Cinsiyet körlüğüne zemin hazırlamamak için stratejik plan toplumsal cinsiyete duyarlı bakış açısıyla hazırlanmalı; misyon, vizyon, amaçlar, hedefler, faaliyetler ve performans göstergeleri bu doğrultuda belirlenmelidir. Kadınlar aleyhine olan eşitsizlikler stratejik planlar aracılığıyla daha da derinleşebilir (Kaşıkırık, Erimez & İzci, 2019: 18).

5.1. Araştırmanın Amacı ve Sorusu

Stratejik planlar belediyelerin en üst düzey politik belgeleridir. Stratejik plan doğrultusunda belediyeler 5 yıllık yol haritasını belirlemektedir. Belediyenin misyon, vizyon, temel değerleri, stratejik amaçları, stratejik hedefleri, performans göstergeleri ve faaliyetleri stratejik planda yer almaktadır. Bu çalışmada, Türkiye’de “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Şartı”nı imzalayan belediyelerin 2020-2024 dönemi stratejik planlarında toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin önlenmesine yer verip vermedikleri ve hangi seviyede yer verdiklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmada, “Şart’ın imzalanması belediyelerin toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadelesine katkı sunmakta mıdır?” temel sorusuna cevap aranmaktadır.

5.2. Araştırmanın Kapsamı

Türkiye’de Şart’ı imzalayan belediyeler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Türkiye Belediyeler Birliği verilerine göre, Türkiye’de 2021 itibarıyla 31 belediye Şart’ı imzalamıştır (TBB, 2021c). Ancak bu belediyelerden Toroslar, Karşıyaka, Çiğli, Bodrum, Avcılar ve Nilüfer Belediyeleri 2020-2024 stratejik plan hazırlama sürecinde veya sonrasında bu Şart’ı imzaladıkları için araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Bu nedenle, araştırmanın örneklemi 2013-2018 yılları arasında Şart’ı imzalayan 25 belediyedir. Araştırma kapsamında yer alan belediyeler Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1: Araştırma Kapsamında Yer Alan Belediyeler ve Şart’ı İmzalandıkları Meclis Karar Tarihleri

	Belediye Adı	Meclis Kararı Tarihi
1.	Bornova Belediyesi	7.02.2013
2.	Denizli Büyükşehir Belediye Başkanlığı	8.03.2013
3.	Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanlığı	11.03.2013
4.	Kars Belediye Başkanlığı	2.05.2013
5.	Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı	2.05.2013
6.	Muratpaşa Belediye Başkanlığı	3.06.2013
7.	Nevşehir Belediye Başkanlığı	7.06.2013
8.	İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı	14.06.2013
9.	Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı	13.08.2013
10.	Tarsus Belediye Başkanlığı	5.11.2013
11.	Çankaya Belediye Başkanlığı	11.11.2013
12.	Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı	10.12.2013
13.	Büyükçekmece Belediye Başkanlığı	10.01.2014

Tablo1: Devamı		
14.	Giresun Belediye Başkanlığı	5.05.2014
15.	Ortahisar Belediye Başkanlığı	5.05.2014
16.	Ordu Büyükşehir Belediye Başkanlığı	25.06.2014
17.	Osmangazi Belediye Başkanlığı	11.12.2014
18.	Akdeniz Belediyesi	12.04.2015
19.	Beylikdüzü Belediyesi	2.06.2015
20.	Şişli Belediye Başkanlığı	6.10.2015
21.	Kadıköy Belediyesi	6.04.2016
22.	Süleymanpaşa Belediyesi	4.08.2017
23.	Urla Belediyesi	5.09.2017
24.	Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	17.09.2018
25.	Karabağlar Belediyesi	6.12.2018

5.3. Araştırmanın Yöntemi

İmzacı taraflar, Şart'ın taahhütleri arasında yer alan “toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşı politika ve eylemlerini belirlemek, uygulamak ve güçlendirmek”ten sorumludur. Bu bağlamda, Şart'ın 22. Maddesi doğrudan “Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet” ile ilgilidir:

(1) *İmzacı taraf kadınları oransız olarak etkileyen toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin temel insan haklarının ihlali ve insanların onuruna ve fiziksel ve ruhsal bütünlüklerine bir saldırı niteliği taşıdığını tanır ve kabul eder.*

(2) *İmzacı taraf, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin faillerin bakış açısından bir cinsiyetin diğer cinsiyete üstünlüğü fikrinden ve eşitsiz iktidar ilişkileri bağlamında ortaya çıktığını tanır ve kabul eder.*

(3) *İmzacı taraf toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşı politika ve eylemlerini tesis etmek ve güçlendirmek üzere aşağıdaki tedbirleri almayı taahhüt eder:*

- *Mağdurlar için özel destek yapılarının oluşturulması*
- *Esas olarak kullanılan tüm yerel dillerde o bölgede var olan hizmetlere dair kamuoyu bilgilendirme çalışmalarının yürütülmesi*
- *Mağdurların saptanması ve desteklenmesi noktalarında profesyonel personelin gerekli eğitimi almalarının sağlanması*
- *Polis, sağlık ve konut makamları gibi ilgili hizmetler arasında etkili eşgüdümünün temini*
- *Muhtemel ve gerçek mağdurlara ve faillere yönelik farkındalık yaratma kampanyalarının ve eğitim programlarının düzenlenmesi.*

Araştırmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamındaki 25 belediyenin 2020-2024 dönemi stratejik planları Şart'ın 22. Maddesi odağında analiz edilmiştir. Bu bağlamda, beş farklı kategori geliştirilerek içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Bu kategoriler: “özel destek yapılarının oluşturulması”, “kamuoyu bilgilendirme çalışmaları”, “profesyonel personelin eğitimi”, “kurumlar arası

koordinasyon" ve "farkındalık kampanyalarının yürütülmesi ve eğitim programlarının düzenlenmesi" dir.

5.4. Araştırmanın Kısıtlılığı

Araştırma, Şart'ı imzalayan belediyelerin Şart'ı imzaladıktan sonraki güncel stratejik planları olan 2020-2024 dönemleri ile sınırlıdır. Bu nedenle, araştırmanın en temel kısıtını stratejik planda yer alan bilgiler oluşturmaktadır. Araştırmada, stratejik planda yer alan bilgiler doğrultusunda içerik analizi yapılmıştır. Diğer taraftan stratejik planlar, gerek duyulması halinde plan döneminin kalan yılları için revize edilebilir ve bir stratejik planda en fazla iki kez güncelleme yapılabilir (www.resmigazete.gov.tr, 2018). Bu nedenle, mevcut plandaki güncellemelerde veya bir sonraki stratejik plan döneminde Şart'ı imzalayan belediyeler farklı yaklaşımlar benimseyebilir. Aynı zamanda, belediyelerin kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele politikaları ve faaliyetleri stratejik planla sınırlı değildir.

5.5. Araştırmanın Bulguları

Araştırma kapsamında elde edilen veriler "kategorisel içerik analizi" yöntemi ile çözümlenmiş ve bulgular Tablo 2'de sunulmuştur. Araştırmada çarpıcı sonuçlar tespit edilmiştir. Denizli Büyükşehir, Büyükçekmece, Giresun, Ordu Büyükşehir ve Osmangazi Belediyeleri'nin stratejik planlarında bir kez bile "kadına yönelik şiddet" kavramına ve bu kapsamda yapılan faaliyetlere rastlanmamıştır. İncelenen belediyeler arasında "kadın yönelik şiddet" in önlenmesine ve mücadelesine en kapsamlı Bornova, Çankaya, Şişli, Karabağlar ve Muratpaşa Belediyeleri'nin stratejik planlarında yer verildiği tespit edilmiştir. Bu yansılardan bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

- Bornova Belediyesi Stratejik Planı'nda, Stratejik Hedef 4.6.'da "Toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımının tüm hizmetlerine yansımaları sağlamak" amacıyla kurum personeline toplam 25 ve vatandaşlara toplam 40 "toplumsal cinsiyet eşitliği" eğitimi verilmesi planlanmıştır (Bornova Belediyesi Stratejik Planı, 2020: 98).
- Çankaya Belediyesi'nin Stratejik Planı'nda, Stratejik Amaç 2'de "Sağlık ve sosyal hizmetleri yaygınlaştırmak, cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılık ile mücadele etmek" yer almaktadır. Bu amaç altında "Kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın ortadan kaldırıldığı toplumsal cinsiyet eşitliğinin katılımcı bir anlayışla

- sağlandığı bir kent oluşturmak” stratejik hedef olarak belirlenmiştir (Çankaya Belediyesi Stratejik Planı, 2020 :12).
- Şişli Belediyesi’nin Stratejik Planı’nda, Stratejik Amaç 1’i “Hak ve eşitlik temelli bir yaklaşımla toplumsal gelişim desteklenecek ve refah arttırılacaktır”. Kadınlara ve LGBTİ+ bireylere yönelik şiddetin her türüsüne karşı kararlılıkla mücadele edilmesi vurgulanmaktadır. Hak temelli ve ayrımcılık karşıtı kurum içi ve dışı toplam 50 eğitim düzenlenmesi planlanmış; bu eğitimlerin hak ve eşitlik temelli yaklaşım amacına %20 etki etmesi hedeflenmiştir (Şişli Belediyesi Stratejik Planı, 2020: 91-98).
  - Muratpaşa Belediyesi’nin Stratejik Planı’nda, “Kadın ve aile sağlığının güçlendirilmesi için yapılan faaliyetlerin %5 arttırılması” hedefi altında “İnsan, kadın ve çocuk hakları ihlalleriyle mücadele yöntemleri geliştirmek amacıyla psiko-sosyal çalışmalar yapmak”, “Kadınların sosyal rollerine yönelik eğitim ve farkındalık çalışmaları yapmak “yer almaktadır (Antalya Muratpaşa Belediyesi Stratejik Planı, 2020: 80).
  - Karabağlar Belediyesi’nin Stratejik Planı’nda, belediyenin tüm hizmet projelerinin Şart’a uygun olarak düzenleneceği vurgulanmıştır. Kadın-erkek eşitliği bilincini geliştirmeye ve kalıp yargılarla mücadeleye yönelik kampanyaların yapılması hedeflenmiştir. “Kamu kurum ve kuruluşları ile diğer yerel yönetimlerle koordinasyon içinde, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık geliştirici çalışmalar (eğitim, seminer, panel, konferans, kampanya vb.) yapılması planlanmıştır (Karabağlar Belediyesi Stratejik Planı, 2020: 158).

Araştırmanın bulgularına göre, Şart’ın imzacı belediyelerin stratejik planlarına yansıdığı, ancak bu yansımanın her belediye ve her şiddet türü için geçerli olmadığı tespit edilmiştir. Belediyelerin çoğunluğunda “toplumsal cinsiyete dayalı şiddet” veya “kadına yönelik şiddet” kavramları yerine “aile içi şiddet” kavramının vurgulandığı gözlemlenmiştir. Hatta bazı belediyelerin stratejik planlarında “kadının güçlenmesi” yerine “aile içinde kadının güçlenmesi” ön plana çıkarılmaktadır.

Kadınların yaşadıkları sistematik şiddetten kurtulmak için sığındıkları ve hayati öneme sahip olan “sığınak” veya “sığınma evi” yerine; “kadın konuk evi”, “koruma evi”, “kadın misafir evi” gibi farklı isimler kullanıldığı ve bu konuda ciddi bir kavram karmaşası yaşandığı tespit edilmiştir. Aslında bu karmaşanın arka planı uzun yıllara dayanan, politik bir tartışma konusudur. Oysaki kullanılan isimlerin önemi büyüktür. Çünkü karar vericilerin “kadına yönelik şiddetle mücadele” bakış açılarını yansıtmaktadır ve sunulan faaliyetleri doğrudan

etkilemektedir. Hâlbuki kadınlar şiddetten korunmak için güvenli yerler olan “sığınak” veya “sığınma evi”nde kalmak zorundadır, adeta “misafir edilmesi” fikrini çağrıştıran konuk evlerinde değil. Kullanılan yanlış isimler, kadına yönelik şiddetin ciddiyetinin üstünü örtmekte ve görünmez kılmaktadır (www.morcati.org.tr, 2013). Kadın konuk evi, koruma evi, misafir evi gibi yanlış kullanılan kavramlar ve arkasındaki ataerkil bakış açısı kadına yönelik şiddeti normalleştirmekte, daha hafif göstermekte ve kadınları tekrar tekrar mağdur etmektedir.

Sonuç

Ataerkil toplum düzeni nedeniyle toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri en çok kadınları ve kız çocuklarını etkilemektedir. Tüm dünyada kadınlar yüzyıllardır süren toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri yüzünden şiddetin her türüne her gün maruz kalmaktadır. Hâlbuki toplumsal cinsiyet eşitliği temel bir insan hakkıdır, demokratik bir toplumun en temel ögesidir. Bir insan cinsiyeti sebebiyle şiddete, cinsiyet temelli ayrımcılığa, zulme ve diğer hak ihlallerine maruz kalmadan yaşama hakkına sahiptir.

Yerel yönetimler insanların gündelik hayatlarına en yakın kamu kurumları olarak toplumsal cinsiyet eşitliğinin hayata geçirilmesinde başat aktörlerdendir. Bu bağlamda belediyeler, ulusal ve uluslararası mevzuat çerçevesinde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesinde kritik öneme sahiptir. Belediyeler, kadınların ihtiyaç duydukları her türlü desteği (hukuki, ekonomik, sosyal, psikolojik vb.) tahsis etmekle yükümlüdürler. Belediyeler toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında etkin rol üstlenebilir ve alabilecekleri somut eylemler ile kadına yönelik şiddetin son bulmasını sağlayabilir.

Şart, yerel yönetimleri eşitliğin hayata geçirilmesi konusunda çok boyutlu ve kapsamlı bir eylem alanının merkezine yerleştirmektedir. Şart kapsamında, yerel yönetimlerin hazırlayacağı eşitlik eylem planları temel araç konumundadır. Şart’a göre belediyeler, yerel halkın yaşamını doğrudan etkileyen plan, program ve hizmetlerin geliştirilmesinde toplumsal cinsiyete duyarlı bakış açısı benimsenmelidir. Bu bağlamda, kadınların sosyo-ekonomik koşulları, gündelik yaşam deneyimleri, ihtiyaçları, gereksinimleri ve beklentileri önemle dikkate alınmalıdır.

Şart’ı imzalayan belediyeler, bu Şart’ı imzalayarak yerelde kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında güçlü bir irade ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Şart, bir iyi net beyanı niteliği taşımaktadır. Araştırma sonucuna göre, bu iradenin yeterli olmadığı gözlenmektedir. Şart’ı imzalayan belediyelerde kadına yönelik şiddetle mücadele noktasında önemli gelişmelerin olduğu, ancak bu ilerlemelerin hızının istenilen

seviyede olmadığı gözlenmiştir. Hatta bazı belediyelerin kadına yönelik şiddetin sona erdirilmesi noktasında somut adımlar atmadığı, özel destek mekanizmaları (sığınak, sığınma evi, konuk evi vb.) geliştirmediği, iş birlikleri kurmadığı, eğitim programları düzenlemediği, kampanyalar yürütmediği ve toplumsal farkındalık çalışmaları yapmadığı tespit edilmiştir. Hâlbuki Covid-19 salgını ile kadına yönelik şiddetin her türlü tüm coğrafyalarda artarak devam etmektedir. Bu nedenle, belediyelerin kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarını öncelik haline getirmeleri ve salgın gibi kriz durumlarına karşı ek önlemler almaları hayati önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, Şart'ı imzalayan yerel ve bölgesel yönetimlere hukuki ve maddi bir yaptırım olmadığından dolayı, imzacı taraflarda toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadelede arzu edilen aşamaya gelinememektedir. Bu bağlamda Şart'ın etkin uygulanabilmesi için somut adımlar önerilmiştir. İlk olarak yerel yaşamda toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda çalışan uzmanlardan (akademi, bürokrasi, sivil toplum vb.) oluşan bağımsız bir çalışma komisyonu kurulmalıdır. Bu komisyon imzacı taraflarda Şart'ın uygulanmasını somut göstergelerle izlemeli, toplumsal cinsiyete duyarlı olarak periyodik (6 aylık veya 1 yıllık) raporlar yayınlamalı ve kamuoyu ile paylaşmalıdır. Aynı zamanda, Şart'ta yer alan taahhütleri yerine getirmeyen imzacı belediyelere çeşitli yaptırımlar uygulanması yerinde olacaktır. Bu yaptırımlar, Şart'ın imzacıları arasından çıkartılması, CEMR ile iş birliği seviyesinin asgari düzeye indirilmesi vb. olabilir. Böylelikle, yerelde toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle etkin mücadele edilebilir ve kadına yönelik her türlü şiddet önlenir.

Kaynakça

- Alkan, A. (2009). Belediye Kadınlara da Hizmet Eder, *KADER Yayınları*.
Antalya Muratpaşa Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı,
https://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/charte_egalite_tr.pdf.
- Belediyeler için Stratejik Planlama Rehberi (2021).
http://www.sp.gov.tr/upload/xSpKutuphane/files/2nABM+Belediyele_r_Icin_Stratejik_Planlama_Rehberi.pdf.
- Beylikdüzü Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Biriciklioğlu, H (2020). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Belediyeler: Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı'nı İmzalayan Belediyeler Üzerinden Nitel Bir İnceleme, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 29, Sayı 2, Nisan 2020, s.21-56.

- Bora, A. (2009). Yerel Kalkınma ve Cinsiyet Eşitliği, *Kadın Adayları Destekleme Derneği Yayınları*.
- Bornova Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Bursa Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Büyükçekmece Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- CEMR (2021a), <https://www.ccre.org>, Erişim Tarihi: 24.04.2021.
- CEMR (2021b), <https://www.ccre.org/en/activites/view/11>, Erişim Tarihi: 24.04.2021.
- COE (2011). *İstanbul Sözleşmesi*, <https://rm.coe.int/1680462545>.
- Çankaya Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Denizli Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Erdinç, B. (2017). Kadın-Erkek Eşitliği ve Yerel Yönetimler, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, ss. 125-150.
- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Giresun Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (2021). *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmaları-2008 ve 2014*, http://www.hips.hacettepe.edu.tr/HUNEE_TBMM_KYS_Komisyon_28042021.pdf.
- <https://www.evrensel.net/haber/426920/turkiyede-siginma-evleri-ve-kapasiteleri-yetersiz> (Erişim Tarihi: 4.05.2021).
- KADER (2021). <http://ka-der.org.tr>.
- Kadıköy Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Karabağlar Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Kars Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Kaşıkırık, A. & İzci, İ. (2019). Kapsayıcı Belediye Yönetişim Karnesi, *KA.DER ve Argüden Yönetişim Akademisi Yayınları*, http://ka-der.org.tr/wp-content/uploads/2020/12/KBYK_Rapor.pdf.
- Kaşıkırık, A., Erimez, E. & İzci, İ. (2019). Belediyeler için Kapsayıcı ve Entegre Stratejik Plan Hazırlama Rehberi, *KA.DER Yayınları*, http://ka-der.org.tr/wp-content/uploads/2020/12/EKSP_Rapor.pdf.
- Koyuncu Lorasdağı, B., & Sumbas, A., (2015). Türkiye’de Yerel Siyaseti Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Üzerinden Düşünmek Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Belediyeler. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, vol.24, 1-26.
- Kul Uçtu, A., & Karahan, N. (2016). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Cinsiyet Rollerini, Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, Cilt 5, Sayı 8. ss. 288-290.
- Mor Çatı (2013). <https://morcati.org.tr/wp-content/uploads/2013/07/BrosurNasilBirSiginak.pdf>.
- Mor Çatı (2020). <https://morcati.org.tr/wp-content/uploads/2020/06/koronavirus-salgini-suresince-kys-rapor.pdf>.
- Mor Çatı (2021). <https://morcati.org.tr/siddet-bicimleri/>.

- Ordu Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
Osmangazi Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
Süleymanpaşa Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
Şişli Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
T.C. Resmi Gazete (2018).
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/02/20180226-10.htm>.
TBB (2021a). <https://www.tbb.gov.tr/dis-iliskiler/uluslararası-iliskiler/avrupa-belediyeler-ve-bolgeler-konseyi-cemr>.
TBB (2021b). <https://www.tbb.gov.tr/basin-ve-yayin/duyurular/20130215-avrupa-yerel-yasamda-kadin-erkek-esitligi-sarti>.
TBB (2021c). <https://www.tbb.gov.tr/dis-iliskiler/uluslararası-iliskiler/cemr-avrupa-yerel-yasamda-kadin-erkek-esitligi-sarti>, Erişim Tarihi: 26.04.2021.
Trabzon Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
Trabzon Ortahisar Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
UN (2020). *Politika Özeti: Covid-19'un Kadınlar Üzerindeki Etkisi*,
<https://turkey.un.org/sites/default/files/2020-06/policy-brief-the-impact-of-covid-19-on-women-tr.pdf>.
Urla Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
DSÖ(2002).https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf?sequence=1.
DSÖ(2021)<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>.
5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu.
5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu.
5393 sayılı Belediye Kanunu.
6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun.

EK-1 : Şart'ı İmzalayan Belediyelerin Stratejik Planlarında Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele /Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetle Mücadele vurgusu

Belediye	Özel destek yapılarının oluşturulması	Kamuoyu bilgilendirme çalışmaları	Profesyonel personelin eğitimi	Kurumlar arası koordinasyon	Farkındalık kampanyalarının yürütülmesi ve eğitim programlarının düzenlenmesi
Bornova	Kadın aktivite merkezi faaliyeti; Psikolojik danışmanlık hizmeti verilmesi	-	Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri verilmesi	-	Vatandaşlara toplumsal cinsiyet eğitimleri verilmesi
Denizli Büyükşehir	-	-	-	-	-
Trabzon Büyükşehir	Kadın yaşam merkezi yapılması	-	-	-	-
Kars	Kadın yaşam merkezlerinin oluşturulması	-	-	-	Kadınların şiddete maruz kalmaması için eğitim temelli politikalar üretilmesi
Bursa Büyükşehir	Kadın sığınma evi hizmetlerinin yürütülmesi; Kadın danışma merkezinin faaliyete başlaması	-	--	-	Kadına yönelik farkındalık ve savunuculuk çalışmaları
Muratpaşa	Kadın danışma ve aile danışma merkezleri açılması	Kadın ve aile bireylerine yönelik özel gün ve haftalarda, farkındalık yaratmak için etkinlik düzenlemek	-	Kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları arasında iş birliği yapılması	Kadın ve aile fertlerinin gündelik yaşamda karşılaştıkları sorunlara yönelik, ihtiyaç duyulan eğitim çalışmalarını düzenlemek

EK-1: Devamı					
Nevşehir	Aile danışma merkezinin kurulması	-	-	-	-
İzmir Büyükşehir	Kadın danışma ve eğitim merkezi yapılması	-	-	-	Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik faaliyetler
Adana Büyükşehir	Kadın yaşam merkezi kurulması	Kadına yönelik şiddetin azaltılması için toplumsal bilinç düzeyinin yükseltilmesi	-	-	-
Tarsus	Kadın yaşam ve destek merkezi kurulması; Kadın konuk evi faaliyetlerinin yürütülmesi	-	--	-	-
Çankaya	Kadın sığınma evinde kalan ve kadın danışma merkezine başvuran kadınlara psikiyatrik konsültasyon hizmeti verilmesi	Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin özel günlerde etkinlik ve faaliyetler yapılması	Toplumsal cinsiyet eşitliği hizmet içi eğitimi verilmesi	-	Toplumsal cinsiyet eşitliği ve ayrımcılık karşıtlığına ilişkin eğitim, seminer, söyleşi ve atölye çalışmaları yapılması
Antalya Büyükşehir	Kadın konukevi hizmetleri, aile eğitim ve sosyal hizmet merkezi faaliyetleri	-	-	-	Kadın konukeviden yararlanan kadınlara yönelik farkındalık artırıcı faaliyet, eğitim ve etkinlikler
Büyükçekmece	-	-	-	-	-
Giresun	-	-	-	-	-
Ortahisar	Konukevinin yapılması; kadın ve aile yönlendirme merkezleriyle danışmanlık hizmetlerinin verilmesi	-	-	-	Toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik kadınların güçlenmesi
Ordu	-	-	-	-	-

EK 1: Devamı					
Osmangazi	-	-	-	-	-
Akdeniz	Şiddete maruz kalan aile bireyleri ve kadınlar için kadın konuk evlerinin işletilmesini sağlama; Psikolojik danışma hizmeti verme	-	--	İlgili kurumlarla koordinasyon içerisinde kadın konuk evi	Aile, kadın ve çocuklara yönelik seminer çalışmaları
Beylikdüzü	Kadın da(ya)nışma merkezinin faaliyetleri; Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında koruyucu-önleyici eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları düzenlenmesi	-	-	-	Cinsel istismarla mücadele kapsamında yetişkinlere yönelik "Çocukların Bedensel Söz Hakkı" eğitim programının düzenlenmesi Toplumsal cinsiyet ve fırsat eşitliği programlarının yürütülmesi
Şişli	Kadınlara ve LGBTİ+ bireylere yönelik psikolojik, fiziksel, cinsel ve ekonomik şiddetle kararlılıkla mücadele edilmesi; kadın sığınma evinin kapasitesinin geliştirilmesi	Toplumsal farkındalığı yükselten iletişim kampanyalarının düzenlenmesi	Hak temelli ve ayrımcılık karşıtı kurum içi eğitimler düzenlenmesi	İç ve dış paydaşlarla ortak projeler	Kadınların ve LGBTİ+ bireylerin çok yönlü olarak desteklenerek güçlendirilmesi, ayrımcılığın ve şiddetin her türüyle mücadele amacıyla Eğitimler

EK 1: Devamı					
Kadıköy	Kadın yaşamevi'nin açılması;Kadın sığınma evi /Konuk evi mevzuatı kapsamında mesleki çalışmaların yapılması	-	-	-	Şiddet mağduru kadınların desteklenmesi ve güçlendirilmesine yönelik kadın çalışmalarının yapılması
Süleymanpaşa	Kadın yaşam merkezi yapımını gerçekleştirmek	-	-	-	-
Urla	Kadın danışma ve dayanışma merkezi faaliyetleri	-	-	-	-
Gaziantep Büyükşehir	Kadın konukevi faaliyetleri; Aile destek merkezi hizmetlerinin sunulması	-	-	-	Kadınların korunması, kişisel ve toplumsal gelişimlerinin sağlanması ve toplumsal bilincin artırılması
Karabağlar	Kadın sığınma evinin açılması	Kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla toplumsal farkındalık çalışmalarını sürdürerek koruyucu ve önleyici hizmetlerin sunulması	Personele toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik verilen hizmet içi eğitim	Kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlerle iş birliği içinde, toplumsal cinsiyet eşitliği bilincini geliştirmeye yönelik çalışmaların planlanması	Kadın erkek eşitliği bilincini artırmak ve yerleştirmek için, kalıp yargılarla mücadele etmeye yönelik kampanyalarının düzenlenmesi;

Yayın Esasları/Writing and Publishing Policies

Econder Uluslararası Akademik Dergisi (Econder) sosyal bilimler (Ekonomi ve İşletme) alanlarında yapılmış telif ve tercüme makale, metin neşri ve tercüme; sempozyum, seminer, konferans, panel gibi bilimsel etkinlik tanıtım ve değerlendirmeleri deneysel, betimsel ve kuramsal çalışmalar; model önerileri, vb. yazılar yayınlanmaktadır.

Dergiye gönderilen makaleler daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış ve yayımına karar verilmemiş olmalıdır.

Derginin yazı dili Türkçe olmakla beraber yabancı dilde yazılar da yayınlanabilir.

Econder Uluslararası Akademik Dergisi Haziran ve Aralık dilimlerinde olmak üzere yılda 2 (iki) sayı yayınlanmaktadır.

Yazıların Değerlendirilmesi

Dergiye yayınlanmak üzere gönderilen yazılar amaç, kapsam, içerik, yöntem, yazım kurallarına uygunluk açılarından yayın kurulunca incelenir. Çalışmalar intihal taramasından geçirilir. Uygun bulunan yazılar bilimsel yetkinlikleri açısından değerlendirilmek üzere alanında uzman iki hakeme gönderilir. Hakem raporlarının olumlu olması durumunda çalışma Editör incelemesinden sonra yayınlanır; hakemlerden birinin olumsuz rapor vermesi durumunda yazının yayınlanmasına Editör veya Yayın Kurulu karar verir. Yayınlanma onayı alınan çalışma, yayın sırasına alınır. Hakem raporları gizlidir. Yazar(lar) çalışmalarını ilgili dönem içerisinde cevap verir.

Yazarlar, yayın kurulu ve hakemlerin raporlarını dikkate almak zorundadırlar. Yayınlanan yazıların bilimsel ve yasal açıdan sorumluluğu yazarına aittir. Yayın kurulu gönderilen yazıyı yayınlamayı serbesttir. Gönderilen yazılar yayımlansın veya yayımlanmasın iade edilmez. Yazarların yayınlanan yazıları yayın kurulu kararı doğrultusunda yayından kaldırılabilir. Yayınlanan yazılar Yayın Kurulu Kararı dışında geri çekilemez. Yazarlara telif ücreti ödenmez.

Yayınlanmış yazıların her türlü hakkı Econder Uluslararası Akademik Dergisi'ne aittir. Dergide yayınlanmış yazılardan kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

Dergiye Yayınlanmak üzere gönderilen yazılar, öncelikle Editör, Editör Yardımcısı ve Yayın Kurulunca incelenir. Sonrasında Hakemlere yönlendirilir. Hakemler 7 (Yedi) gün içerisinde Hakemliği kabul ettiklerini beyan eder. Hakemlerin gönderilen yazıları değerlendirme süresi 30 gündür. İncelenen çalışmaların kesinlikle derginin yayın politikasına uygun olması gerekmektedir. Hakemler ve Editör tarafından yayınlanması kabul gören çalışmalar ise dergide yer alır.

Yazım Kuralları

Econder Uluslararası Akademik Dergisi Yazım Kuralları [ISSN: 2602-3806]

Dergiye gönderilen makaleler daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış ve yayımına karar verilmemiş olmalıdır.

1. Başlık: Makalenin içeriği ile uyumlu, içeriği en iyi ifade eden bir başlık olmalı ve koyu harflerle 10 Punto Palatino Linotype Her Sözcüğü Büyük Harfle yazılmalıdır. Makalenin başlığı, en fazla 10-12 kelime arasında olmalıdır.

2. Yazar adı ve kurum bilgileri: Sisteme yüklenecek olan çalışma hakemlere gideceğinden dolayı yazar adı ve kurum bilgileri yazılmamalıdır. Yazı yayınlanması için onay aldıktan sonra son şekliyle yüklenmeden önce Ad-Soyad, Kurum Bilgileri (TR&ENG), email ve Orcid ID şablonunda belirtildiği üzere yazılmalıdır.

3. Öz: Makalenin başında, konuyu kısa ve öz biçimde ifade eden ve en az 100, en fazla 150 kelimedenden oluşan Türkçe-İngilizce özet bulunmalıdır. Öz içinde, yararlanılan kaynaklara, şekil ve çizelge numaralarına değinilmemelidir.

4. Anahtar Kelimeler: Özün altında, en az 5, en çok 8 sözcükten oluşan anahtar kelimeler mutlaka verilmelidir. Anahtar kelimelerin Her Sözcüğü Büyük Harfle yazılmalıdır ve aralarında virgül kullanılmalıdır.

5. Ana Metin: Gönderilen yazılar resim, şekil, harita vb. ekleri de dâhil olmak üzere 35 dergi sayfasını (8,000 sözcük) aşmamalıdır. Dergiye gönderilecek yazılar A4 boyutlarında beyaz kâğıda üst, alt, sağ 4 cm ve sol taraflardan 5 cm boşluk bırakılarak "en az, 12nk" satır aralıklı, iki yana dayalı, satır sonu tirelemesiz ve 10 punto "Palatino Linotype" yazı karakteri kullanılarak yazılmalıdır. (Detaylı ve görsel bilgi için

mizanpaj sayfasındaki "dergi sayfa düzeni örneği"ne bakılmalıdır.) Bununla birlikte, gönderilen tablo, şekil, resim, grafik ve benzerlerinin derginin sayfa boyutları dışına taşmaması ve daha kolay kullanılmaları için 12x17 cm'lik alanı aşmaması gerekir. Bu nedenle tablo, şekil, resim, grafik vb. unsurlarda daha küçük punto ve tek aralık kullanılabilir. Dipnot ve kaynakça gösteriminde "APA" sistemi kullanılacaktır.

6 Bölüm Başlıkları: Makalede, içerik ile uyumu sağlamak kaydıyla ana, ara ve alt başlıklar kullanılabilir. Bu başlıklar Her Sözcüğü Büyük Harfle yazılmalıdır.

6. Tablolar ve Şekiller: Tabloların numarası ve başlığı bulunmalıdır. Dergiye gönderilen tablo, şekil, resim, grafik ve benzerlerinin derginin sayfa boyutları dışına taşmaması ve daha kolay kullanılmaları için 12x17 cm'lik alanı aşmaması gerekir. Bu nedenle tablo, şekil, resim, grafik vb. unsurlarda daha küçük punto ve tek aralık kullanılabilir.

7. Resimler: Yüksek çözünürlüklü, baskı kalitesinde taranmış halde makaleye ek olarak gönderilmelidir. Resim adlandırmalarında, şekil ve çizelgelerdeki kurallara uyulmalıdır.

Şekil, çizelge ve resimler toplam 10 sayfayı (yazının üçte birini) aşmamalıdır. Teknik imkâna sahip yazarlar, şekil, çizelge ve resimleri aynen basılabilecek nitelikte olmak şartı ile metin içindeki yerlerine yerleştirebilirler.

8. Alıntı ve Göndermeler: Doğrudan alıntılar tırnak içinde verilmelidir. 3 satırdan az alıntılar satır arasında; 3 satırdan uzun alıntılar satırın sağından ve solundan 1.5 cm içeride, blok hâlinde ve 1.5 satır aralığıyla 9 punto olarak yazılmalıdır. Dipnot kullanımından mümkün olduğunca kaçınılmalı, yalnız açıklamalar için başvurulmalı ve (Office Word) otomatik numaralandırma yoluna gidilmelidir.

Alıntı ve Kaynakların ayrıntılı bilgisi için bakınız. http://www.tk.org.tr/APA/apa_2.pdf

"Econder International Academic Journal" ekonomi, işletme ve bu alanlarla ilgili nitelikli bilimsel makaleleri yayımlamak amacıyla aşağıda belirtilen etik ilkeler ve kurallara bağlı olarak yayınlanan hakemli bir dergidir. Econder International Academic Journal'a gönderilen makaleler çift taraflı kör hakemlik süreciyle değerlendirilmekte ve ücretsiz erişimle elektronik olarak yayımlanmaktadır. Aşağıda yazarların, dergi editörünün, hakemlerin ve yayıncının etik sorumlulukları, rolleri ve görevleri yer almaktadır. Aşağıda yer alan etik ilkeler ve kurallar 'Yayın Etiği Komitesi'nin (Committee on Publication Ethics - COPE (<https://publicationethics.org/>)) yönergesine göre hazırlanmıştır. Ayrıca Econder International Academic Journal da intihal ve etik dışı davranışlar olarak kabul edilen durumlara ilişkin bilgi verilmiştir.

Yazar(lar)

- Econder International Academic Journal a gönderilen makalelerin iktisat, işletme ve bu alanlarla ilgili özgün çalışmalar olması gerekmektedir.
- Makalelerde yararlanılan tüm kaynaklar (yazarlar, çevrimiçi sayfalar, kişisel görüşmeler, vb.) için doğru ve uygun bir şekilde kaynak gösterilmelidir.
- Dergiye gönderilen makalelerin başka bir dergiye gönderilmediği belirtilmeli ve Telif Hakkı Devir Formu (Makale yüklerken) doldurulmalıdır.
- Makaleye fikren katkıda bulunmayan kişiler yazar olarak belirtilmemelidir.
- Gönderilen makaleye ilişkin çıkar çatışmaları belirtilmeli ve nedeni açıklanmalıdır.
- Yazarların, hakem sürecindeyken çalışmalarına ilişkin ham verileri editörler kuruluna iletmesi istenebilir, bu durumda yazarların ham verilerini editörler kuruluyla paylaşmaları beklenmektedir. Yazarlar, yayımlanan bir makaleye ilişkin verileri 5 yıl süreyle saklamakla yükümlüdürler.
- Yazarlar çalışmalarında bir hata tespit ettiklerinde editörü ve editörler kurulunu bilgilendirmeli, düzeltme ya da geri çekme süreci için işbirliği kurmalıdır.

Hakemler

Econder International Academic Journal dergisine gönderilen tüm makaleler çift taraflı kör hakemlik süreci ile değerlendirilmektedir. Çift taraflı kör hakemlik, yansız, nesnel ve bağımsız bir değerlendirme sürecinin sağlanabilmesi için yazarların hakemlerden, hakemlerin de yazarlardan gizli tutulması anlamına gelmektedir. Hakemlere makaleler değerlendirilmek üzere dergi yönetim sisteminden iletilmektedir. Hakemlerin, değerlendirdikleri makalenin İktisat, İşletme ve bu alanlarla ilgili katkısı ve makalenin yayımlanabilir olup olmadığına ilişkin kararları ve bu kararlarına ilişkin gerekçelerini içeren bir form doldurmaları gerekmektedir. Econder International Academic Journal hakemlerinin etik sorumlulukları ve rolleri aşağıda belirtildiği gibidir:

- Hakemlerin yalnızca uzmanlık alanlarına ilişkin makalelere hakemlik yapmaları gerekmektedir.
- Hakemlerden çıkar çatışmaları bulunmayan makalelere hakemlik yapmayı kabul etmeleri beklenmektedir. Hakemler herhangi bir çıkar çatışması fark ettiklerinde editörü bilgilendirmeli ve ilgili makalenin hakemliğini yapmayı reddetmelidirler.
- Hakemler makaleleri yansız ve nesnel olarak değerlendirmelidirler.

- Hakemlerin değerlendirdikleri makalelere ilişkin Hakem Değerlendirme Formu'nu doldurmaları gerekmekte, çift taraflı kör hakemlik sürecine zarar vermemek için formlarda isimlerini belirtmemeleri beklenmektedir. Hakemlerin değerlendirdikleri makalenin yayımlanabilir olup olmadığına ilişkin kararları ile kararlarına ilişkin gerekçelerini de bu formda belirtmeleri gerekmektedir.
- Hakemlerin önerilerinde kullandıkları üslubun kibar, saygılı ve bilimsel olması gerekmektedir. Hakemler saldırgan, saygısız ve öznel kişisel yorumlardan kaçınmalıdırlar. Hakemlerin bu tür bilimsel olmayan yorumlarda buldukları tespit edildiğinde yorumlarını yeniden gözden geçirmeleri ve düzeltmeleri için editör ya da editörler kurulu tarafından kendileriyle iletişime geçilebilmektedir.
- Hakemlerin kendilerine verilen süre içerisinde değerlendirmelerini tamamlamaları gerekmekte ve burada belirtilen etik sorumluluklara uymaları beklenmektedir.

Editör

Editörün 'Yayın Etiği Komitesi'nin (Committee on Publication Ethics - COPE (<https://publicationethics.org/>)) yayınlamış olduğu 'COPE Dergi Editörleri için Etik Davranışlar ve En İyi Uygulamalar Kılavuzu' (COPE Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors (https://publicationethics.org/files/Code_of_conduct_for_journal_editors_Mar11.pdf)) ve 'COPE Dergi Editörleri için En İyi Uygulamalar Kılavuzu'nda (COPE Best Practice Guidelines for Journal Editors (https://publicationethics.org/files/u2/Best_Practice.pdf)) yer alan ve aşağıda listelenen etik sorumluluklara uyması gerekmektedir.

Editör dergide basılan tüm makalelerden sorumludur. Editörün etik görevleri ve sorumlulukları aşağıdaki gibidir:

Genel Sorumluluklar

- Editör derginin niteliğinin artırılması ve gelişimine katkıda bulunmak için çaba sarf etmekle yükümlüdür.
- Editörün, yazarların ifade özgürlüğünü desteklemesi gerekmektedir.

Okuyucularla İlişkiler

- Editörün, dergide hakem değerlendirmesinin gerekli olmadığı bölümlerin (editöre mektup, davetli yazılar, konferans duyuruları vb.) açıkça belirtildiğinden emin olması gerekmektedir.
- Editörün yayımlanan makalelerin dergi okuyucularının bilgi ve becerileriyle uyumlu olabilmesi için çaba sarf etmesi gerekmektedir.

Hakemlerle İlişkiler

- Editör, hakemlerin bilgi ve uzmanlıklarına uygun makaleleri değerlendirmelerini istemelidir. Böylece makalelerin alanında uzman kişilerce uygun bir şekilde değerlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Editör, hakemlerin bir makaleyi değerlendirmeden önce makaleye ilişkin çıkar çatışmaları bulunmadığını belirtmelerini talep etmekle yükümlüdür.
- Editörün hakem değerlendirme sürecine ilişkin gerekli tüm bilgileri ve hakemlerden yapması beklenenleri hakemlere iletmesi gerekmektedir.
- Editör, hakem değerlendirme sürecinin çift taraflı kör hakemlik ile sürdürüldüğünden emin olmalı ve yazarlara hakemleri, hakemlere de yazarları ifşa etmemelidir.
- Editör, hakemleri zamanlama ve performanslarına göre değerlendirmelidir.
- Editör, hakemlere ilişkin bir veri tabanı oluşturmalı ve hakemlerin performansına göre veri tabanını güncellemelidir.
- Editör, kaba ve nitelsiz yorumlarda bulunan ya da geç dönen hakemleri hakem listesinden çıkarmalıdır.
- Editör, hakem listesini hakemlerin uzmanlık alanlarına göre sürekli yenilemeli ve genişletmelidir.

Yazarlarla İlişkiler

- Editör, yazarlara kendilerinden ne beklendiğine ilişkin yayım ve yazım kuralları ile örnek şablonu sürekli güncellemelidir.
- Editör dergiye gönderilen makaleleri dergi yazım kuralları, çalışmanın önemi, özgünlüğü açısından değerlendirmeli ve makaleyi ilk gönderim sürecinde reddetme kararı alırsa, yazarlara bunun nedenini açık ve yansız bir şekilde iletmelidir. Bu süreçte, makalenin dilbilgisi, noktalama ve/veya

yazım kuralları (kenar boşlukları, uygun şekilde referans gösterme, vb.) açısından tekrar gözden geçirilmesi gerektiğine karar verilirse, yazarlar bu konuda bilgilendirilmeli ve gerekli düzeltmeleri yapabilmeleri için kendilerine zaman tanınmalıdır.

- Makalelerde gönderim ve yayıma kabul tarihleri yer almalıdır.
- Yazarların makalelerinin durumuna ilişkin bilgi talebi olduğunda çift taraflı kör hakemlik sürecini bozmayacak şekilde yazarlara makalelerinin durumuna ilişkin bilgi verilmelidir.

Editörler Kurulu ile İlişkiler

- Editör, yeni editörler kurulu üyelerine yayım ve yazım kurallarını iletmeli ve kendilerinden beklenenleri açıklamalıdır.
- Editör, editörler kurulu üyelerine yayım ve yazım kurallarının en güncel halini iletmelidir.
- Editör, editörler kurulu üyelerini değerlendirmeli ve derginin gelişimine aktif olarak katılım gösterecek üyeleri editörler kuruluna seçmelidir.
- Editör, editörler kurulu üyelerini aşağıda yer alan rolleri ve sorumluluklarına ilişkin bilgilendirmelidir
  - Derginin gelişimini desteklemek
  - Kendilerinden istendiğinde uzmanlık alanlarına ilişkin derlemeler yazmak
  - Yayım ve yazım kurallarını gözden geçirmek ve iyileştirmek
  - Derginin işletiminde gerekli sorumlulukları yerine getirmek

Yayıncı

Econder International Academic Journal Dergisi, dergipark tarafından yayımlanmaktadır. Yayıncının etik sorumlulukları aşağıdaki gibidir:

- Yayıncı, Econder International Academic Journal Dergisi'nde makale yayımlama sürecinde karar mercisinin ve hakemlik sürecinin editörün sorumluluğu olduğunu kabul eder.
- Yayıncı derginin web sayfasında derginin açık, elektronik ve ücretsiz erişimini sağlar.

İntihal ve Etik Dışı Davranışlar

Econder International Academic Journal Dergisi'ne gönderilen tüm makaleler basılmadan önce IThenticate (<http://www.ithenticate.com/>) ya da Turnitin (<https://www.turnitin.com/>) yazılım programı ile taranmaktadır. Benzerlik oranı %20 dur ve altında olan makaleler yayına kabul edilir. Bu oranı aşan makaleler ayrıntılı olarak incelenir ve gerekli görülürse gözden geçirilmesi ya da düzeltilmesi için yazarlara geri gönderilir, intihal ya da etik dışı davranışlar tespit edilirse yayımlanması reddedilir.

Aşağıda etik dışı bazı davranışlar listelenmiştir:

- Çalışmaya fikren katkıda bulunmayan kişilerin yazar olarak belirtilmesi.
- Çalışmaya fikren katkıda bulunan kişilerin yazar olarak belirtilmemesi.
- Makale yazarın yüksek lisans/doktora tezinden ya da bir projeden üretilmişse bunun belirtilmemesi.
- Dilimleme yapılması yani, tek bir çalışmadan birden fazla makale yayımlanması.
- Gönderilen makalelere ilişkin çıkar çatışmalarının bildirilmemesi.
- Çift taraflı kör hakemlik sürecinin deşifre edilmesi.

İletişim: [www. https://dergipark.org.tr/tr/pub/econder](http://www.dergipark.org.tr/tr/pub/econder)

Writing and Publishing Policies

In this Journal, articles and translation articles, texts and translations made in the fields of social sciences related to (Economy and Business) symposiums, seminars, conferences, panel discussions and evaluations of scientific activities such as experimental, descriptive and theoretical studies; model recommendation, etc. writings are published.

The material submitted for publication may not be previously published or accepted for publication by another publisher.

Although the journal is published in Turkish, articles in foreign languages are also welcome.

Econder International Academic Journal [Econder], 2 (two) issues are published annually in June and December in a year.

Evaluation of Articles

Written articles to be published in the journal will be reviewed by the editorial board in terms of purpose, scope, content, method, and conformity to the writing rules. The work goes through plagiarism. The

Econder |

ECONDER
International Academic Journal
[Issn: 2602-3806]

Cilt / Vol : 5,
Sayı/Issue: 1,
2021

appropriate letters will be sent to two referees in the field to be evaluated in terms of their scientific competence.

If the referee reports are positive, the study is published after the editorial review; In the event that one of the arbitrators reports negatively, the Editor or Editorial Board decides to publish the article. The work for which approval of publication is received is carried out at the time of publication. Referee reports are secret. The author (s) will be responded to during his / her studies.

The revision and improvement demanded by the referees must be implemented in order for an article to be published. Authors are informed within three months about the decision regarding the publication of their material.

Material submitted to the journal is not returned, even if it is not accepted for publication. Authors assume the responsibility of the article with regard to the style, content, scholarly value and legal aspects.

The material published in the journal is copyrighted; it cannot be used without proper reference.

Journal Articles sent for publication are first reviewed by the Editorial Board and Editorial Board. It is then forwarded to the Referees.

They declare their acceptance of the refereeing within 7 (seven) days. The submissions of the referees are 30 days of evaluation. The studies that are examined must definitely be in accordance with the publication policy of the magazine. The works accepted by the editor are published in the journal.

Writing Rules

Econder International Academic Journal [Econder] Writing Rules [ISSN: 2602-3806]

The material submitted for publication may not be previously published or accepted for publication by another publisher.

1. Title of the Article: The title should suit the content and express, and should be written in bold letters. in 12 Punto Palatino Linotype each word.

2. Author Name and Institution Information: Author name and institution information should not be written as they will go to the study referees who will be installed on the system. The article must be typed exactly as it appears in the Name, Surname, Organization Information (TR & ENG), email and Orcid ID before receiving the final approval.

3. Abstract: The article should include an abstract in Turkish at the beginning. The abstract should explain the topic clearly and concisely in a minimum of 100 and a maximum of 150 words. The abstract should not include references to sources, figures and charts.

4. Keywords: Keywords of 5 to 8 words should be placed at the end of the abstract. Each word of the keywords must be written in Capital letters and a comma must be used between them.

5. Body Text: The texts sent, pictures, maps etc. should not exceed 35 journal pages (8,000 words), including the attachments. Written letters should be written in A4 size with white space at the top, bottom, right 4 cm and 5 cm from the left side with "at least 12nk" line spacing, two sides, without line hyphenation and 10 points "Palatino Linotype" font. (For detailed and visual information, the "journal page layout example" should be looked at on the layout page.) However, the submitted tables, figures, pictures, graphics and the like should not exceed 12x17 cm in order for the magazine not to go beyond the page dimensions and to be easier to use. For this reason, tables, figures, pictures, graphics and so on. smaller points and single spacing can be used in the elements. The "APA" system will be used for footnotes and references.

6 Section Titles: In the article, main, intermediate and subtitles can be used in order to provide compatibility with the content. These headings should be written in Capitalized Word.

6. Tables and Figures: Tables should have numbers and captions. The tables, figures, pictures, graphics and the like sent to the journal must not exceed 12x17 cm in order for the magazine not to go beyond the page dimensions and to be used more easily. For this reason, tables, figures, pictures, graphics and so on. smaller points and single spacing can be used in the elements.

7. Pictures: Pictures should be attached to the articles scanned in high-resolution print quality. The same rules for figures and tables apply in naming pictures.

The number of pages for figures, tables and pictures should not exceed 10 pages (one-third of the article). Authors having the necessary technical equipment and software may themselves insert their figures, drawings and pictures into the text provided these are ready for printing.

8. Quotations and Citations:: Direct quotations should be placed in quotation marks. Quotations shorter than 3 lines should be placed within the flowing text. If the quotation is longer that 3 lines, it should be turned into a block quote with a 1.5 cm indentation on the right and left, and the font size should be 9

punto. Footnotes and endnotes should be avoided as much as possible. They should only be used for essential explanations and should be numbered (Office Word) automatically.

You can look for more information on Quotations and Resources. http://www.tk.org.tr/APA/apa_2.pdf

"Econder International Academic Journal" is a refereed journal published in accordance with the ethical principles and rules stated below in order to publish qualified scientific articles on economics, business and these fields. Below are the ethical responsibilities, roles and duties of the authors, journal editor, referees and publisher. In addition, Econder International Academic Journal also provided information on situations considered as plagiarism and unethical behavior.

Writers)

- Articles submitted to Econder International Academic Journal should be original studies on economics, business and these fields.
- All sources used in the articles (authors, online pages, personal interviews, etc.) should be cited